

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Diplomová práce

2015

Tomáš Hejtmánek

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra informatiky Přírodovědecké fakulty

**Mediální výchova v hodinách informatiky a
českého jazyka na střední škole**

Diplomová práce

Autor: Tomáš Hejtmánek
Studijní program: M7504 Učitelství pro střední školy
Studijní obor: Učitelství pro střední školy – informatika
Učitelství pro střední školy – český jazyk
Vedoucí práce: PhDr. Michal Musílek, Ph. D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval pod vedením PhDr. Michala Musílků, Ph. D. samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 27. července 2015

Poděkování

Poděkování patří především PhDr. Michalu Musílkovi, Ph. D. za cenné rady, připomínky a především za trpělivost při vedení diplomové práce. Děkuji také všem pedagogům, kteří poskytli své zkušenosti a studentské výstupy z hodin mediální výchovy.

Anotace

HEJTMÁNEK, Tomáš. *Mediální výchova v hodinách informatiky a českého jazyka na střední škole*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 87 s. Diplomová práce.

Předkládaná práce se věnuje výuce mediální výchovy v hodinách informatiky a českého jazyka na středních školách. V úvodu analyzuje její současný stav na gymnáziích a vybraných středních školách v Hradci Králové. Zahrnuje také přehled dostupných učebnic a metodických příruček, které mohou učitelé získat ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové.

Hlavní část práce představuje koncepci výuky mediální výchovy v hodinách informatiky a českého jazyka prostřednictvím produktivního přístupu. Součástí jsou také prekoncepty jednotlivých tematických okruhů.

klíčová slova: mediální výchova, český jazyk, informatika, střední škola

Anotation

HEJTMÁNEK, Tomáš. *Media Education in Lessons of Informatics and Czech Language on High School*. Hradec Králové: Pedagogical Faculty of University of Hradec Králové, 2015. 87 p. Diploma paper.

The diploma thesis is dedicated to teaching of media education in informatics and Czech language courses in high schools. The introduction analyzes its current state at grammar schools and selected high schools in Hradec Kralove. It also contains an overview of available textbooks and methodical guides that teachers can obtain in the Research Library in Hradec Kralove.

The main part presents the concept of teaching media education in informatics and Czech language courses through a productive approach. Included are preconceptions of individual topics too.

Keywords: media education, Czech language, informatics, high school

Obsah

ÚVOD	4
1 PROBLEMATIKA PRÁCE	5
2 METODIKA	10
3 ZMAPOVÁNÍ STAVU VÝUKY MEDIÁLNÍ VÝCHOVY NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH V HRADCI KRÁLOVÉ	12
3.1 Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína	13
3.2 Gymnázium Boženy Němcové	15
3.3 Gymnázium J. K. Tyla	16
3.4 První soukromé jazykové gymnázium	18
3.5 Obchodní akademie, Střední odborná škola a Jazyková škola	19
3.6 Střední škola aplikované kybernetiky	19
3.7 Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola	20
4 SROVNÁNÍ UČEBNIC A METODICKÝCH PŘÍRUČEK MEDIÁLNÍ VÝCHOVY	21
4.1 MIČIENKA, JIRÁK: Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele	22
4.2 MIČIENKA, JIRÁK: Základy mediální výchovy	23
4.3 BROKLOVÁ, RUTOVÁ: Média tvořivě pro 2. stupeň ZŠ a střední školy	26
4.4 POSPÍŠIL, ZÁVODNÁ: Mediální výchova	28
4.5 BĚLOHLAVÁ: Mediální výchova	29
4.6 ROTH: Mediální výchova v Čechách	30
4.7 JIRÁK, WOLÁK: Mediální gramotnost – nový rozměr vzdělávání	31
4.8 VERNER, BEZCHLEBOVÁ: Mediální výchova: průřezové téma	32
4.9 PAVLIČÍKOVÁ, ŠEBEŠ, ŠIMŮNEK: Mediální pedagogika	33
4.10 BARTOŠEK, DAŇKOVÁ: Žurnalistika a škola	34
4.11 KREJČÍŘOVÁ, TREZNEROVÁ: Pohybové hry v mediální a environmentální výchově	35
4.12 KAŠOVÁ: Média – kdo koho ovládá?	36
4.13 KAŠOVÁ: Svět médií	37
4.14 KOSOVÁ: ČJL a průřezová témata pro 2. st. ZŠ	38

4.15	POSPÍŠIL: Jak na média	38
4.16	ŘÍČAŘOVÁ: Mediální výchova	39
4.17	SLOBODA, KEILHAUSER: Mediální tvorba v kontextu vzdělávání	40
4.18	KAPOUN: Média ve vzdělávání	42
5	NÁVRH ZAČLENĚNÍ MEDIÁLNÍ VÝCHOVY DO VÝUKY INFORMATIKY A ČESKÉHO JAZYKA	44
5.1	Metodika začlenění mediální výchovy do hodin informatiky a českého jazyka	49
5.2	Vymezení tematických okruhů	51
6	POPISY JEDNOTLIVÝCH TÉMAT MEDIÁLNÍ VÝCHOVY	53
6.1	Tisk - zpravodaj	53
6.2	Tisk - noviny	55
6.3	Tisk - časopis	57
6.4	Rozhlas - zpravodajství	60
6.5	Rozhlas - publicistika	62
6.6	Televize - zpravodajství	64
6.7	Televize - publicistika	67
6.8	Internet - blog	69
6.9	Internet – zpravodajský server	71
6.10	Rezerva - reklama	73
7	DISKUSE	76
	ZÁVĚR	80
	SEZNAM LITERATURY	82
	SEZNAM TABULEK	86
	SEZNAM PŘÍLOH	87

Seznam použitých zkratk

aj. – a jiné

CD – kompaktní disk (paměťové médium)

CMS – central management system (redakční systém pro správu webu)

Čj – český jazyk

ČJL – český jazyk a literatura

Dě – dějepis

DTP – desktop publishing (digitální sazba tiskovin pomocí počítače)

Hv – hudební výchova

Inf – informatika

INT – integrace

MTZT – mediální tvorba zaměřená na téma

MV – mediální výchova

např. – například

Nbv – náboženství

Nj – německý jazyk

PC – osobní počítač

PR – public relations (vztahy s veřejností)

PRO – projekt

příp. – případně

Rlv – religionistika

RVP – rámcový vzdělávací program

RVP G – Rámcový vzdělávací program pro gymnázia

RVP SOV – Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

s. – strana

str. – strana

ŠVP – školní vzdělávací program

tj. – to jest

tzv. – takzvaně

Vv – výtvarná výchova

wysiwyg – editor typu co vidíš, to dostaneš

Zsv – základy společenských věd

Úvod

Pojem mediální výchova (MV) se v českém školství objevuje zhruba od kurikulární reformy, která do našeho školského prostředí přišla na začátku nového milénia. Někteří učitelé jí stále nemohou přijít na jméno a poukazují na to, že dílčí části okruhu se ve školách realizovaly i v minulosti. Faktem však zůstává, že české školství se stále potýká s teoretickou výukou MV a na praktické činnosti mu zbývá jen málo času. I kvůli jejich náročnosti zařazují školy do výuky většinou jen dílčí aktivity. Právě to chceme v předkládané práci změnit. Na základě zkušeností autora z mediální sféry přinášíme celkovou koncepci praktické mediální výchovy, kterou zasazujeme do hodin informatiky a českého jazyka v průběhu jednoho školního roku, případně jednoho pololetí.

Dílčím cílem této práce je zmapování současného stavu MV na středních školách v Hradci Králové. Nezaobírá se však středními školami plošně, ale cílí především na ta zařízení, u kterých se vzhledem k jejich zaměření výuka MV předpokládá. Jde tedy zejména o gymnázia, ale také o některé střední odborné školy. Práce mapuje dostupné učebnice a metodické příručky, na něž mohou učitelé hradeckých škol dosáhnout ve zdejší studijní a vědecké knihovně.

Praktická část této práce si klade za cíl navrhnout začlenění MV do výuky informatiky a českého jazyka. Studenti se s ní sice mohou setkat také v občanské výchově, nicméně tam se jedná spíše o mediální teorii, zatímco tato práce se snaží MV pojmut především prostřednictvím praxe. Ve druhé polovině proto přinášíme příklady začlenění jednotlivých témat MV ve zmíněných předmětech. V závěru pak navržený model ověřujeme prostřednictvím výzkumu mezi hradeckými pedagogy.

1 Problematika práce

MV se v posledních letech dostává do popředí zájmu českého školství. Přestože ve světě se o nutnosti porozumět médiím mluví už dlouho, v České republice se toto téma zařadilo do výuky na základních a středních školách poměrně nedávno. Přispěla k tomu kurikulární reforma, jak se odborně nazývají změny posledních let v českém školství, a zejména pozvolný přesun od vzdělávání encyklopedického ke kompetenčnímu,¹ který přineslo zavedení rámcových vzdělávacích programů (RVP).

Právě důraz na klíčové kompetence, kterých by měli studenti v českých školách dosáhnout, byl pro zavedení MV do českého školského systému zásadní. Orientace v dnešním světě, který ve vysoké míře ovlivňují média, totiž patří mezi ony klíčové kompetence, které by podle RVP měli čeští studenti ve školách získat. Zatímco svět již dávno pochopil, že informace lze prakticky kdykoliv najít v knihách nebo na internetu, u nás se i v současnosti klade velký důraz na encyklopedické znalosti. Mohou za to léta praxe, která logicky nelze odbourat mávnutím kouzelného proutku. I v České republice si však odborníci již uvědomili, že daleko zásadnější než podrobné encyklopedické znalosti jsou schopnosti informace zpracovávat. A jak jsme již naznačili výše, největším informačním zdrojem současnosti jsou média. Tedy především tisk, rozhlas, televize a internet. Ostatně podle výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (*Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007-2013*, 2007) trávila česká mládež již v roce 2000 zhruba dvě třetiny svého volného času s médii. Třetinu z tohoto času vyplňovalo sledování televize, 23 % poslouchání rozhlasu a 17 % poslech CD. Aktualizovaná data přinesl v roce 2011 výzkum *Hodnotové orientace dětí ve věku 6-15 let* (Bocan, Maříková a Spálenský, 2011), podle něhož 92 % dětí ve věku 13-15 let sleduje několikrát týdně televizi, 53 % těchto dětí alespoň několikrát týdně surfuje na internetu a 32 % z nich tráví několikrát týdně čas čtením časopisů. Pokud se data zúží pouze na všední dny, klesne počet dětí sledujících televizi jen o 20 %. Ve věkové skupině 10-12 let přiznalo denní sledování televize dokonce 76 % dětí, přičemž zhruba polovina z nich tráví před televizí více než 90 minut denně.

Z uvedených dat lze vyvozovat, že se role médií neustále zvyšuje, přičemž je patrný zejména nárůst používání internetu. Ten sice nabízí nepřehledné množství informací,

---

¹ Pojem encyklopedické znalosti se všeobecně užívá pro výuku založenou na velkém množství relativně podrobných informací. Oproti tomu kurikulární reforma zdůrazňuje vedle znalostí také tzv. klíčové kompetence, které si mají studenti ve škole osvojit.

avšak jeho největší výhodou je současně jeho největší slabinou. V širokém poli různých a často neověřených či nepřesných dat se mohou děti i dospělí snadno ztratit. Právě tomu má zabránit zařazení MV do českých škol. Děti by v ní měly být vybaveny potřebnými znalostmi a dovednostmi, jak s informacemi a mediálními výstupy pracovat, jak je analyzovat a pochopit. MV byla do výuky zařazena s příchodem RVP. Jako průřezové téma ji v programech mají základní školy a gymnázia (*RVP ZV, 2007; RVP G, 2007*). Odborné střední školy realizují MV jako jednu z oblastí průřezového tématu Občan v demokratické společnosti a v rámci průřezového tématu Informační a komunikační technologie (*RVP SOV, 2007*). Obsah MV částečně naplňuje klíčové kompetence k využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a práci s informacemi. Jednotlivé školy ji mohou pojmut jako samostatný předmět, zařadit ji do tematických plánů tradičních školních předmětů nebo jí vyhradit zvláštní projektové dny.

MV je jistě pro učitele i studenty zajímavou oblastí, která se od běžných školních předmětů v mnohém liší. Především se vymyká svou aktuálností a každodenní lidskou zkušeností s médii. Ne snad, že bychom každý den nepřišli do kontaktu s českým jazykem, matematikou nebo fyzikou. Málokterý předmět se však zabývá zdánlivě tak všedními záležitostmi jako MV. Zatímco v českém jazyce se bavíme například o skloňování podstatných jmen, v matematice o zlomcích nebo o Archimédově zákonu ve fyzice, náplň MV může obsahovat tvorbu televizního programu, rozhovory se zajímavými lidmi nebo natáčení televizních pořadů či reportáží. To jsou pro studenty jistě daleko zábavnější aktivity než opisování vzorců z tabule.

Nevýhodou MV však může být nezkušenost některých učitelů ve znalosti tématu. Ta je dána především relativní novotou této vzdělávací oblasti a s tím související potřebou dalšího vzdělávání pedagogů. V České republice sice existovalo a stále ještě existuje několik projektů, které se snaží pedagogům s MV pomoci, avšak nelze předpokládat, že se tato pomoc dostala do všech škol.²

Zatímco tradiční školní předměty disponují celou řadou učebnic a metodik, učebnice k MV můžeme spočítat na prstech jedné ruky. V posledních letech se situace zlepšuje, naráží však na rozdílné pojetí škol při zařazení MV do výchovně-vzdělávacího procesu. Na rozdíl od tradičních předmětů, ve kterých učební plány často kopírují obsahy učebnic,

---

² Jako jeden z prvních ucelených projektů na podporu výuky MV realizovala v roce 2006 nestátní nezisková organizace Partners Czech ve spolupráci s Centrem pro mediální studia Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy projekt Rozumět médiím. V rámci tohoto projektu bylo proškoleny cca 300 pedagogů v základech MV.

nelze MV do výuky zařadit tak snadno. Většina škol ji realizuje jakou součást hodin ostatních předmětů nebo jí vyhrazení tzv. projektové dny. V obou případech hrozí ztráta návaznosti jednotlivých témat a tedy dezorientace studentů i pedagogů.

Dalším faktorem je absence praktických zkušeností. Učitelé nemají mnoho možností, jak si mediální práci vyzkoušet. Na rozdíl od fyziky nebo chemie, kde téměř každá škola disponuje řadou pomůcek nebo dokonce i laboratoří, ve kterých mohou provádět reálná měření, je skutečná práce médií většinou učitelů poměrně vzdálená. Jen málo z pedagogů si mohlo vyzkoušet, jaké to je pracovat v novinách, rádiu nebo televizi. V praxi se proto opírají většinou o publikace, zobrazení žurnalistů ve filmech nebo knihách či o vyprávění novinářů v různých pořadech.

Ještě než se dostaneme k jádru problematiky této práce, musíme vymezit oblast školství, které se budou následující strany věnovat. Ačkoliv je MV průřezovým tématem pro základní školy, předkládaná práce se zabývá její aplikací na středoškolské úrovni. Tedy nejen na gymnáziích, jejichž RVP MV též zahrnuje, ale také na středních odborných školách, které MV integrují do průřezového tématu Občan v demokratické společnosti a částečně také do průřezového tématu Informační a komunikační technologie. To však neznamená, že by učitelé základních škol měli předkládanou práci okamžitě odložit. I na základních školách jsou aktivity popsané v praktické části využitelné. Ostatně ani většina učebnic a publikací, které se zabývají MV, nedeklaruje své zaměření striktně na základní nebo středoškolské prostředí. Je však možné, že některé popisované činnosti budou pro aplikaci na základních školách vyžadovat delší časovou dotaci než na středoškolské či gymnaziální úrovni.

Výuku MV můžeme rozdělit na dvě základní oblasti – vědomostní a dovednostní, respektive na receptivní a produktivní postup. Toto rozdělení deklaruje již RVP G (2007), ze kterého čerpají v publikaci *Základy mediální výchovy* i Mičienka a Jiráček.

„Osvojení základních poznatků o médiích a jejich fungování ve společnosti se v rámci školní přípravy v RVP nabízí dvěma základními postupy: 1. kritickou interpretací reálně existujících médií (receptivní postup), 2. vlastní mediální produkcí, například ve školním časopisu či rozhlasu (produktivní postup). Oba postupy se mohou navzájem doplňovat a směřovat k dosažení těchto výchovných a vzdělávacích cílů, tj. hlavní cíle MV je možné naplnit jak receptivním, tak produktivním přístupem. V obou případech žák získá základní poznatky o mediální produkci, o vnitřním fungování médií a o pravidlech tohoto fungování. Osvojí si představu, jaké limity má formulování sdělení pro média a jaké podmínky, možnosti a omezení má práce v médiu (včetně omezení společenských a

etických). Poučí se o vlivech médií na život jednotlivce i společnosti“ (Mičienka a Jirák, 2007, s. 12).

Mičienka mezi receptivní činnosti řadí kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení, interpretaci vztahu mediálních sdělení a reality, pozorování stavby mediálních sdělení, vnímání autora mediálních sdělení, sledování vlivu médií a sledování fungování médií. Mezi produktivní činnosti, tedy vytváření jednoduchých mediálních sdělení, řadí organizaci práce ve školním médiu (časopisu, rozhlasu, internetové stránce či blogu), přípravu vlastních příspěvků, redigování příspěvků druhých a prezentaci školního média před školní i mimoškolní veřejností.

Zatímco receptivní postup výuky MV je poměrně solidně popsán v několika metodických publikacích, kterými se budeme v předkládané práci také zabývat, s produktivní složkou je již situace značně komplikovanější. Ne snad, že by se jí dostupné učebnice nevěnovaly, avšak v porovnání s receptivní a teoretickou částí jí dávají nepoměrně menší prostor. Přitom má právě produktivní postup při výuce MV větší šanci a atraktivitu pro vzbuzení zájmu studentů a může navíc obohatit život celé školy.

Předkládaná práce má učitelům pomoci právě v produktivní oblasti MV. Nabízí jim několik témat rozvržených do českého jazyka, přesněji slohové výchovy, a informatiky, které jsou podle autora ideální kombinací pro produktivní výuku MV. Právě tyto dva školní předměty nejlépe postihují dvě základní dovednosti pro tvorbu mediálních obsahů. Jsou jimi tvorba textů (ať už ve formě novinových článků či formulace rozhlasových a televizních zpráv), kterou studenti realizují v hodinách českého jazyka zaměřených na slohová cvičení, a práce s informacemi a technickými prostředky potřebnými pro vytváření mediálních obsahů, které by měly být náplní hodin informatiky.

Řada lidí se mylně domnívá, že informatika je obor zabývající se vším okolo počítačů. Ve skutečnosti je však informatika „*vědní obor zabývající se strukturou, vlastnostmi (ne obsahem), zpracováním a využitím informací*“ (Kraus, 2005, s. 348). Jak je patrné z definice tohoto pojmu, měla by být informatika jedním z pilířů MV. Místo toho se však RVP odvolávají spíše ke konzervativnějším předmětům jako je český jazyk, dějepis a občanská výchova. Vyjmenované obory jsou pro výuku MV, především její teoretickou a receptivní část, jistě vhodné, avšak dle názoru autora neposkytují dostatek prostoru pro produktivní výuku. Ta je na školách často realizována pouze v hodinách českého jazyka, v rámci speciálních seminářů či projektových dnů.

Jedním z cílů této práce tak je ukázat učitelům cestu, jak zařadit MV do hodin informatiky. V jednotlivých tématech je zároveň upozorňuje na možnosti výuky

jednotlivých témat informačních a komunikačních technologií prostřednictvím okruhů MV. Příkladem může být práce v programu Microsoft Word či obdobného textového editoru prostřednictvím psaní novinových článků. Abychom je mohli vytvořit, musíme nutně ovládat alespoň základy práce v textovém editoru. Podobným způsobem lze díky MV probírat i další témata v hodinách informatiky. Ať už se jedná o hardware či jednotlivé programy. Například práci v grafických programech můžeme studentům vysvětlovat skrze tvorbu designu školního časopisu. Výuku práce s tabulkovým procesorem můžeme využít pro sestavení školního kalendáře, grafů nebo tabulek návštěvnosti školních internetových novin. V hodinách informatiky studenti nemusejí tvořit jen osobní webové stránky, ale mohou navrhovat třeba on-line verzi školního časopisu či vlastní webovou televizi.

Podobným způsobem můžeme MV propojit i s dalšími předměty, a to nikoliv z pohledu formálního, ale z pohledu obsahu mediálních sdělení. Tvorba novinového článku z oblasti historie může studenty motivovat k prostudování historických faktů probíraných v hodinách dějepisu. Práce na školním časopisu se tak může proměnit v určitou formu vnitřní motivace, kterou lze následně využít napříč celým výchovně-vzdělávacím procesem.

Také samotnou informatiku lze propojit téměř s jakýmkoliv školním předmětem stejným způsobem, jaký jsme výše nastínili u MV. Informatika zde může opět tvořit jakousi formu, jejímž obsahem se mohou stát témata ostatních předmětů. Při realizaci úkolů v hodinách informatiky by studenti museli používat poznatky z jiných předmětů, anebo si je dokonce rozšiřovat. Vzdělávací fáze fixace a aplikace tak lze v extrémním pojetí této metody zcela přesunout z mateřského předmětu do informatiky, potažmo MV. Na většině škol by však podobné snahy pravděpodobně narazily na nepochopení pedagogů, pro které by znamenaly práci navíc. Obdobné limity platí i pro závěry předkládané práce. Pokud by se však na navrhované implementaci MV do hodin informatiky a českého jazyka učitelé neshodli, nemusejí být předkládané aktivity nutně odmítnuty. V hodinách informatiky je lze realizovat i bez spolupráce s češtináři, byť by tento postup pravděpodobně znamenal snížení kvality studentských mediálních výstupů.

2 Metodika

Předkládaná práce se v první části věnuje zmapování současné situace ve výuce MV na středních školách. Za vzorek si vybrala střední školy v Hradci Králové, u nichž lze předpokládat vyšší zájem o MV. V první řadě se jedná o gymnázia, která musejí do výuky začlenit průřezové téma MV. Kromě nich práce reflektuje také několik středních škol, které nemají čistě odborné zaměření.

Zjišťování informací probíhalo v několika etapách. V první řadě šlo o analýzu dat dostupných na internetových stránkách jednotlivých škol, především o jejich školní vzdělávací programy a učební plány. Pakliže tyto materiály na webech škol chyběly, požádal autor práce o jejich zaslání. V další fázi pokračovalo mapování výuky MV osobními či telefonními pohovory s učiteli informatiky a českého jazyka. Na základě jejich výpovědi a informací z dokumentů školy byl sestaven popis začlenění MV do výuky. Z výpovědí učitelů získal autor také informace o dalších způsobech realizace MV na školách, včetně případné tvorby školních časopisů, webů či školního rádia. Zkoumal také zapojení škol do různých meziškolních projektů.

V následující kapitole práce mapuje dostupné publikace využitelné pro výuku MV. Jde především o knihy, které si mohou hradečtí učitelé půjčit v místní studijní a vědecké knihovně. Krátce se však věnuje i některým dalším zdrojům, které jsou dostupné elektronicky.

Hlavní částí práce je samotný návrh na začlenění MV do stávajících předmětů informatika a český jazyk. Tato metodická část, kterou reprezentuje především kapitola Popisy jednotlivých témat mediální výchovy však neslouží jako přípravy do jednotlivých hodin. Délka realizace těchto okruhů je výrazně vyšší než 45 minut. Témata jsou koncipována jako tzv. výukové jednotky. Ty nemusejí mít podobu jen jedné školní hodiny či dvouhodinovky, ale mohou reprezentovat například sérii dvouhodinových lekcí po dobu několika týdnů nebo projektový den. V takovém případě se v rámci projektového dne předpokládá střídání vyučujících informatiky a českého jazyka.

Nasazení předkládaných témat do konkrétních hodin informatiky a českého jazyka závisí na rozhodnutí učitelů. Ti samozřejmě mohou jednotlivé úkoly modifikovat podle svých potřeb. Autor neočekává, že by se učitelé vzdali stávajících učebních plánů a začali výuku svých předmětů výrazněji přepracovávat s ohledem na integraci MV. Nabízí však možnost, jak výuku tématu koordinovat v rámci dvou předmětů, které pro tuto oblast považuje za stěžejní.

Metodická část vychází z popisovaných publikací a opírá se především o zkušenosti autora v mediálním prostředí, o jeho praxi v televizním, tiskovém i online zpravodajství a publicistice. Kromě běžných úkolů tak učitelům nabízí k zamyšlení či využití také činnosti z praxe, které by měly výuku více přiblížit současné mediální realitě.

Úvodní kapitola metodické části práce se věnuje nástinu začlenění MV do hodin informatiky a českého jazyka. Definiuje rozdělení činností mezi tyto předměty na základě přehledu okruhů MV podle *RVP G* (2007). Samotná metodika navrhuje především časovou dotaci a způsoby spolupráce učitelů. Jednotlivé tematické okruhy jsou zobrazeny v přehledné tabulce, z níž je patrná provázanost informatiky a českého jazyka.

Hlavní část nazvaná Popisy jednotlivých témat mediální výchovy se věnuje obsahům výuky MV v hodinách informatiky a českého jazyka. Každý okruh začíná stručným úvodem. Hlavní informace jsou zpracovány v tabulkách, které mají formu tzv. prekonceptů podle skript *Malá didaktika* (Svatoš, 2006). Nejedná se o kompletní sumu informací, kterou učitelé získají z příruček popisovaných v předchozí části práce, ale spíš o nastínění obsahu výuky.

Tabulky obsahují přehled konkrétního učiva, vstupní požadavky na studenty, výchovné a vzdělávací cíle a seznam učebních pomůcek. Doplnují je také poznámky, definice výstupních znalostí a seznam hlavních probíraných pojmů.

Rozsah předkládané koncepce bohužel vyloučil možnost jejího ověření v reálné praxi. Jen těžko by se hledala střední škola, která by byla ochotna obětovat prakticky čtvrtinu školního roku testování výuky MV v hodinách informatiky a českého jazyka. Proto se v závěru práce nenacházejí výsledky reálného ověření, ale pouze reakce pedagogů. Autor obeslal se stručným výtahem koncepce 46 pedagogů z hradeckých středních škol, jejichž výběr byl shodný s výběrem škol pro zmapování stavu výuky MV. Názory pedagogů jsou zachyceny prostřednictvím stručného dotazníkového šetření.

3 Zmapování stavu výuky mediální výchovy na středních školách v Hradci Králové

Jak jsme zmínili již v úvodu této práce, MV figuruje jako průřezové téma v *RVP ZV* (2007) a *RVP G* (2007). Střední odborné školy ji ve svých programech nemají. Z tohoto pohledu by se mohlo zdát, že srovnávat střední odborné školy a gymnázia nelze. I střední odborné školy se však výuce MV částečně věnují, jelikož ji zahrnuje průřezové téma Člověk v demokratické společnosti. Předpokládáme sice, že MV bude na těchto školách spíše okrajovou záležitostí. I tak si některé z nich místo v našem srovnání zaslouží.

Ve výběru škol jsou všechna hradecká gymnázia, dvě střední školy, které se podílely na tvorbě meziškolního časopisu *Break Times* (2010-), a Střední škola aplikované kybernetiky, u které lze výuku MV předpokládat ve zvýšené míře díky jejímu částečnému zacílení na multimédia.

U některých škol odkazujeme na přílohy, které nám pedagogové poskytli a které zahrnují zejména práce studentů v podobě jejich vlastních mediálních výstupů. Ty byly nejčastěji realizovány prostřednictvím školních časopisů, které vydávají studenti na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína, Gymnáziu Boženy Němcové i na Gymnáziu J. K. Tyla. Zajímavostí je meziškolní časopis *Break Times*, který v roce 2010 založili sami studenti na Obchodní akademii v Hradci Králové a navázali přitom spolupráci s *Hradeckým deníkem*, kde každý týden vycházely nejlepší články z tohoto dvouměsíčníku. Do projektu se zapojilo celkem devět škol z Hradce Králové a Pardubic. Jejich studenti tvořili obsah a tištěný časopis byl k dostání na zúčastněných školách. Některé školní redakce do něj navíc vkládaly vlastní sešit, který tvořil přílohu pro konkrétní školu. Součástí projektu byly také webové stránky www.breaktimes.cz, které studenti průběžně aktualizovali. Zájem studentů o meziškolní časopis ale postupem času pravděpodobně ochladl a projekt začal mít již ve druhém školním roce problémy. Na dlouhou dobu byl poslední příspěvek na webu ze 7. prosince 2011 a upoutávka na poslední vydání odkazovala na 25. října 2011.³ Později došlo k osamostatnění projektu, který formálně zastřešilo stejnojmenné občanské sdružení. Webové stránky dostaly nový vzhled a objevily se na nich nové příspěvky, jejichž vydávání se však po roce opět zastavilo.⁴

---

³ Viděno 28. srpna 2012.

⁴ Viděno 20. května 2015.

V první řadě je při srovnávání škol třeba říci, že díky *RVP G* je na gymnáziích objem MV viditelně větší. Dokládají to především výstupy, tedy školní časopisy, rozhlasové vysílání nebo informační servery. Samotný objem výuky lze srovnat jen velmi těžko, protože prakticky všechny střední školy integrují MV do stávajících předmětů nebo využívají menšího počtu projektových dnů. Výjimkou jsou gymnázia J. K. Tyla a Boženy Němcové, která MV vyhradila samostatné semináře, jejichž formát se v mnohém přibližuje koncepci předkládané v této práci.⁵

Přehled středních škol a gymnázií je řazen abecedně. Nejprve jsou uvedena hradecká gymnázia, poté vybrané střední školy. Rozsah informací závisí především na ochotě pedagogů podělit se o vlastní zkušenosti z výuky MV. U některých škol jsou součástí také přílohy s ukázkami studentských prací.

3.1 Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína

Na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína integrují MV především do českého jazyka, informatiky, hudební a výtvarné výchovy, cizích jazyků, náboženství a religionistiky. Některá témata jsou realizována formou ročníkových projektů nebo projektů v rámci jednotlivých předmětů. Studenti se učí hlavně samostatnému a kritickému přístupu k médiím, rozvíjejí své komunikační schopnosti a učí se stylizovat psaný a mluvený projev a veřejně s nimi vystoupit.

Jelikož se jedná o osmileté gymnázium, setkají se studenti s MV dvakrát. Poprvé v rámci nižšího gymnázia, které je ekvivalentní druhému stupni základní školy, poté na vyšším gymnáziu, kde mají možnost opakování a prohlubování již dříve probraných témat. Výhodou oproti ostatním školám je, že při opakování se studentům může věnovat stejný učitel, který tak přesně ví, co vše si žáci v minulosti osvojili. Integraci MV do jednotlivých předmětů podle *ŠVP Poznáním a láskou k moudrosti* (2014) popisuje tabulka č. 1.

Důležitou roli ve výuce MV zastává informatika, a to především s ohledem na její celkovou časovou dotaci. Ta v rámci učebního plánu činí pouhé 3 hodiny týdně, což je např. jen pětina dotace ČJL nebo polovina dotace dějepisu.

---

⁵ Předkládaná práce vznikla nezávisle na seminářích Gymnázia J. K. Tyla či Gymnázia Boženy Němcové. Přestože si jsou v některých bodech podobné, vznikla koncepce ještě před průzkumem výuky MV na středních školách v Hradci Králové a nebyla tedy semináři ovlivněna.

Tabulka č. 1: Integrace MV do jednotlivých předmětů vyššího gymnázia na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína

Mediální výchova				
Název tematického okruhu	první / kvinta	druhý / sexta	třetí / septima	čtvrtý / oktáva
Média a mediální produkce	PRO / Inf	INT / Čj, Hv PRO / Inf		
Mediální produkty a jejich význam	INT / Zsv, Vv PRO / Inf	INT / Čj, Vv PRO / Inf		INT / Nj
Uživatelé		INT / Čj, Hv		
Účinky mediální produkce a vliv médií		INT / Hv	INT / Nbv, Rlv	
Role médií v moderních dějinách		INT / Dě	INT / Dě	

Dlouhou tradici má na gymnáziu tvorba školních médií. Časopisy tu vycházely už od roku 1997, později se škola zapojila do projektu meziškolního časopisu *Break Times*. V rámci MV vznikala školní časopis také v informatice (viz příloha A). Pracovali na něm studenti sekundy, septimy a sexty. Názvy se v jednotlivých letech měnily. Nejvíce se ujal *Big Bob*, vytvořený ze zkratky školy. Studenti pracovali ve čtyřčlenných skupinách, které měly vždy jednoho koordinátora. Jedna skupina pak koordinovala celý obsah, sestavovala kompletní časopis a tvořila titulní stranu. Vše probíhalo v aplikaci Microsoft Word. Každá skupina měla za úkol vytvořit jednou za měsíc jeden sloupek, přičemž témata i funkce hlavního koordinátora s každým číslem rotovala. Cílem nebylo množství textu, ale především komunikace a zodpovědnost. První měsíc měli studenti na tvorbu časopisu vyhrazené dvě hodiny informatiky. V dalších měsících na něm pracovali ve volných chvílích v hodinách informatiky, když měli hotové zadané úkoly, nebo o přestávkách. Na první pohled je však patrné, že se na tvorbě časopisu nepodíleli učitelé českého jazyka ani dalších předmětů. Tento zásadní nedostatek posouval celý časopis do formální roviny. Byly opomíjeny principy redakční práce i kvalita obsahu a žurnalistické žánry. Stejně tak grafický design časopisu nedosahoval kvalit časopisů jiných škol.

Kromě časopisu vznikalo na gymnáziu také rozhlasové vysílání (viz příloha B na disku CD). Na starost ho měly stejné čtyřčlenné skupiny, které se střídaly v tvorbě patnáctiminutového bloku. Ten se vysílal jednou týdně o velké přestávce prostřednictvím školního rozhlasu a musel obsahovat písničky, rozhovor a aktuality. Studenti vysílání

opět tvořili ve volném čase v rámci informatiky. K dispozici měli kabinet vedle učebny s notebookem a mikrofonom. Rozhovory natáčeli o přestávkách na mobilní telefon.

3.2 Gymnázium Boženy Němcové

Na Gymnáziu Boženy Němcové integrují MV do hodin českého jazyka, informační a výpočetní techniky, základů společenských věd na vyšším a do občanské výchovy na nižším gymnáziu. Informační a výpočetní technice věnuje škola na vyšším gymnáziu celkem 4 hodiny týdně (po dvou ve dvou ročnících). Studenti jsou mimo jiné vedeni k porozumění toku informací od vzniku po zpracování, přenos a praktické využití, k porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů nebo k zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích (*ŠVP Škola bez bariér*, 2009).

V rámci předmětu základy společenských věd získávají studenti například kompetence k posuzování a vyhodnocování pravdivosti a důležitosti získaných údajů nebo k vyhledávání informací a jejich zpracování. Průřezové téma MV je do předmětu integrováno prostřednictvím okruhů interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, fungování a vliv médií ve společnosti, média a mediální produkce, mediální produkty a jejich význam, uživatelé, účinky mediální produkce a vliv médií, role médií v moderních dějinách.

V českém jazyce dostává prostor především v hodinách komunikační a slohové výchovy, které škola realizuje v rámci půlené vyučovací hodiny v sekundě.⁶ Díky rozdělení třídy na dvě skupiny dostávají studenti více prostoru a učitelé se jim mohou důkladněji věnovat. Kromě toho se komunikaci věnují i v dalších hodinách. Z celkové dotace 5 hodin týdně připadají v sekundě na komunikaci, literaturu a slohovou výchovu 3 hodiny, v primě 2 hodiny. Na vyšším gymnáziu samostatné bloky slohové výchovy a komunikace chybí a jsou součástí oblasti český jazyk a komunikace, které je vyhrazena 1 hodina týdně. Studenti si však mohou své znalosti rozšířit díky povinně volitelnému semináři literatura a styl. Ten má časovou dotaci 2 hodiny v kvintě a 3 hodiny v sextě.

V kvintě se seminář věnuje především publicistickému a odbornému stylu s cílem rozvíjet stylistické dovednosti studentů a podporovat individuální odlišnosti při tvorbě textů. V sextě je seminář zaměřen na rozvoj dovedností ve vztahu jazyku a stylu, ale také na tvorbu vlastních uměleckých textů. Tematické okruhy jsou ovlivněny aktuálními

---

⁶ Gymnázium Boženy Němcové je šestileté. Sekunda odpovídá 9. ročníku základní školy.

událostmi. Uplatnění teoretických znalostí v praxi zprostředkovává tvorba školního časopisu. Studenti píšou v sextě konkrétní články, editorial, rozhovory aj. K tvorbě časopisu přispívají především činnostmi, kterou ovládají, např. kresbami, vtipy, rozhovory. Dokáží také pracovat s denním tiskem. V rámci okruhu mluvený projev rozeznávají manipulativní komunikaci, dovedou se jí bránit, dokáží bez chyby a srozumitelně předat svůj názor a diskutovat o něm.

Gymnázium je zapojeno do meziškolního časopisu *Break Times*. V rámci semináře však vzniká především školní časopis *Punkl* (viz příloha C), který je odvozený od rodného jména Boženy Němcové, jejíž jméno škola nese. Název zároveň vyjadřuje dravost mladých autorů svým odkazem k punkovému stylu. Časopis má formu internetového portálu, tzv. e-zine a v letech 2010 a 2011 získal cenu pro nejlepší školní časopis na webu.

3.3 Gymnázium J. K. Tyla

Výuka MV na hradeckém Gymnáziu J. K. Tyla má řadu společných rysů s výše zmíněným Gymnáziem Boženy Němcové. Škola integruje MV do českého jazyka a literatury, základů společenských věd, informatiky a výpočetní techniky, fyziky, estetické výchovy – hudební, estetické výchovy – výtvarné a dějepisu. Nabízí také dvouletý povinně volitelný seminář žurnalistika a mediální výchova.

Gymnázium J. K. Tyla je čtyřleté, proto se studenti s MV nesetkají dvakrát (jako na víceletých gymnáziích, které zahrnují i okruhy MV pro základní vzdělávání). Určitý prvek opakování se však objevuje v rámci semináře, který se v mnohém přibližuje koncepci navržené v této práci. Jde především o propojení dvou oborů, bez nichž by dnešní média nemohla fungovat – mateřský jazyk a informatiku a výpočetní techniku. Na realizaci semináře se na gymnáziu podílejí dva pedagogové, z nichž jeden má na starosti teoretickou, respektive obsahovou a organizační část mediální produkce, a druhý technickou složku, tedy samotnou realizaci finálního mediálního výstupu. Seminář má časovou dotaci 2 hodiny týdně a každý rok se na něj hlásí okolo 20 až 40 studentů. Stejně jako na Gymnáziu Boženy Němcové je hlavním výstupem semináře elektronická verze školního časopisu. Zpravodajský studentský web se jmenuje *Štafle* (viz příloha D) a stejně jako výše zmíněný *Punkl* má mladistvý nádech, který dokreslují např. názvy rubrik: Na scéně, Mexická vlna, Infa(r)ct, Chlapský vjemy a Babský kecý. *Štafle* mají také stručnou letákovou podobu (viz příloha E).

V rámci semináře dostává kromě praktické žurnalistiky prostor také mediální teorie. V technologické části se studenti věnují digitální fotografii a její úpravě, základní úpravě webových stránek a publikaci v redakčním systému. Jednou za měsíc se v semináři koná redakční rada, kde se rozdělují jednotlivá témata mezi šest tematických redakcí. Studenti sledují nejen život školy, ale také dění ve městě a další témata, která jsou v daném měsíci atraktivní. Pedagog přitom zastává roli mentora, který dohlíží a usměrňuje činnost studentů. Každý z nich by měl za měsíc napsat jeden článek, což při počtu 20 studentů znamená 20 článků měsíčně. Základem pro práci v semináři jsou skripta od Jiráka a Mičienky (2007). Gymnázium pořádá exkurze do televize a rozhlasu. Studenti také zkoušejí natáčet vlastní videa, která však zatím veřejně nepublikují. Škola se však účastnila projektu meziškolního časopisu *Break Times*.

Integraci MV do jednotlivých předmětů podle *ŠVP Gymnázium J. K. Tyla* (2009) popisuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Integrace MV do jednotlivých předmětů na Gymnáziu J. K. Tyla

Média a mediální produkce – integrace ve výuce	
1. ročník	Informatika a výpočetní technika Informační síť
2. ročník	Český jazyk a literatura Stylistika
	Základy společenských věd Člověk, kultura, příroda
3. ročník	Fyzika Nestacionární magnetické pole a střídavý proud
Mediální produkty a jejich význam – integrace ve výuce	
2. ročník	Český jazyk a literatura Stylistika
	Dějepis Vývoj studené války po smrti J. V. Stalina
Účinky mediální produkce a vliv médií – integrace ve výuce	
1. ročník	Estetická výchova – hudební Afroamerická hudba a jazz

2. ročník	Český jazyk a literatura Stylistika Estetická výchova – hudební Žánry a styly populární hudby Estetická výchova – výtvarná Malířství a sochařství druhé poloviny 20. století
3. ročník	Základy společenských věd Úvod do politologie, politika
4. ročník	Český jazyk a literatura Světová literatura 2. poloviny 20. století
Role médií v moderních dějinách – integrace ve výuce	
1. ročník	Český jazyk a literatura Úvod do studia jazyka
2. ročník	Český jazyk a literatura Stylistika
3. ročník	Dějepis Osvícenství a zrod moderní společnosti II
4. ročník	Dějepis Druhá světová válka II; Vývoj studené války po smrti J. V. Stalina

3.4 První soukromé jazykové gymnázium

První soukromé jazykové gymnázium se výuce MV věnuje z porovnávaných gymnázií nejméně. Na škole nevzniká školní časopis a gymnázium nerealizuje ani speciální výběrový seminář, jak tomu je u jiných škol. V sextě⁷ však nabízí nepovinný předmět tvořivé vyjadřování a psaní. V souladu s RVP škola integruje MV do českého jazyka a literatury, jehož součástí je kurz mediální komunikace a soustředění zaměřené na rétoriku. S okruhy MV se studenti dále setkávají v základech společenských věd, informatice a výpočetní technice. Zajímavostí je klub překladatelství, který patří k doplňkovým aktivitám jazykového gymnázia.

MV se částečně věnuje také soutěž Tvořivá klávesnice. Projekt si klade za cíl motivovat studenty k samostatné tvůrčí práci, naučit je pracovat s odbornou literaturou a

⁷ První soukromé jazykové gymnázium je šestileté. Sexta odpovídá 4. ročníku střední školy.

s dalšími zdroji. Zároveň umožňuje ověřit schopnost studentů aplikovat dovednosti získané v průběhu studia a prezentovat výsledky své práce.

3.5 Obchodní akademie, Střední odborná škola a Jazyková škola

Obchodní akademie již nemá MV jako povinné průřezové téma. Nicméně i tato škola se výuce MV věnuje v rámci českého jazyka a literatury, informačních a komunikačních technologií, občanské nauky a ekonomiky. Školu v přehledu zmiňujeme zejména proto, že se účastnila projektu meziškolního časopisu *Break Times*.

Masovým médiím se škola věnuje v rámci průřezového tématu Občan v demokratické společnosti, z něhož bychom do MV mohli částečně zařadit také okruh komunikace, který škola realizuje v rámci předmětu písemná a elektronická komunikace. Produktivním činnostem se studenti věnují především při slohové výchově v hodinách českého jazyka a literatury.

3.6 Střední škola aplikované kybernetiky

Střední škola aplikované kybernetiky se od ostatních uvedených škol výrazně liší. Je zaměřená na tvorbu prostřednictvím výpočetní techniky, a proto se v mnohém dotýká MV. Nemá sice povinnost integrovat průřezové téma MV do výuky, nicméně tuto integraci nalezneme v celé řadě předmětů. Škola se příliš nevěnuje mediální teorii, ovšem praktická část mediální produkce se ve výuce objevuje velmi často.

Do samostatného předmětu je umístěn design webových stránek, v předmětu digitální video zkouší studenti natočit nejen hraný či animovaný film, ale také zpravodajskou reportáž. Každý student si sám volí, jakým směrem a k jakému typu obsahu se bude specializovat. Přípravu pro natáčení zajišťuje předmět navrhování a realizace, v němž studenti tvoří scénář pod dohledem učitele českého jazyka. V rámci výuky klíčování vytvářejí studenti virtuální zpravodajská studia, která mohou kombinovat s 3D grafikou. Samotné tvorbě zpravodajství se však příliš nevěnují. Jde spíše o technické a formální hledisko.

S produkcí tiskovin se studenti setkávají v tiskových technologiích, kde se učí písma, sazbu a úpravu dokumentů pro tisk. Získávají také základy polygrafie. V hodinách grafického designu tvoří například corporate identity a na vyšší odborné škole se setkají také s psychologií a sémiotikou reklamy. Kromě toho se škola MV věnuje prostřednictvím průřezového tématu Občan v demokratické společnosti zejména

v hodinách společenských věd a českého jazyka. Ve slohové výchově nechybí publicistické žánry.

3.7 Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola

Stejně jako předchozí střední odborné školy, ani zdravotnická škola nemá povinnost integrovat průřezové téma Mediální výchova do svého ŠVP. Místo v našem přehledu si zasloužila díky spolupráci na meziškolním časopisu *Break Times*.

Některé okruhy MV integrovala škola do občanské výchovy a českého jazyka a literatury. Studenti v hodinách občanské výchovy analyzují vybrané kauzy a články z různých pohledů, např. při výuce o politických stranách. MV věnují zhruba šest hodin ve školním roce a jako pomůcka jim slouží rozbor článků v učebnicích ze série Společenské vědy od nakladatelství Didaktis. Stejnou časovou dotaci věnuje škola rozborům a slohové výchově v oblasti mediálních sdělení v hodinách českého jazyka. Dalších zhruba 30 hodin v rámci studia škola věnuje publicistickým stylům a žánrům, které doplňuje také rétorika. V ní nedostávají prostor jen vlastní mluvní cvičení, ale např. také rozbor politických projevů.

4 Srovnání učebnic a metodických příruček mediální výchovy

Přestože by se měla tato kapitola zabývat pouze učebnicemi MV a metodickými příručkami, zahrnujeme do ní i další publikace a informační zdroje. Jedná se zejména o tituly sloužící široké veřejnosti k pochopení současného mediálního světa a jeho zákonitostí. Věříme, že tyto publikace mohou učitele MV obohatit a poskytnout jim další náměty do výuky i souvislosti, které jim pomohou obstát v palbě studentských otázek.

Publikace tedy můžeme rozdělit do tří skupin. První položku tvoří učebnice určené pro studenty a učitele, které povětšinou předpokládají vymezení MV jako samostatného předmětu či jako souboru projektových dnů. V případě začlenění MV do jiných vyučovacích předmětů pak tyto učebnice slouží především učitelům. Poskytují jim ucelený soupis poznatků, jež by si měli studenti z oboru MV osvojit, a nabízí jim celou řadu různých aktivit a cvičení. V takovém případě není třeba, aby si všichni studenti pořizovali učebnici. Jednotlivé pracovní listy jim může pedagog namnožit. Práce s těmito učebnicemi je velmi jednoduchá a usnadňuje tak školám rozhodnutí svěřit MV i méně zkušeným pedagogům, kteří mají k této oblasti vztah ne odborný, ale spíše zájmový. Ostatně právě taková je praxe na většině českých škol. Odborné vysokoškolské vzdělání v mediální oblasti totiž dnes nabízí jen několik institucí a školám se nevyplatí angažovat tyto odborníky na plný úvazek. Prakticky všechny učebnice MV jsou určené pro druhý stupeň základních škol a odpovídající ročníky víceletých gymnázií. Při výuce na středních školách by proto měli učitelé tyto materiály doplnit o další informace z ostatních příruček či o další aktivity. Jinak by se na střední škole jednalo pouze o opakování učiva, které již studenti měli absolvovat na nižším stupni vzdělávání.

Druhou skupinu publikací tvoří metodické příručky, které se přímo zabývají MV či mediální gramotností na českých školách. Tyto příručky sloužily především v prvních letech MV v Česku jako základní zdroj pro výuku. Zpravidla se zaobírají různými metodami práce s MV, nabízejí učitelům vyzkoušené aktivity a často i připravené pracovní listy. Jejich znalost je pro učitele MV žádoucí. Nejširší uplatnění tyto metodiky najdou tam, kde je MV realizována pomocí projektových dnů, ale také při její integraci do jiných předmětů. Obsahují totiž jednotlivé aktivity, jež lze začlenit například do českého jazyka, informatiky nebo občanské výchovy. Tyto příručky jsou proto ideální volbou pro rozšíření učebnic MV a jako podklad pro prohloubení tohoto učiva na středních školách.

Třetí skupinu publikací o médiích tvoří tituly, které nejsou primárně určeny pro studenty základních a středních škol. Jedná se například o slovníky, analytické či historické publikace. Jejich cílovou skupinou jsou především odborníci z oblasti médií, studenti vysokých škol nebo odborná veřejnost. Tyto publikace však dobře poslouží i učitelům MV na středních školách. Nabízejí totiž tolik ceněný všeobecný rozhled nad danou problematikou. Umožňují jim nahlédnout pod povrch základních informací, postupů a definic, které studentům a pedagogům předkládají učebnice a metodické příručky. Nabízejí jim například pohled do vývoje médií⁸ nebo na jednotlivé mediální typy a jejich specifika.⁹ Například *Slovník mediální komunikace* (Reifová, 2004) pedagogům poskytne důležitou terminologickou oporu, kterou v některých případech využijí i při práci s učebnicemi. V nich jsou totiž některé termíny popsány jen velmi povrchně či jsou dokonce zcela opomenuty.

Kromě výše zmíněného synchronního přístupu můžeme na publikace nahlížet také z pohledu jejich časové posloupnosti. Takové řazení by však mohlo působit chaoticky, a proto jej v následujícím přehledu využíváme jen částečně. Publikace jsou řazeny tzv. hnízdováním. Nejprve jsou uvedeny v časové posloupnosti učebnice a stěžejní metodické příručky. Až za nimi je přehled ostatních publikací.

4.1 MIČIENKA, JIRÁK: Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele

Metodická příručka *Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele* (Mičienka a Jiráček, 2006) vznikla na základě stejnojmenného projektu financovaného Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Jedná se o jednu z prvních publikací svého druhu u nás. Autoři v úvodu píší, že „*se pokusili vyjít vstříc všem, kteří se snaží uvést do praxe průřezové téma MV*“ (tamtéž, s. 7). Dále žádají uživatele příručky o zaslání reakcí, připomínek a zkušeností s touto příručkou. Její součástí je CD s výukovými materiály a ukázkami, na které odkazují texty uvnitř publikace. V úvodu je také zmínka o internetových stránkách www.rozumetmediim.cz, na kterých by měli čtenáři najít další informace, lekce a inspiraci k MV. Odkazovaná stránka však k srpnu roku 2012 obsahovala pouze anglické texty,¹⁰ které očividně

---

⁸ Srov. *Dějiny českých médií: od počátků do současnosti* (Bednařík, Jiráček a Köpplová, 2011).

⁹ Srov. *Masová média* (Jiráček a Köpplová, 2009), *Výchova a manipulace* (Wróbel, 2008), *O reportáži, o reportérech* (Svaldová aj., 2010).

¹⁰ Viděno 28. srpna 2012.

s publikací nesouvisely a měly spíše charakter webu snažícího se návštěvníka přeměrovat na placené služby s pochybným obsahem. Vzhledem k tomu, že udržitelnost většiny projektů financovaných ze strukturálních fondů Evropské unie je pět let, lze předpokládat, že původní portál www.rozumetmediim.cz, který měl podle informací z knihy vzniknout zhruba v roce 2006, již neexistuje a adresa byla pravděpodobně zaregistrována spekulanty,¹¹ čemuž nasvědčuje i uměna vlastníka v roce 2014.¹²

V úvodu publikace nalezneme návod na práci s příručkou, pojednání o mediální gramotnosti, vývoji MV a vysvětlení grafických symbolů, které uvozují jednotlivé bloky kapitol, případné ukázky na CD, zajímavosti či odkazy na literaturu. Dále se autoři v úvodu zabývají metodikou, metodami a doporučeními pro výuku MV.

Samotné kapitoly mají vždy shodnou strukturu. Na začátku je shrnutí kapitoly, následuje význam tématu a hlavní text, který obsahuje důležité informace pro výuku daného tématu. Text je proložený krátkými zajímavostmi. V závěru každé kapitoly jsou ukázkové lekce, které si kladou za cíl aktivní zapojení studentů do výuky.

Jednotlivé lekce začínají krátkým popisem, definicí cílů, informací o vazbě na vzdělávací oblasti, o délce lekce a potřebných pomůckách. Cíle jsou zde však formulovány nesprávně, neboť jsou neurčité a není z nich jasné, zda se týkají znalostí či dovedností studenta. Hlavní část ukázkových lekcí tvoří metodický popis hodiny, včetně úkolů a postupů. V závěru lekce obsahují pracovní listy, na které úkoly odkazují. Některé lekce jsou navíc doplněny o přílohu.

Na konec publikace autoři přiložili znění průřezového tématu MV z *RVP ZV* (2007). Samotná publikace je tak zřejmě určena především pro základní školy. Vzhledem k nízkému množství podobných titulů na našem trhu ji však lze bez potíží použít i na středních školách či gymnáziích. Bohužel však nabízí jen minimum úloh, které bychom mohli zařadit do kategorie produktivních činností. Patří mezi ně například tvorba sloganu nebo reklamy.

4.2 MIČIENKA, JIRÁK: Základy mediální výchovy

Knih *Základy mediální výchovy* (Mičienka a Jiráček, 2007) je metodickou příručkou pro učitele, jejíž součástí je CD s ukázkami mediálních výstupů a dalšími výukovými materiály. Publikace, na níž kromě dvou hlavních autorů spolupracovalo dalších šestnáct

---

¹¹ Od 8. března 2011 je doména zaregistrována na společnost Aligned Acquisitions Inc. se sídlem Royal Palm Beach, Florida, US (CZ.NIC, 2012).

¹² Od 8. května 2014 je doména zaregistrována na jméno Blanka Bláhová (CZ.NIC, 2015).

spoluautorů a šest konzultantů, vychází z výše jmenované příručky *Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele* (Mičienka a Jiráček, 2006). Autoři se k tématu vrátili s ročním odstupem, aby publikaci zhruba o jednu polovinu rozšířili.

„Pro texty, které jsou do knihy *Základy mediální výchovy* zařazeny, se staly východiskem lekce obsažené ve zmíněné příručce *Rozumět médiím* z roku 2006. Některé texty byly převzaty téměř bez úprav, většina jich ale byla doplněna či upravena jak jednotlivými přispěvateli, tak editory knihy“ (Mičienka a Jiráček, 2007, s. 5).

Obsahově se obě publikace takřka překrývají, obsahují osm kapitol, které se v názvech liší jen nepatrně. Obdobně si stojí ve srovnání také názvy jednotlivých lekcí. Zatímco první publikace formuluje některé nadpisy prvoplánově, ve druhé si s nimi autoři dali více práce. *Základy mediální výchovy* však k původním lekcím přidávají ještě několik dalších, jež mají většinou charakter rozšíření či zpřesnění tématu (viz tabulka č. 3).

Tabulka č. 3: Obsah publikací *Rozumět médiím* a *Základy mediální výchovy*

MIČIENKA, JIRÁK: Rozumět médiím	MIČIENKA, JIRÁK: Základy mediální výchovy
1 Média zvaná masová 1.1 Co je médium? 1.2 Média v našich životech 1.3 Vliv médií	1 Masová média 1.1 Médium je... 1.2 Dva všední dny 1.3 Děti a televize 1.4 Mediální seznamka
2 Zpravodajství 2.1 Jak se pozná názor? 2.2 Co se stalo 19. ledna 2.3 Od události k titulku (a zase zpět)	2 Zpravodajství 2.1 Fakt nebo názor 2.2 Co se stalo 19. ledna 2.3 Od události k titulku (a zase zpět) 2.4 Novinář v ZOO
3 Stereotypy v médiích 3.1 Dva světy 3.2 Kdo to psal? 3.3 Očernění	3 Stereotypy v médiích 3.1 Dva světy 3.2 Kdo to psal? 3.3 Očernění 3.4 Babičky v reklamě
4 Regulace a autoregulace médií 4.1 Novinářská etika 4.2 Etika v reklamě 4.3 Násilí v médiích	4 Regulace a autoregulace médií 4.1 Redaktorova volba 4.2 Rada rozhoduje 4.3 18+ 4.4 Vypal si Lidice!
5 Média a zábava 5.1 Reality show v kostce	5 Média a zábava 5.1 Reality show

5.2 Zábavné zprávy 5.3 Láska přes internet 5.4 Časopisy pro mládež	5.2 Zábavné zprávy 5.3 Láska přes internet 5.4 Koho baví, že se bavím 5.5 Chvilka pro tebe
6 Média a politika 6.1 Média a volby 6.2 Jsou zprávy objektivní? 6.3 Plakát a propaganda	6 Média a politika 6.1 Reklama na politika 6.2 Jsou zprávy objektivní? 6.3 Plakát a propaganda
7 Marketing a média 7.1 Citáty 7.2 Na co se budeme dívat? 7.3 Jak se měří sledovanost	7 Média a marketing 7.1 Citáty 7.2 Na co se budeme dívat? 7.3 Jak se pečou koláče 7.4 Mediální tržnice 7.5 Celebrity show
8 Reklama 8.1 Co je reklama 8.2 Jak nás přesvědčuje reklama 8.3 Nevaž se, odvaž se 8.4 Jak prodat myšlenku	8 Reklama 8.1 Reklama, reklama, reklama 8.2 Jak nás dostává 8.3 Nevaž se, odvaž se 8.4 Jak prodat myšlenku 8.5 Maminka vždy ví 8.6 Přepište scénář

V úvodu publikace se autoři zamýšlejí nad médii v současném světě, mediální gramotností a vývojem MV. Samostatný blok pak věnují MV v RVP.

Jednotlivé kapitoly uvozuje krátké shrnutí a význam tématu, za nimi následuje hlavní výkladová část. Každá kapitola obsahuje po teoretickém bloku několik rozpracovaných lekcí. Ty mají jasně danou strukturu, která je opět shodná s výše popsanou publikací *Rozumět médiím* (Mičienka a Jiráček, 2006). Nejdříve autoři stanovují cíle lekce, které jsou sice stejné jako v knize *Rozumět médiím*, avšak tentokrát je již autoři formulují správně. Na rozdíl od předchozí publikace, kde uváděli jako cíl lekce 1/1 „*Vysvětlit významy slova médium v různých oborech*“ (tamtéž, s. 27), zde již použili korektní formulaci u lekce 1/1 „*Žák vysvětlí různé významy slova médium*“ (Mičienka a Jiráček, 2007, s. 25).

Po formulaci cílů lekce následují vazba lekce na vzdělávací oblasti, délka aktivity, pomůcky a slovníček, respektive seznam důležitých pojmů.¹³ Poté již následuje samotná metodika dané lekce a pracovní listy. Úkoly popsané v metodice využívají kromě

¹³ O slovníček v pravém slova smyslu nejde, neboť jsou zde uvedeny pouze pojmy bez vysvětlení. Autoři nicméně zařadili mediální slovníček na závěr publikace.

pracovních listů také materiály na přiloženém CD. Některé lekce jsou doplněny o přílohy. Ty však často obsahují natolik zásadní informace, že by měly být spíše součástí hlavního textu příslušných kapitol.

V závěru publikace nalezneme mediální slovníček a informace o průřezovém tématu MV, které jsou převzaté z *RVP ZV* (2007).

I přes značné množství úkolů, které jsou obsaženy především v pracovních listech, nelze v případě této učebnice hovořit o takzvané produktivní formě MV. Obsahuje sice několik kreativních úkolů, avšak povětšinou se omezují pouze na doplnění či úpravu stávajících mediálních sdělení typu zkuste „*vymyslet titulky u článků uvedených v pracovním listě Tvorba titulku*“ (Mičienka a Jiráček, 2007, s. 174). Výjimkou je například úkol vytvořit reklamu či slogan. Metodická příručka je tak vhodná především pro výuku MV v hodinách českého jazyka, občanské výuky nebo pro výuku v rámci samostatného předmětu.

4.3 BROKLOVÁ, RUTOVÁ: Média tvořivě pro 2. stupeň ZŠ a střední školy

Metodická příručka s názvem *Média tvořivě* (Broklová a Rutová, 2008) představuje sadu textů a aktivit pro výuku MV v rámci běžných školních předmětů. Je určena učitelům na základní škole i na gymnáziích. Jednotlivé části mají různé autory, kterými jsou nejen učitelé základních, středních a vysokých škol, ale také odborní lektoři, kteří vedli kurzy MV pro učitele. Příručka se snaží vyvrátit představu řady pedagogů o tom, že MV patří pouze do hodin českého jazyka. Podle autorů má sloužit především jako podpora pro začlenění průřezového tématu MV do mnoha stávajících předmětů.

„Naším cílem nebylo ukázat možnosti MV ve všech předmětech, nýbrž na konkrétních příkladech předvést, jakým způsobem lze o MV uvažovat z hlediska odborníka v daném oboru (předmětu), avšak laika v oblasti MV“ (tamtéž, s. 6).

Publikace je rozdělena do čtyř základních částí. Nemá však strukturu ani povahu učebního textu či souborné metodiky pro učitele, která by se věnovala MV od základů ke konkrétním činnostem či procesům. Jednotlivé kapitoly na sebe nenavazují a tvoří tak samostatné bloky aktivit, které lze do výuky zařadit v různé posloupnosti a v různých časových osách. Obsahově se nezaměřují jen na výuku o médiích, ale také na využití mediálních obsahů v běžné výuce jiných předmětů.

První část se věnuje obecnému úvodu k MV a nastiňuje nejen motivaci ke vzniku příručky a cíle MV, ale také principy společného plánování MV v rámci celé školy. Autoři v ní popisují tvorbu textů, které vznikly až po realizaci jejich seminářů MV. Ty často motivovaly pedagogy k začlenění novin, fotoaparátů či videa do výuky.

Druhá část s názvem Učíme se o médiích je zaměřena na popis základních procesů, vlastností a pojmů v mediální oblasti. Neobsahuje však kompletní sumu informací ve struktuře, na kterou mohou být čtenáři zvyklí z jiných příruček. Jednotlivé kapitoly popisují vývoj médií, zobrazení kýče, interpretační možnosti fotografie či použitelnost videa ve výuce. Zabývají se také internetem a reklamou. Popis fungování redakce a tvorby zpráv se však nachází na jiném místě v publikaci.

Třetí blok příručky se věnuje začlenění MV do různých předmětů či oborů. Příslušné aktivity autoři zařazují do českého jazyka a literatury, vývoj médií či různé pohledy na historické události směřují do hodin dějepisu a postavení médií v rámci společnosti zařazují do občanské nauky. Aktivity MV však kromě těchto tradičních předmětů zařazují také do zeměpisu, přírodních věd, výtvarné výchovy a fyziky. Přestože se podle mnohých jedná o zcela nesouvisející obory, autoři se snaží tuto premisu vyvrátit a dokázat jejich souvislosti a vazby na média.

„Média pro svou existenci zcela nezbytně potřebují techniku, která využívá fyzikální objevy a zákonitosti“ (tamtéž, s. 274).

Poslední část příručky se věnuje tvorbě školního časopisu a návodu, jak vést jeho redakci. Je určena učitelům, kterým má pomoci v koučování redakčního týmu školy. Aktivity byly ověřeny na semináři Tvorba školního časopisu a autoři nepožadují od učitelů předchozí novinářské zkušenosti. Kapitola má žákům pomoci ke zkvalitnění a zrychlení práce na školním časopisu, případně je motivovat k jeho založení.

Součástí publikace je také multimediální CD s přílohami. Těmi lze procházet buď ve složkách, nebo pomocí průvodce. Mezi přílohami jsou pracovní listy, ukázky článků, fotografií, titulních stránek a dalších mediálních výstupů. Čtenáři na něm najdou také další informace, jako pravidla bezpečného internetu pro děti, Kodex blogera nebo různá videa. Ke kapitole o školním časopisu jsou na CD přiloženy ukázky žakovských prací a elektronická verze publikace *Základy žurnalistiky pro redaktory školních časopisů* (Navrátilová a Jeřábková, 2004), na kterou autoři v metodické příručce odkazují.

4.4 POSPÍŠIL, ZÁVODNÁ: Mediální výchova

Sada publikací od autorů Jana Pospíšila a Lucie Sáry Závodné (2010) je prvním uceleným materiálem pro výuku MV, který obsahuje učebnici určenou přímo žákům a studentům, podle Woláka (2011) je primárně určen pro výuku na středních školách. Na rozdíl od dříve vydaných publikací dovoluje pedagogům bez větších obtíží zařadit MV jako samostatný předmět nebo jako pravidelnou součást jiných předmětů. Sada obsahuje kromě učebnice s názvem *Mediální výchova* další tři sešity nazvané *Mediální výchova – metodika*¹⁴, *Mediální výchova – cvičebnice – zadání* a *Mediální výchova – cvičebnice – řešení*. Všechny čtyři publikace se vzájemně doplňují a poskytují tak učitelům MV plný servis. I médií neznalý učitel by po prostudování tohoto souboru měl být schopen MV vyučovat. Pomůže mu k tomu nejen moderní učebnice, kterou doplňuje velmi podrobná metodika, ale především cvičebnice, ve které najde úlohy ke všem tématům, kterými se hlavní text zabývá.

Učebnice na první pohled zaujme moderní grafikou. Důležité pojmy jsou v textu zvýrazněny modrou barvou. Jednotlivá témata jsou doplněna o úkoly, obrázky, schémata či ukázky mediálních výstupů. Některým tématům se pak autoři věnují v samostatných rámech, které slouží jako doplňkové informace k hlavnímu textu. Celkové zpracování učebnice působí moderním a svěžím dojmem. Podobný styl grafiky jsme mohli již v minulosti nalézt například u učebnic cizích jazyků. S nimi má materiál společné také doplňkové publikace, tedy cvičebnici a metodiku. Toto pojetí nebylo v době vzniku publikace v českém školním prostředí běžné.

Obsahově se učebnice snaží pojmut všechna základní témata MV popsaná v kurikulárních dokumentech. Věnuje se jak obecným základům, tedy tématům komunikace, masové komunikace či žurnalistickým žánrům, tak samotným médiím, jejich funkcím, vlivům a omezením, včetně reklamy.

Metodická příručka kopíruje obsah učebnice. V úvodu dávají autoři čtenářům návod na metodiku výuky MV, včetně konceptů tří ukázkových hodin. Následují jednotlivá témata ve stejném řazení jako v učebnici. Metodika se nicméně nesnaží informace z učebního textu opakovat. Na začátku každé kapitoly nabízí krátké shrnutí, jakýsi abstrakt kapitoly z učebnice. Následují témata k diskusi ve třídě, která zahrnují několik úkolů, jež kromě zadání, řešení a očekávaných výstupů obsahují v některých případech

---

¹⁴ Metodika jako jediná ze souboru v nabídce Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové chybí.

také tipy či poznámky k práci. Další částí kapitol jsou témata pro samostatné činnosti a tipy na rozšíření probírané látky.

Poslední částí souboru je dvojice cvičebnic, z nichž jedna nese označení zadání a druhá řešení. Obě jsou obsahově zcela shodné a liší se jen v samotných úlohách. Zatímco sešit zadání je určena pro studenty a úkoly v ní nejsou vyplněné, sešit řešení obsahuje vyplněné úkoly a má sloužit učitelům ke kontrole. Za zmínku ještě stojí fakt, že na rozdíl od brožované podoby ostatních knih v souboru je sešit zadání svázan pomocí kroužkové vazby, díky které se jednotlivé stránky snadněji otáčejí a nemají tendenci se zavírat. Kroužková vazba navíc umožňuje úplné otočení stránky, takže rozevřená publikace nemusí mít formát A3, nýbrž pouze velikost jedné strany A4. Tento systém usnadňuje učitelům kopírování jednotlivých stran s úkoly v případě, kdy studenti nemají k dispozici cvičebnici.

V závěru cvičebnice je sada 37 testů, které mají učitelům pomoci v evaluaci dosažených znalostí a dovedností v oblasti MV. Právě takový materiál učitelé před vydáním publikace postrádali.

„Většina snah o jeho vytvoření narážela na obtížnou možnost přesné definice sumy znalostí, které by měl mít ‚mediálně gramotný‘ žák základní školy či středoškolský student (Výzkumný ústav pedagogický teprve letos zveřejnil Doporučené očekávané výstupy pro výuku průřezových témat, které vymezují, co by měl znát žák či student, který projde MV). Snaha autorů vytvořit systém hodnocení je potěšitelná, nicméně i zde se nabízí otázka, zda to, co se zde procvičuje, jsou nutné znalosti, které by měl získat středoškolák v rámci výuky MV“ (Wolák, 2011, s. 6).

Wolák poukazuje především na přílišné zaměření na znalost odborné terminologie, modelů komunikace a jmen mediálních teoretiků.

4.5 BĚLOHLAVÁ: Mediální výchova

Mediální výchova (Bělohlavá, 2013) z nakladatelství Fraus je po publikaci Jana Pospíšila a Lucie Sáry Závodné (2010) teprve druhou učebnicí MV určenou přímo žákům. Zaměřuje se na 2. stupeň základních škol a příslušné ročníky víceletých gymnázií, což je patrné i ze zpracování publikace. Ta je výrazně grafická s četnými fotografiemi a ilustracemi. Celou učebnicí se prolíná komiksový příběh z redakce školního časopisu, který často nastoluje témata, o nichž se v jednotlivých kapitolách hovoří. Základní učební text je průběžně obohacován o aktivity, úkoly, otázky, rozšíření a souvislosti, které jsou

vždy uvozeny grafickými symboly. Další otázky se nacházejí na postranní liště, kde autoři umístili také mezipředmětové odkazy nebo slovníček pojmů.

Učebnice pokrývá základní oblasti MV. Vzhledem ke svému určení jsou informace velmi stručné a zobecněné. V první kapitole se věnuje definici a fungování médií, včetně jejich klasifikace. Zvláštní kapitola je věnována bezpečnému internetu, což je zejména u žáků základních škol velmi podstatná oblast. Následují kapitoly o mediálních technologiích, obsahu a sdělení. V závěru se kniha věnuje reklamě, zábavě a práci v médiích. Na konci učebnice je slovníček mediálních pojmů a seznam očekávaných výstupů a kompetencí ve vztahu k RVP.

Publikaci doplňuje sešit *Mediální výchova – příručka pro učitele* (Urban, 2013), který kopíruje strukturu učebnice.¹⁵ Na rozdíl od ostatních metodik v něm však chybějí fakta a základní informace, které jsou obsaženy v učebnici. Místo nich najdou učitelé u každého tématu pouze stručné popisy cílů, vztahy k očekávaným výstupům *RVP ZV* (2007) a návod k motivační aktivitě. Příručka obsahuje také metody pro práci s učivem, řešení otázek a úkolů z učebnice a mezipředmětové vztahy jednotlivých témat. V úvodu příručky jsou seznamy přínosů průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka, výchovných a vzdělávacích strategií a doporučených metod a forem práce. V závěru sešitu se nachází slovníček mediálních pojmů a pracovní listy.

4.6 ROTH: Mediální výchova v Čechách

Publikace Jiřího Rotha (2005) sice nepatří mezi učebnice, její přínos pro výuku MV však tento fakt nijak nesnižuje. Naopak. Ocenit by ji měli především učitelé MV, byť se zaměřuje jen na tištěná média. Dovoluje totiž čtenářům sondu do českých médií skrze autora, který v nich řadu let působí. Sám Roth publikaci v úvodu komentuje jako snahu o „*předávání zkušeností s českou mediální scénou. Aby čtenář této knihy, který je zároveň čtenářem nějakých novin a svých oblíbených časopisů, nahlédl do kuchyně, kde se dávkuje suroviny pro jejich obsah*“ (Roth, 2005, s. 5). Kniha je psána spíše odlehčenou formou a na rozdíl od jiných se nesnaží tvářit jako teorie MV nebo návod na tvorbu mediálních útvarů. Jejím hlavním cílem je porovnání těchto tezí s reálnou novinářskou praxí, přičemž autor otevřeně přiznává, že se jedná o jeho subjektivní pohled k roku 2005.

---

¹⁵ Příručku lze citovat dvojím způsobem. V seznamu literatury ji uvádíme samostatně, neboť ji lze zakoupit nezávisle na učebnici. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové ji však půjčuje pouze jako soubor společně s učebnicí, proto ji cituje v citaci učebnice formou poznámky 2 svazky.

Mediální výchova v Čechách se zaměřuje především na analýzu samotného procesu, při kterém vznikají tištěná média. V úvodních kapitolách autor poukazuje na fakt, že noviny jsou produkt jako každý jiný a slouží tak mimo jiné jako nástroj zisku. Dále se zabývá zdroji informací, hranicí mezi pravdou, nezávislostí a objektivitou a konečně jednotlivými složkami, ze kterých se tištěná média skládají. V závěru se publikace zmiňuje také o novinových přílohách, časopisech a nechybí ani stručný pohled do ostatních médií.

Jednotlivé kapitoly Roth uvozuje teorií, ve které předkládá obecné teze k daným tématům. Za nimi následují příběhy z praxe, které se snaží popsané teze doložit či uvést na pravou míru na konkrétních mediálních výstupech českých deníků nebo na zkušenostech autora. V závěru každé kapitoly je krátké shrnutí tématu, slovníček důležitých pojmů a také test či úkoly a otázky, na kterých si čtenáři mohou ověřit, zda téma správně pochopili. Odpovědi k testům najdou v závěru publikace.

Přestože se nejedná o učebnici, lze řadu ukázek či testových otázek použít i ve škole. V hodinách MV mohou studentům pomoci k lepšímu pochopení témat, a to především díky příkladům z reálných situací a článků v českých denících.

4.7 JIRÁK, WOLÁK: Mediální gramotnost – nový rozměr vzdělávání

Sborník editorů Jana Jiráka a Radima Woláka (2007) se snaží o podrobnější zpracování tématu mediální gramotnosti, která by měla být výsledkem MV. Autoři příspěvků snaží „*přispět k opatrně se rozvíjející diskusi o vazbě mezi vzdělaností, mediální gramotností a médii*“ (tamtéž, s. 4). Poukazují přitom zejména na fakt, že mediální gramotnost není pouze výsledkem školního vyučování, ale působí na ni ve značné míře především samotná média. Sborník si všímá i profesní přípravy budoucích novinářů. Jednotlivé příspěvky pocházejí ze dvou různých konferencí, na kterých se podílely dvě pracoviště Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy: Centrum mediálních studií CEMES a Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Jednalo se o konference Mediální gramotnost: vzdělávání profesionálů i veřejnosti a Diskurz, média a obrazy České republiky a Evropy.

Jak je z názvů konferencí patrné, jednotlivé příspěvky se příliš nedotýkají institucionalizované formy MV, jak ji vnímáme na základních a středních školách. MV je ve sborníku chápána velmi obecně, z čehož vyplývá, že obsah publikace není pro výuku

MV na středních školách podstatný. Přesto si mohou pedagogové po prostudování sborníku rozšířit své obzory v mediální gramotnosti. Relevantní jsou pro ně ovšem jen některé příspěvky, např. Média a český jazyk, Vzdělávací úloha České televize nebo Mediální výchova a politická komunikace.

Publikace obsahuje celkem 19 prací českých i zahraničních autorů. Je rozdělena do tří částí. Úvodní soubor K postavení a obsahu mediální gramotnosti a mediální výchovy zahrnuje texty obecně vymezující pojem mediální gramotnosti a mediálně-vzdělávací koncepci.

Podstatná je zejména druhá část Mediální výchova jako součást všeobecného vzdělávání, která se věnuje dílčím tématům a oblastem MV. Analyzuje je však z mimoškolního pohledu, což dokládá například kapitola o výstavách médií, marketingových strategiích či úloze médií v dalším profesním vzdělávání.

V závěrečné části se autoři věnují oblasti vzdělávání žurnalistů, kterou uzavírá příspěvek známého moderátora Václava Moravce o jeho zkušenostech s profesním vzděláváním, které popisuje na příkladech české redakce BBC World Service, České televize a Českého rozhlasu.

4.8 VERNER, BEZCHLEBOVÁ: Mediální výchova: průřezové téma

Příručka *Mediální výchova: průřezové téma* (Verner a Bezchlebová, 2007) patří mezi první publikace, které se po kurikulární reformě českého školství věnovaly popisu nově vytvořeného průřezového tématu MV. Je určena zejména učitelům základních a středních škol, kterým poskytuje elementární orientaci v nové oblasti vzdělávání. Nejedná se o metodiku zaměřenou na konkrétní okruhy MV, ale o jakýsi pokus představit učitelům základní realie a postupy uplatňované v mediální oblasti. Patří proto k těm publikacím, jejichž prostudování by mediální problematiky neznalí pedagogové neměli vynechat.

Převážná část publikace je koncipována jako vzdělávací text. V úvodu autor uvádí definice základních mediálních pojmů, včetně druhů žurnalistiky. Následují přehledy vývoje médií ve světě a v českých zemích. To, že publikace nepředpokládá prakticky žádné znalosti o světě médií, dokládá pětadvacetistránkový rozsah kapitoly o novinářských žánrech, který popisuje všechny typy mediálních sdělení i jednotlivé redakční funkce. Oproti tomu rozhlasová a televizní tvorba dostává pouze jednostránkový prostor, což předchozí domněnku jen potvrzuje. Při základním seznámení s tématem by

obsáhlá kapitola o dalších médiích čtenáře příliš zatěžovala a je logické, že ji autor ponechává na dobu, kdy bude čtenář poučenější. V kapitole věnující se internetu se autor zabývá především jeho vznikem a vývojem. Internet přitom neoznačuje pouze za masové médium, ale přisuzuje mu roli komunikačního prostředí. Publikace se dále věnuje reklamě v masmédiích a především manipulačním praktikám médií, mezi které řadí i omyly novinářů. Hlavní část uzavírá legislativa a etika novinářské práce.

Až v závěru publikace se autor dostává k jejímu obsahovému jádru, tedy k samotné MV. Tu nejprve charakterizuje a popisuje její vědomostní i dovednostní oblast. V souvislosti se školními předměty ji zařazuje především k občanské výchově, českému jazyku a literatuře a k dějepisu. Popisuje také přínosy průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka a představuje tematické okruhy MV. Poslední kapitolu tvoří metodika zapracování MV do školního kurikula. V ní autor zmiňuje především okolnosti při tvorbě školních vzdělávacích plánů a příklady začleňování MV do vyučovacích předmětů. Tyto příklady jsou nicméně velmi strohé a mají rozsah pouhých odstavců.

4.9 PAVLIČÍKOVÁ, ŠEBEŠ, ŠIMŮNEK: Mediální pedagogika

Kniha, která vznikla na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (Pavličíková, Šebeš a Šimůnek, 2009), obsahuje tematicky i oborově různorodé příspěvky, zabývající se především implementací teorie médií do pedagogické praxe učitelů. V devíti kapitolách zde autoři rozebírají témata zaměřená na tištěná média, tedy především noviny. V kapitole o mediální logice se snaží poukázat na předvídatost médií. Dále se věnují manipulaci v médiích a jejich industriální povahou, ve které zdůrazňují jejich komerční cíle. Mezi další kapitoly patří historie a současnost médií, média a čas v každodenním životě nebo rodičovská mediace, která upozorňuje na nutnost zapojit do výkladu médií také rodiče. Právě oni by podle Pavla Izraele, autora jedné z kapitol, měli být těmi prvními, kdo by měl svět médií dětem interpretovat. Neméně zajímavou kapitolou, která přináší oproti výše jmenovaným titulům poněkud odlišný pohled na fotografii, je stať Michala Šimůnka Několik námětů pro rozvíjení vizuální gramotnosti. Autor se v ní zabývá významovými posuny fotografií při jejich rekontextualizaci.

„Vizuální sdělení jsou stále častěji vyvazována ze souvislostí, ve kterých byla původně pořizena, a následně jsou přenášena do jiných souvislostí, kde se podílí na konstrukci nových významů“ (tamtéž, s. 87).

Publikace není ani učebnicí, ani klasickou metodickou pomůckou. Zařadit bychom ji mohli mezi materiály, které mohou učitelům pomoci v hlubším studiu mediálních témat a jejich aplikaci v hodinách MV. Součástí každého příspěvku jsou náměty pro výuku daného tématu, jež mají jednotnou strukturu. Nejdříve v nich autoři popisují problém, definují cíle aktivity a podrobně popisují zadání a postup dané lekce. V závěru každého příspěvku je stručné shrnutí, odkaz na literaturu a zdroje.

4.10 BARTOŠEK, DAŇKOVÁ: Žurnalistika a škola

Publikace *Žurnalistika a škola* (Bartošek a Daňková, 2010) je určena pedagogům středních a základních škol. Sami autoři uvádějí toto pořadí s poznámkou, že obsažené informace mají charakter středoškolského učiva a učitelé základních škol tak mohou některé podrobnosti z výuky vypustit. Učební text se snaží jednoduchou a stručnou formou popsat nejdůležitější oblasti mediální komunikace, tedy nejen samotné fungování, formy a obsah médií, ale věnuje se například i mluvené řeči.

„Předkládaná publikace na podkladě světové, evropské a české teorie a praxe žurnalistiky pojednává hlavně o typech, obsahu a jazyku zpravodajských, publicistických a výchovně vzdělávacích textů v nejrozšířenějších českých tiskových a elektronických médiích včetně multimédií. Stručně si všímá marketingových a zábavních sdělení ve sféře komerční inzerce, reklamy, politické propagandy, informatiky a prožívání volného času“ (tamtéž, s. 7).

Příručka má formu učebního textu. Na rozdíl od klasických učebnic a většiny metodických příruček neobsahuje náměty do výuky, konkrétní otázky a úkoly nebo metodologii MV. Omezuje se čistě na expozici informací, které doplňují četné odkazy na práce domácích i zahraničních autorů. Na konci každé kapitoly je seznam použité a doporučené literatury, v níž zájemci najdou zdrojové či související informace. V závěru publikace se nachází praktická část, která má pomoci učitelům MV a těm, kteří se na její výuku připravují. Obsahuje příklady vyučovacích jednotek, zpracované ve formě tzv. prekonceptů podle skript *Malá didaktika* (Svatoš, 2006). Některá témata však přesahují rámec jedné vyučovací hodiny a je třeba je rozvrhnout dle možností konkrétní školy. Ani prekoncepty však nejsou plnohodnotnou přípravou na výuku MV. Obsahují pouze penzum znalostí založené na předchozích kapitolách, nikoliv metody, otázky či úkoly, které by měly být ve finální přípravě učitele obsaženy také. Obsah jednotlivých hodin je

uložen na přiloženém CD, takže ho učitel může studentům poskytnout v elektronické podobě či vytištěné. Nemusejí se tak v hodinách zdržovat podrobným zápisem.

Jednotlivé prekoncepty začínají tabulkou definující údaje o zařazení v rámci školy, třídy a školního roku. Následuje přehled používaných učebnic a materiálů a definice vzdělávacích a výchovných cílů. Hlavní část je věnována obsahu učiva, za nímž následuje shrnutí pojmů, poznámky k realizaci výuky a přehled vstupních a výstupních znalostí. V závěru jednotlivých prekonceptů jsou popsány jednotlivé fáze uvažovaného vyučování, ale opět pouze ve velmi obecné formulaci. Na dříve uvedený obsah učiva je zde odkazováno v rámci fáze exponování nových poznatků.

Publikace postihuje obdobná témata jako související příručky z oblasti MV. Snaží se tedy obsáhnout okruhy vymezené kurikulárními dokumenty, avšak jistý posun od materiálů určených pro základní školy je v ní patrný. Především se zaměřuje na obor žurnalistiky jako jeden z klíčových prvků mediální reality. V úvodu vynechává téma obecné komunikace a věnuje se historii a definici základních pojmů žurnalistiky. Následují typy žurnalistiky, které jsou dále rozpracovány v kapitolách o tištěných a elektronických médiích. O způsobu jejich fungování vypovídají okruhy o žurnalistech, zdrojích a žurnalistických žánrech a postupech. Závěrečná část již je zaměřena konkrétněji, a to na zpravodajství, publicistiku, titulky, zábavnou funkci žurnalistiky a reklamu. Předposlední kapitola se věnuje mluvené řeči, která hraje významnou roli v rozhlasu a televizi. Poslední kapitola připomíná novinářský humor a působí jako odlehčení celé tematiky. Po teoretické části je zařazen oddíl praxe, který tvoří zhruba čtvrtinu publikace. Jeho obsah sice vychází z předchozích kapitol, avšak řazení témat je odlišné. V závěru publikace je uveden slovník základních pojmů používaných v příručce.

4.11 KREJČÍŘOVÁ, TREZNEROVÁ: Pohybové hry v mediální a environmentální výchově

Brožurka *Pohybové hry v mediální a environmentální výchově* (Krejčířová a Treznerová, 2010) sice není primárně určená pro cílovou skupinu, kterou si klade za cíl předkládaná práce, přesto ji alespoň stručně přiblížíme. Publikace cílí především na pedagogy speciálních škol. Snaží se jim nabídnout pohybové hry k několika tématům mediální a environmentální výchovy. Přestože se na první pohled může zdát, že bychom pro ni na běžných základních a středních školách nenalezli využití, opak je pravdou. I zde můžeme tyto pohybové hry realizovat. Musíme však počítat s tím, že někteří studenti,

zejména v období puberty, je mohou považovat za banální až směšné. Z toho důvodu je třeba z předkládaných her vybírat.

Publikace v úvodu přibližuje teoretická východiska mediální a environmentální výchovy. Následně se věnuje jednotlivým typům mediálních sdělení, kterými jsou anketa, reportáž, novinové a televizní zprávy a reklama. Popisované hry nejsou vzhledem k zamýšlené cílové skupině realizované jako divadelní scénky. Naopak, je zde kladen velký důraz na dětskou představitost. V pohybových hrách děti často představují zvířátka a jednotlivá témata zkoušejí ztvárnit v jejich rolích. Nabízené aktivity tak můžeme v hodinách MV použít jako motivační či relaxační fázi, ve které se děti spíše baví a hrají si.

4.12 KAŠOVÁ: Média – kdo koho ovládá?

Publikace z ediční řady *Průřezová témata na 2. stupni ZŠ* (Kašová, 2011a) je typickým příkladem příručky, která si klade za cíl pomáhat učitelům při začleňování MV do svých předmětů. V rámci pětidílné edice vydalo nakladatelství Raabe také knihy obsahující náměty pro průřezová témata multikulturní výchova a výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Spolu s dalšími edičními řadami jsou součástí edice *Dobrá škola*, která učitelům přináší rozsáhlou paletu moderních odborných publikací.

Příručka se skládá z pěti samostatných bloků, které mají různé autory, zpravidla učitele základních škol nebo lektory vzdělávacích organizací. Náměty přibližují žákům svět masmédií a mají vždy stejnou strukturu. V úvodu je přehledná tabulka, která kapitolu zařazuje k průřezovým tématům a ročníku, poskytuje informaci o časovém rámci realizace námětu a jejich formách. Následuje anotace, klíčové pojmy a metodický přehled, v němž nechybí klíčové kompetence, metody, mezioborové vztahy nebo vzdělávací pomůcky. K jednotlivým částem každého okruhu jsou také přiřazeny cíle, očekávané výstupy a poznámky k realizaci. Následují samotné metodiky, v nichž nechybějí otázky, úkoly a školní aktivity. Kapitoly na závěr doplňují pracovní listy.

Jak napovídá název publikace, dominantním tématem jsou média ve vztahu k manipulaci jejich příjemců. První kapitola se tedy věnuje definici masy, druhá představuje archetypy ve zpravodajství, které přisuzují aktérům zpráv kladné či záporné role. Třetí část má žákům pomoci proniknout k podstatě sdělení a poslední dvě kapitoly se věnují samotné manipulaci s lidským myšlením. Náměty mají různou časovou dotaci,

od dvou vyučovacích hodin až po celodenní projekt. Jednotlivé úkoly lze sice rozdělit, avšak jejich realizace v uceleném bloku by měla přinést lepší výsledný efekt.

4.13 KAŠOVÁ: Svět médií

Svět médií (Kašová, 2011b) je druhou z řady publikací v edici *Průřezová témata na 2. stupni ZŠ*, která je součástí ediční řady *Dobrá škola*. Obsahuje náměty k seznámení žáků s mediálním světem. Přináší vzhled do současných médií a na příkladech se snaží žákům ukázat, jakým způsobem média ovlivňují lidský život. Publikace obsahuje aktivity vedoucí k založení školní redakce a vydávání školního časopisu. Zaměřuje se také na obsahové odlišnosti novin a televize. Stejně jako u ostatních publikací z ediční řady *Dobrá škola* obsahuje podrobné metodické návody pro pedagogy k jednotlivým aktivitám a pracovní listy pro žáky.

Příručka se skládá z pěti samostatných bloků různých autorů, zpravidla učitelů základních škol nebo lektorů vzdělávacích organizací. První okruh se věnuje rozdílu mezi televizí a novinami. Všímá si nejen jejich vlastností, ale upozorňuje také na vlastníky médií, historii novin nebo na tvorbu některých mediálních útvarů. Druhá kapitola se věnuje školní redakci a staví na zkušenostech autorky s tvorbou školního zpravodajského periodika.

„Cílem projektu je pomoci žákům utvořit si představu o tom, co všechno ovlivňuje konečnou podobu mediálního sdělení, o procesech přenosu a převodu sdělení od podavatele k příjemci“ (tamtéž, s. II/1).

Aktivity vedoucí k tvorbě školního časopisu kopírují oficiální média, což má podle autorů vést k poučení o fungování mediálních organizací. Ve třetí části se publikace věnuje teleshoppingu, na němž zároveň představuje reklamní sdělení a jeho motivaci. Kapitola si klade za cíl zlepšit porozumění textu a formulaci jeho podstaty. Čtvrtá kapitola, nazvaná *Letem světem s leteckým magazínem*, se věnuje propagačním textům a nabízí aktivity vedoucí k tvorbě vlastního leteckého magazínu. Poslední okruh se věnuje mediálním obrazům, které se často snaží publiku představovat ideály muže a ženy. Rozebírá klamavé zobrazování reality v médiích, obrazovou manipulaci a její vliv na konzumenty médií.

Publikace je strukturovaná stejně jako předchozí příručka (Kašová, 2011a). V úvodu každého okruhu nabízí přehlednou tabulku s vymezením průřezových témat, ročníku, časového rámce a formách realizace aktivit. Následuje anotace, klíčové pojmy a

metodický přehled včetně seznamu vzdělávacích pomůcek, cílů a očekávaných výstupů. V samotných metodikách nechybějí otázky, úkoly a školní aktivity. Kapitoly opět doplňují pracovní listy.

4.14 KOSOVÁ: ČJL a průřezová témata pro 2. st. ZŠ

Další publikace nakladatelství Raabe, které se v předkládaném přehledu věnujeme, propojuje česká jazyk a literaturu s průřezovými tématy. Kniha z edice *Dobrá škola* (Kosová, 2011) patří do ediční řady *Český jazyk a literatura pro 2. stupeň ZŠ II.* a přináší učitelům náměty a metodiky pro začlenění průřezových témat do hodin českého jazyka a literární výchovy. Jedná se o poslední příručku pětidílné sady, která se jinak věnuje například jazykové výchově či jiným oborům vzdělávání. Jednotlivé příspěvky propojují český jazyk a literaturu s osobnostní a sociální výchovou, environmentální, mediální a multikulturní výchovou.

Struktura příručky je shodná s předchozími publikacemi. Každý okruh má jiného autora z řad učitelů základních škol a lektorů vzdělávacích organizací. Shoduje se také zpracování jednotlivých témat, tedy úvodní tabulka, metodika a pracovní listy.

První dvě kapitoly se věnují Divadlu Jára Cimrmana a homérskému Řecku. Pro MV jsou relevantní zbylá tři témata. První z nich s názvem *Jak se vyznat v tisku* předkládá analýzu českého denního tisku s důrazem na znaky seriózní a bulvární žurnalistiky. Další okruh se věnuje mediální gramotnosti a nabízí sadu úloh, které lze pravidelně zařazovat v hodinách komunikační a slohové výchovy. Kapitola se v závěru věnuje také působení reklamy a obraně proti mediální manipulaci.

„Postupujeme od nácviku pozorného čtení, přes úlohy nacvičující přesné čtení textu a vnímání argumentů po rozeznávání ironie a nadsázky v novinových textech“ (tamtéž, s. IV/1).

Poslední část nazvaná Intertextualita – objevování tajných dveří se věnuje vztahům textů k dalším literárním zdrojům. Jejím cílem je ukázat propojenost textů v rámci jedné kultury. Autorka ji vzhledem k náročnosti doporučuje zařadit do výuky ve výběrových třídách a na gymnáziích.

4.15 POSPÍŠIL: Jak na média

Na rozdíl od předešlých publikací o MV nahlíží kniha *Jak na média* (Pospíšil, 2011) na mediální problematiku z trochu jiné strany. Jedná se především o základní návod pro

veřejnost, která má potřebu dobře komunikovat skrze média. Je to jakási kuchařka mediální obratnosti pro pracovníky v public relations (PR)¹⁶, ale také pro manažery, mluvčí či politiky, kterým hrozí časté styky s novináři. Publikaci lze nicméně využít i v MV. Poměrně důkladně totiž popisuje možná rizika při komunikaci s médii i fungování redakcí. Věnuje se procesům tvorby tiskové zprávy a pořádání tiskové konference a radí, jak vystupovat v médiích či jak komunikovat s novináři. Autor to odůvodňuje slovy: „*Pokud chce organizace nebo podnikatel být ve svém podnikání úspěšný, musí mít na své straně veřejnost*“ (tamtéž, s. 10).

Titul nemá ambici stát se pomůckou ve výchovně-vzdělávacím procesu. Jedná se však o metodiku komunikace s médii, jejíž znalost se může učiteli MV hodit. Autor zde především popisuje českou mediální realitu a nevyhýbá se ani varováním před praktikami novinářů. Publikace má výhradně výkladovou formu, neobsahuje žádná cvičení ani náměty k činnostem.

V úvodu autor pojednává o marketingové komunikaci, a to jak z pohledu samotného marketingu, tak z pohledu vztahů s veřejností. Zásadní část zaujímá vztah komunikantů s médii, nástroje a zásady mediální komunikace. Publikace nejprve představuje strukturu médií v České republice, cíle mediální komunikace a principy fungování PR oddělení. Věnuje se také pozici tiskového mluvčího a jeho povinnostem. Téměř podobu návodu má kapitola nazvaná Nástroje media relations, v níž autor radí jak kontaktovat novináře, jak napsat tiskovou zprávu či uspořádat tiskovou konferenci. To lze ve výuce využít např. pro rozehrání situace, kdy část studentů tvoří novináře a část pracovníky PR agentur a tiskových oddělení.

Velmi důležitou součástí jsou zásady komunikace s médii. V nich autor upozorňuje na nebezpečí, která číhají na nezkušené aktéry mediální komunikace, zejména na tzv. novinářské triky. V závěru se publikace věnuje krizové komunikaci a etice.

4.16 ŘÍČAŘOVÁ: Mediální výchova

Mediální výchova (Říčařová, 2011) je další z řady publikací nakladatelství Raabe v edici *Dobrá škola*, která přináší učitelům náměty a metodiky pro výuku průřezových témat na druhém stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií.

---

¹⁶ Zkratkou PR z anglického public relations označujeme vztahy s veřejností. Zpravidla se tak označují činnosti nebo pracoviště soukromých společností, která mají na starost prezentaci společnosti vůči jejím klientům, partnerům, médiím i široké veřejnosti. Ve veřejných institucích bývá takové oddělení označováno jako tiskový odbor. Činnost PR také často vykonávají specializované, tzv. PR agentury. Stejně označení se někdy užívá také pro obsah těchto sdělení, např. PR článek.

Oproti předchozím dvěma publikacím je součástí navazující ediční řady *Průřezová témata na 2. stupni ZŠ II*. Struktura příručky zůstává stejná, avšak jednotlivé publikace z pětidílné řady se tentokrát věnují konkrétním průřezovým tématům. Kromě knihy *Mediální výchova* se jedná o příručky *Výchova demokratického občana*, *Multikulturní výchova*, *Environmentální výchova* a *Osobnostní a sociální výchova*.

Publikace je rozdělena na čtyři části. První se věnuje manipulaci a předpokládá přibližně šest hodin výuky. Jednotlivé aktivity lze rozdělit nebo realizovat v rámci jednoho projektového bloku. Druhý okruh se věnuje takzvané informační lavině a seznamuje žáky s nebezpečím zkreslení informací v proudu mediálních sdělení. Cílem je naučit příjemce vyhledávat další zdroje a vyhodnocovat věrohodnost zpráv. Třetí a čtvrtá kapitola se věnuje tvorbě knihy. V první fázi představují skladbu publikace, obsah, časový harmonogram její tvorby a popis základních činností. Druhý blok popisuje samotný vznik knihy, tvorbu textů a ilustrací a také technické postupy jako je sazba, tvorba obálky či vazba knihy. Aktivity se prolínají českým jazykem, výtvarnou výchovou, dějepisem, informatikou a pracovní výchovou. Jejich cílem je tvorba a vydání vlastní žákovské publikace ve čtyřčlenných až osmičlenných skupinkách.

4.17 SLOBODA, KEILHAUSER: Mediální tvorba v kontextu vzdělávání

Publikace *Mediální tvorba v kontextu vzdělávání na příkladu česko-německého mediálně-pedagogického projektu o genetice* (Sloboda aj., 2011) patří mezi publikace, které se sice nezabývají přímo MV, ale umožňují pedagogům nový pohled na způsoby prohlubování mediální gramotnosti. Právě tento pojem, který je v současném českém školství používán zatím jen zřídka, se zde dostává do středu pozornosti autorů. Mediální gramotností totiž nemyslí jen klasickou MV, jak ji definují kurikulární dokumenty, ale komplexní schopnost studentů využívat a vytvářet mediální produkty s konkrétním obsahem. Publikace vznikla na základě česko-německého školního projektu uskutečněného v letech 2007 a 2008. Autoři v ní popisují metodu MV zaměřené na téma, v jejich případě se jedná o téma genetiky.

Knihy se nejprve věnuje okolnostem vzniku samotného projektu, poté se odkazuje na bohatou mediální praxi v německém školství a přibližuje první náznaky MV v českém prostředí, kde se pojem mediální gramotnosti objevil až na začátku nového tisíciletí. Spolupráce odborníků ze dvou vzdělávacích systémů, které jsou v oblasti mediální

gramotnosti rozvinuté odlišně, přináší do českého prostředí nové pohledy na MV a její využití. Lze říci, že se jedná o jakýsi vyšší stupeň MV, neboť v něm již nejde o studium médií jako takových, ale o jejich využití ke vzdělávání v konkrétních tématech.

V první kapitole se autoři věnují obhajobě metody, kterou nazývají Mediální tvorba zaměřená na téma (MTZT). Představují v ní MV jako příležitost k uchopení společenských témat atraktivním způsobem. Díky aktivní mediální tvorbě se podle nich studenti lépe seznámí s danou problematikou. Učení prostřednictvím tvorby mediálního obsahu je navíc řízeno jejich vlastními zájmy. Jde zde vlastně o již dříve prověřenou metodu učení děláním (learning by doing), kterou bychom v pedagogice mohli vysledovat až k Janu Amosi Komenskému a jeho škole hrou. Studenti si vlastně hrají na média a v rámci této hry si osvojují nejen znalosti a dovednosti z mediální oblasti, ale především informace o tématu jejich mediálního obsahu, o názorech jeho hlavních aktérů. Mohou se tak také seznámit s názory lidí ve svém okolí. V neposlední řadě jim produkce vlastního mediálního obsahu umožňuje vytvořit si k danému tématu vlastní postoj, který dokážou podložit argumenty.

„Lidé pracující ve vzdělávání a výchově jak školní, tak mimoškolní stojí před výzvou: zprostředkovávat dětem a mladým lidem společenská a společensky významná témata. [...] Přestože se výsledky současných společensko-politických debat mladých lidí týkají (jsou to často rozhodnutí o jejich budoucnosti), mají mizivou možnost se do veřejné diskuse zapojit. Často proto, že leží mimo jejich každodenní zkušenost a žitý svět, vyžaduje hlubší, odbornější znalosti nebo míru abstrakce až k jádru základních společenských hodnot. Úkolem pedagogiky a vzdělávání by ovšem mělo být nacházet cesty, jak se mladí mohou účastnit na veřejné diskusi a aktivně ji spoluformovat. [...] Pro takovéto otázky se aktivní, participativní práce s médii jeví jako vhodná metoda výuky, příp. forma projektu. Při ní jsou mladí (ale lze takto pracovat i s jinými cílovými skupinami) vedeni k tomu, aby co nejodpovědněji vytvořili mediální produkt, např. film, rozhlasový pořad nebo hru, webovou stránku, fotografickou sérii, noviny nebo časopis, videoklip, video či aplikaci na mobil nebo třeba multimedialní prezentaci“ (tamtéž, s. 12-13).

Autoři v první kapitole především zodpovídají otázku proč pedagogicky využívat média pro zpracování společenských témat a představují v ní svůj modelový projekt, který se zabýval tématem preimplantační genetické diagnostiky. V letech 2007 a 2008 ho realizovali studenti čtyř českých a německých středních škol. Stručně zde shrnují zkušenosti z modelového projektu a představují také strukturu publikace.

Druhá kapitola se věnuje samotné metodě MTZT, kterou v kontextu s českými RVP autoři zařazují do participativní složky MV, tedy do oblasti zaměřující se na jednání jedinců, jejich zacházení či interakci s médii. Autoři nejprve rozebírají základy MV zaměřené na jednání, aby se následně mohli zaměřit na specifika a cíle MV zaměřené na konkrétní téma. Zde uvádějí autoři jakousi dvojkolejnost cílů, které se na jedné straně vážou k obsahu mediálního sdělení, na druhé straně však neopomíjejí ani cíle mediální gramotnosti. V závěru kapitoly autoři představují jednotlivé fáze metody MTZT a pedagogické principy, kterými jsou orientace na subjektivní přístup k tématu, cílená podpora při získávání znalostí a při kriticko-reflexivní práci s tématem a výzva veřejné prezentace. Tyto principy se částečně odrážejí i v rozfázování metody MTZT. Nejdříve dochází k analýze tématu, následně nastupuje fáze koncepce a produkce, aby mohlo vše vyvrcholit v prezentaci hotového díla.

Nejobsáhlejší částí publikace jsou praktické zkušenosti s MTZT na modelovém projektu. Ty jsou rozděleny do několika oblastí, jejichž vývoj je v rámci realizace projektu popisován samostatně. Nejprve se publikace věnuje plánování. Postupně jsou popsány jednotlivé úkony jako výběr cílové skupiny a finálního média, kterým se stal film, průběh a evaluace projektu. Druhá oblast se věnuje sociální rovině, tedy obsahové stránce tématu včetně nutné diskuse a účasti na veřejné debatě. Třetí část je věnována metodickým radám při mediální práci se společenskými tématy, následuje popis realizace MTZT v prostředí školy a náhled na mezinárodní spolupráci. V poslední části se pak autoři věnují reflexi a analýze metody MTZT. Zabývají se především myšlenkou, zda je vytváření mediální gramotnosti jen vedlejším tématem metody, či zda tato metoda naopak neotevřela prostor ke kritické analýze médií. V samém závěru se věnují možnostem mediálního vyjádření a odpovědnosti mediálního tvůrce, na které navazuje kritická reflexe mediálního a veřejného prostoru.

4.18 KAPOUN: Média ve vzdělávání

Publikace Pavla Kapouna z roku 2013 působí v kontextu soudobých učebnic a metodických příruček poněkud rozpačitě, především kvůli své formě. Text, který vznikl na ostravské univerzitě, má obsah učebnice, avšak ve srovnání např. s *Mediální výchovou* nakladatelství Computer Media (Pospíšil a Závodná, 2009) nebo se stejnojmenným titulem z nakladatelství Fraus (Bělohlová, 2013), postrádá grafickou atraktivitu, ale také obsahovou pestrost prvků. Po formální stránce je Kapoun (2013) velmi jednoduchý.

Sazba textu připomíná úpravu v prostém textovém editoru pouze s několika grafickými symboly u okraje. To je v dnešním vizuálním světě nepřijatelné a pro motivaci studentů nedostatečné. Pro absenci grafiky lze tuto práci označit za skripta, jimž odpovídá i 1,5 násobné řádkování.

Po obsahové stránce nabízí publikace prakticky všechny základní údaje potřebné pro výuku MV. Na rozdíl od metodik či běžných publikací je však podává velmi strohou formou, v krátkých odstavcích a povětšinou jen v bodech. Z toho lze usuzovat, že autor pravděpodobně předpokládal využití publikace jako základního obeznámení s tématem MV. K hlubším poznatkům a aktivitám musí čtenář zvolit jiné tituly. K nim však v textu ani v závěrech jednotlivých kapitol autor neodkazuje.

Už v úvodu publikace se Kapoun snaží představit MV nikoliv jako obranu před médií, ale jako způsob, jak se je naučit využívat, např. pro vzdělávací účely. Z oslovení čtenáře je patrné, že text je namířen především na pedagogy:

„Noviny, časopisy, rozhlas, televize a internet obsahují řadu článků, rubrik, pořadů a webových stránek, které můžeme využít ve vzdělávání. Jak ve svém vlastním celoživotním, tak ve výuce našich žáků a studentů. Jde jenom o to chtít a být aktivním čtenářem, posluchačem, divákem nebo uživatelem. Tento učební text by vás měl inspirovat a poskytnout vám informace pro vaši práci i osobní užitek“ (tamtéž, s. 6).

Vzhledem k deklarovanému zaměření na pedagogy a studenty připravující se na vysoké škole na pedagogickou profesi, by byly odkazy na relevantní zdroje žádoucí. Publikace také neobsahuje prakticky žádná cvičení, úkoly nebo pracovní listy. Z tohoto hlediska je její využití na střední škole velmi omezené. Na trhu je několik dalších prací, které nabízejí výrazně širší portfolio.

Publikace *Média ve vzdělávání* se v první části věnuje obecnému pojednání o mediální a masové komunikaci. Krátce představuje také mediální průmysl s jeho principy a zákonitostmi. V další části se věnuje samotné žurnalistice, představuje jednotlivé žurnalistické profese a trendy. Věnuje se také zdrojům informací, výběru zpráv, jejich ověřování a tvorbě mediálních obsahů včetně jejich následné prezentace v různých typech médií. V závěru autor ponechává prostor účinkům a vlivu médií, mediální gramotnosti a možnostem využití médií ve vzdělávání. Toto téma však v publikaci pouze naznačuje. Věnuje mu jen stručné poznámky, které jsou strukturovány v bodech. Práce tak nemotivuje, ani neposkytuje příklady či metodiku zařazení mediálních výstupů do výchovně-vzdělávacího procesu.

5 Návrh začlenění mediální výchovy do výuky informatiky a českého jazyka

MV jakožto průřezové téma je kurikulárními dokumenty předurčena k tomu, aby byla začleněna a realizována v mnoha školních předmětech. V řadě předmětů ji lze jistě využít. Hned v úvodu uvažovaného začlenění je třeba rozdělit MV do dvou rovin. První z nich se věnuje samotné nauce o fungování, smyslu a vlivu médií. Druhá procesům tvorby a obsahům mediálních sdělení. Současně je třeba vymezit MV z pohledu zaměření na média. Pro školní praxi se nejčastěji uvažuje o médiích v masovém či elektronickém pojetí. Ostatní typy médií, mezi něž můžeme řadit například upovídanou sousedku, obecního faráře nebo školu, bývají zmíněny pouze v obecném úvodu do MV.

Jak již bylo v předkládané práci několikrát zmíněno, MV mohou školy realizovat třemi způsoby – samostatným předmětem, v rámci projektových dnů nebo začleněním do ostatních předmětů. Pro první dva případy je vhodné využít učebnice MV, zejména Pospíšila a Závodnou (2009) nebo Bartoška a Daňkovou (2010), které jsou určeny pro střední školy. Doplnit je lze samostatnými úlohami z dalších příruček. Pro třetí způsob výuky MV, tedy začlenění do běžných předmětů, však není pořizování učebnic do třídy příliš ekonomické, protože na střední škole si studenti učebnice kupují sami. I pro učitele je jistě praktičtější, když si výuku sestaví podle vlastních potřeb a učební materiály studentům namnoží. Mimo jiné tak získají větší svobodu v metodice i obsahu a řazení výuky. Také v navrhovaném začlenění MV do výuky informatiky a českého jazyka se proto nebudeme striktně jedné učebnice, ale kompilujeme jednotlivé aktivity a výklady z více zdrojů, které si mohou učitelé libovolně modifikovat dle svých možností. Jako základ poslouží již zmíněné středoškolské publikace Pospíšila a Závodné a Bartoška a Daňkové.

První rovina, tedy teoretická nauka o médiích, má řadu styčných ploch s občanskou výchovou. Její násilné začleňování do hodin českého jazyka a informatiky proto není vhodné. Těžko bychom v informatice obhájili učivo o regulaci médií, vlivu médií na děti nebo historii reklamy. Zde je prostor na zařazení učiva nejen do občanské výchovy, ale také do dějepisu či výtvarné výchovy.¹⁷ Oproti tomu zpravodajské a publicistické žánry se již v minulosti běžně vyučovaly jako součást slohové výchovy v hodinách českého

---

¹⁷ Ve výtvarné výchově lze výborně využít např. reklamní plakát jako umělecké dílo. V dějepise zase najdou uplatnění dobové zprávy o významných světových událostech nebo využití médií k politicko-vojenským cílům.

jazyka a literatury. Komunikační procesy jsou jednou z oblastí, jimž se věnuje informatika. V řadě produkčních aktivit nicméně budeme k teoretické rovině MV odkazovat, což přispěje k fixaci poznatků o médiích. Půjde např. o strukturu redakce, typy mediálních sdělení či žurnalistické žánry.

Druhou rovinu MV, věnující se procesům tvorby a obsahům mediálních sdělení, lze do ostatních předmětů zařadit poměrně snadno. Nemusí jít totiž vždy o primární cíl výuky, nýbrž o její prostředek. Skrze mediální tvorbu mohou studenti objevovat nová fakta a souvislosti prakticky v libovolných předmětech. Zprvu motivační metoda se tak jakoby mimoděk změnila v expozici nových poznatků, která je díky následnému zpracování do mediální podoby fixována a případnou prezentací ve třídě následně také verifikována. Názorným příkladem je projekt popsáný v publikaci *Mediální tvorba v kontextu vzdělávání* (Sloboda, 2011). Nové učivo v jakémkoliv předmětu tak může pedagog pouze nastínit a následně nechat na studentech, aby ho zpracovali pomocí mediálního sdělení. Obdobný postup využívá i předkládaná práce. V rámci MV se tak studenti seznámí s tématy, které by učitelé v českém jazyce či informatice tak jako tak museli do výuky zařadit.

Navrhované začlenění MV do výuky českého jazyka a informatiky se opírá především o produktivní činnosti. Z pohledu *RVP G (2007)*¹⁸ jde o dovednostní část umožňující vlastní produkci, při níž studenti poznají okolnosti vzniku mediálních obsahů, zároveň se však v rámci jednotlivých aktivit seznámí také s poznatky o médiích samotných a jejich chování. Částečně tak aktivity obsáhnou i vědomostní oblast. O dvou postupech vedoucích k osvojení základních poznatků o médiích a jejich fungování hovoří také Mičienka a Jiráček (2007). Vedle kritické interpretace, tedy receptivního postupu, staví vlastní mediální produkci, např. ve školním časopisu či rozhlasu, a nazývají ji produktivními činnostmi.

„Oba postupy se mohou navzájem doplňovat a směřovat k dosažení týchž dílčích a výchovných cílů, tj. hlavní cíle MV je možné naplnit jak receptivním, tak produktivním přístupem“ (Mičienka a Jiráček, 2007, s. 12).

Jistě by bylo chybou, omezit MV pouze na hodiny českého jazyka a informatiky. Z vědomostní oblasti do nich lze začlenit tzv. mediovědní část, avšak společenskovědní oblast by měla být zahrnuta v rámci občanského a společenskovědního základu, který je ve školách realizován nejčastěji pod názvem základy společenských věd nebo v rámci

---

¹⁸ Odkaz na *RVP G (2007)* je zvolen vzhledem k tomu, že na rozdíl od ostatních RVP pro střední školy má tento dokument MV jako samostatné průřezové téma.

dějepis. V něm by se studenti měli seznámit např. s tematickým okruhem Vývoj médií od knihtisku po internet. Ve společenských vědách se nabízí implementace okruhů Role médií v moderních dějinách, Uživatelé a Účinky mediální produkce a vliv médií.¹⁹ Do ZSV lze také zařadit polovinu okruhů ze skupiny Média a mediální produkce. Druhá polovina okruhů, stejně jako okruhy ze skupiny Mediální produkty a jejich významy, najde uplatnění v hodinách informatiky a českého jazyka a literatury. Právě těmito okruhy se v předkládané práci zabýváme. Navrhované rozdělení podle RVP G (2007) pro přehlednost uvádíme v tabulce č. 4. Černý kruh označuje primární zařazení tématu do daného předmětu, bílý kruh sekundární zařazení. Některé okruhy mohou být realizovány současně v několika předmětech, případně si učitelé mohou zvolit, do kterého předmětu jej zařadí a v jakém poměru.

Tabulka č. 4: Navrhované rozdělení okruhů MV podle RVP G (2007)

Tematické okruhy průřezového tématu Mediální výchova	Dějepis	ZSV	ČJL	INF
Média a mediální produkce				
• Vývoj médií od knihtisku po internet	●	○	○	○
• Vnější vlivy na chování médií: institucionální, regulace, neformální	-	●	○	○
• Financování médií	-	●	-	○
• Profesně etické kodexy	-	●	○	○
• Lidé v médiích a jejich práce	-	●	○	●
• Jaká máme práva ve vztahu k médiím	-	●	-	-
• Organizace práce v médiích: jak vzniká zpráva, jak vzniká zábavní pořad, práce v redakci, výrobní štáb	-	○	●	●
• Práce v produkčním týmu školního média	-	-	●	●
• Příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných	-	-	●	●
• Komunikace a spolupráce v týmu	-	○	●	●
Mediální produkty a jejich významy				
• Kategorie mediálních produktů a formy mediálního sdělení	-	●	●	●
• Rozbor aktuálního zpravodajství, kritéria pro výběr zpráv	-	○	●	●
• Vztah mezi mediálními produkty a skutečností	-	●	○	○

¹⁹ Jedná se o skupiny okruhů definované v RVP G (2007).

<ul style="list-style-type: none"> • Výrazové prostředky typické pro konkrétní média • Stereotypy, které se projevují v mediovaných reprezentacích, identifikace a vyhodnocení předsudku ve zpravodajství, dramatické tvorbě a zábavních pořadech • Hodnoty a životní styly nabízené / nenabízené mediálními produkty a jejich konkrétní předvedení • Mediální produkce pro mládež • Reklama a její výrazové prostředky, kritický přístup k reklamě, rozbor reklamy z hlediska použité strategie • Příprava ideálního časopisu pro mládež • Příprava reklamní kampaně výstižně propagující školu • Příprava příspěvku na stejné téma do různých typů reálných novin či časopisů • Příprava televizního vystoupení založeného na textu z denního tisku 	○	○	●	●
	-	●	○	○
	○	●	-	○
	-	○	○	●
	-	●	○	●
	-	-	●	●
	-	-	●	●
	-	-	●	○
	-	-	○	●
Uživatelé				
<ul style="list-style-type: none"> • Co je veřejnost, publikum, občané, uživatelé, konzumenti • Jak vzniká čtenářská / posluchačská / divácká skupina, co je cílová skupina • Média pro vybrané skupiny • Jak se měří a popisuje publikum • Co je aktivní publikum, sémantická moc publika • Návyky při konzumaci médií • Sledování a popis návyků při užívání médií v rodině / třídě / skupině a jejich rozbor • Ohlasy čtenářů / diváků / posluchačů na pořad, formulace názorů, napsání souhlasné či nesouhlasné reakce 	-	●	○	○
	-	●	○	○
	-	●	○	○
	-	●	-	○
	-	●	-	○
	-	●	-	-
	-	●	-	-
	-	●	○	○
Účinky mediální produkce a vliv médií				
<ul style="list-style-type: none"> • Vliv médií na uspořádání každodenního života • Předpokládané či skutečné vlivy některých mediálních obsahů na vnitřní rozpoložení jedince • Vlivy celospolečenské a kulturní • Činnost mediální poradny • Příprava televizní či rozhlasové diskuse na téma vliv médií 	○	●	-	○
	-	●	-	-
	○	●	-	○
	-	●	-	-
	-	●	-	○

Role médií v moderních dějinách				
• Čím se liší postavení člověka v tradiční a moderní společnosti	○	●	-	-
• Co to je masová společnost, význam northcliffovské revoluce	○	●	-	-
• Moderní společnost a svoboda projevu: zda mohou být média nezávislá a odpovědná	○	●	○	○
• Kdy vzniká bulvár a kde se toto označení vzalo	-	●	○	○
• Jak společnost komunikovala: od posunků přes řeč, písmo, tisk a vysílání k internetu	○	●	-	○
• Která média se v současnosti podílejí na formování našich představ o dění ve světě a proč	-	●	-	○
• Média a dějiny: proč se agresor snaží obsadit redakce, proč se v nepřehledných, zlomových okamžicích uplatňuje rozhlas	○	●	-	-
• Role médií v dějinách obce	○	●	-	-

Z uvedené tabulky jsou patrné návaznosti některých tematických okruhů. Bylo by však organizačně příliš náročné, kdybychom po učitelích chtěli vzájemnou koordinaci hned v několika předmětech. Ačkoliv by to bylo pro ucelenost MV výhodné, postačíme si s koordinací českého jazyka a literatury. V rámci zamýšlených produktivních činností nepotřebujeme nutně znát souvislosti se všemi okruhy a ty potřebné lze alespoň okrajově zařadit do hodin českého jazyka a literatury či informatiky, jak to nastiňují bílé kruhy v tabulce. Časová posloupnost přitom nehraje roli. Základní výklad v námi uvažovaných předmětech by měl studentům v danou chvíli stačit, případně by měl sloužit jako oživení již dříve exponované látky.

Důležitá je koordinace výuky mezi informatikou a mateřským jazykem. Vzhledem k vysokému stupni navrhované integrace MV je třeba, aby spolu učitelé informatiky a českého jazyka spolupracovali. Jednotlivá témata se totiž prolínají a pro hladký průběh výuky jsou zapotřebí znalosti z předchozích hodin v rámci druhého předmětu. Informační proud přitom probíhá od českého jazyka k informatice, opačným směrem postupuje jen v náznamech, a to tehdy, kdy chce učitel českého jazyka v hodinách odkazovat na předchozí aktivity, které studenti realizovali v hodinách informatiky.

5.1 Metodika začlenění mediální výchovy do hodin informatiky a českého jazyka

V předchozích odstavcích jsme definovali oblast MV, jíž se předkládaná práce věnuje, tedy především témata zahrnující mediální obsahy a procesy jejich tvorby. Za způsob výuky jsme označili produktivní přístup. To v praxi znamená, že budeme výuku MV realizovat pomocí tvorby vlastních mediálních sdělení. Jednotlivá témata se proto budou věnovat tvorbě školních novin, časopisu, rozhlasového či televizního bloku. Ve všech případech se neobejdeme bez českého jazyka ani bez informačních technologií. To je také důvod, proč začlenit produktivní činnosti MV právě do těchto předmětů. Český jazyk ani informatika se kvůli nim nemusejí vzdávat okruhů ze svých tematických plánů. Postačí, provedou-li učitelé jejich revizi a vynechají ty oblasti, které si „vypůjčila“ MV. V informatice jsou to například typografická pravidla, ovládání textového editoru, úprava fotografií nebo tvorba jednoduché grafiky. V českém jazyce se studenti učí psát různé slohové útvary v rámci slohové výchovy. Část těchto útvarů typických pro média lze v rámci učebního plánu přesunout do tematického bloku MV.

Se začleněním MV do hodin informatiky a českého jazyka počítáme v rámci jednoho ročníku. Ten má po odečtení prázdnin a rezervy pro státní svátky, ředitelská volna či projektové dny zhruba 36 týdnů. Vzhledem k omezené časové dotaci předmětů navrhujeme nasazení MV jednou za dva týdny. V rámci informatiky počítáme vždy s blokem dvou vyučovacích hodin. U českého jazyka stačí jedna hodina, nicméně aktivní učitelé, kteří v MV vidí potenciál pro začlenění dalších slohových či literárních témat, mohou taktéž využít dvouhodinovou časovou dotaci. Navrhovaný učební plán tedy počítá s 18 bloky v rámci informatiky a s 18 hodinami v rámci českého jazyka. Výuku však rozdělujeme pouze do 9 témat, která budou mít vždy dotaci dvou hodin či bloků. Učitelé tak mohou dle vlastních dispozic tuto dotaci snížit na polovinu. V tom případě může být MV realizována buď jednou měsíčně, nebo pouze po dobu jednoho pololetí. Uvažovaná redukce by však kladla zvýšené nároky na studenty i učitele, např. na předchozí znalosti práce s příslušnými počítačovými programy. Alternativou je také využití nastíněného modelu v rámci projektových dnů, kdy se postupně vystřídají učitelé informatiky a českého jazyka. Výuka by se tedy realizovala sice v definované podobě, ale pouze v jednotlivých blocích. Ty by mohly být doplněny také o teorii, kterou v předcházející části směřujeme do hodin společenských věd. Projektový den by mohl být realizován např. jednou měsíčně.

Každý navrhovaný tematický okruh můžeme rozdělit na dvě části – obsah a formu. Základem je vždy obsahová část, ve které se utváří samotná podstata mediálního sdělení. Tuto část začleňujeme do hodin českého jazyka, kde dochází k definici základních pojmů, expozici teorie a k praktickým ukázkám. Následuje vlastní produktivní práce studentů, ve které má vzniknout obsah mediálního sdělení. Až po hodině českého jazyka následuje informatika, v níž získá vytvořené mediální sdělení konkrétní formu. Tou může být novinový článek, rozhlasová zpráva nebo televizní reportáž. Je logické, že žádný z těchto útvarů nemůže být výstupem z hodiny českého jazyka. Článek sice můžeme napsat, avšak noviny mají také grafickou stránku, nemluvě o rozhlasu a televizi.

Z uvedeného postupu vyplývá, že nejprve je třeba v rámci jednoho okruhu zařadit hodinu českého jazyka a až po ní blok informatiky. Optimálně by v rámci dvoutýdenního cyklu měla být MV v prvním týdnu v hodině českého jazyka a ve druhém týdnu v informatice. V mezitýdnech se mohou učitelé zaměřit na související učivo ve svých předmětech. V českém jazyce se mohou věnovat dalším slohovým útvarům, v informatice mohou v těchto mezitýdnech probírat či opakovat ovládání příslušných počítačových programů. Dojde-li k podobným úpravám tematických plánů, stane se učivo MV přirozenou součástí informatiky a českého jazyka.

Výuka MV by rozhodně neměla být samoúčelná. Právě naopak, měla by posloužit jako základní kámen nově vznikajícího školního média či jako pilíř ke zkvalitnění toho stávajícího. Principem navrhovaného modelu je, aby studenti viděli reálný výsledek své práce. Právě jeho přítomnost je výrazným motivačním prvkem celého procesu výuky. Vedle něj studenty motivuje také zpracovávání atraktivních témat a především práce s audiovizuální technikou.

Každý okruh by měl reprezentovat zhruba jeden měsíc. Z toho vyplývá, že by měly ve škole jednou za měsíc vzniknout noviny, časopis, rozhlasový nebo televizní blok. Je-li v ročníku několik paralelních tříd, může učitel látku přeskupit či posunout tak, aby se jednotlivé výstupy pokud možno nepřekrývaly, tj. aby v jednom měsíci vznikl např. časopis a rozhlasový blok. V ideálním případě takový postup povede k nastartování školního periodika nebo pravidelného rozhlasového vysílání. Výsledkem však může být také školní blog či videokanál školy.

5.2 Vymezení tematických okruhů

V rámci produktivního přístupu k výuce MV by si měli studenti osvojit všechny formy mediálních sdělení a procesů jejich tvorby. Avizovaných 9 tematických okruhů proto lze rozdělit do čtyř skupin podle jednotlivých mediatypů. Jedná se o tisk, rádio, televizi a internet. Pátým mediatypem by mohla být tzv. outdoorová komunikace, někdy též nazývaná out-of-home, tj. plakáty, letáky, billboardy a další nosiče venkovní i vnitřní reklamy, která však do představovaného konceptu MV nezapadá a i obsahově je vhodná spíše k začlenění do výtvarné výchovy, samostatně do hodin informatiky či jako doplněk k teorii mediální a komerční komunikace v rámci příslušného projektového dne či společenských věd.

Mimo navrhovaný tematický plán stojí úvodní hodina, která by měla celý blok výuky MV uvést. Předpokládáme její realizaci prostřednictvím projektového dne nebo prostřednictvím zvláštní hodiny českého jazyka či informatiky v úvodním týdnu školy, kdy se ještě výuka nerozebíhá naplno kvůli organizaci začínajícího školního roku. K úvodní hodině lze také využít jeden z tzv. rezervních týdnů, které jsou v navrhovaném tematickém plánu vyhrazeny pro případné státní svátky, prázdniny apod.

První tematickou skupinou jsou tištěná média, do nichž patří především noviny a časopisy. Jelikož se jedná o nejstarší mediatyp, věnujeme mu větší časovou dotaci. Na tisku si představíme základní žurnalistické žánry a postupy, které ostatní typy médií pouze upravují podle vlastních specifik. Tisku jsou proto věnovány tři okruhy, které postupují od nejjednoduššího zpravodaje, přes klasické noviny až ke graficky náročným časopisům.

Druhým blokem je rozhlas, který je do jisté míry podobný tisku. Umožňuje nasazení podobných formátů, místo psaného textu je však třeba formulovat obsah do srozumitelného mluveného projevu. Rozhlasu jsou vyčleněny dva tematické okruhy. V prvním nastíníme základy rozhlasové práce, ve druhém se budeme věnovat náročnějším rozhlasovým útvarům.

Třetí tematickou skupinu tvoří televize. Nejsilnější a nejrozšířenější masmédiu současnosti by sneslo mnohem větší časovou dotaci, neboť nabízí nejširší počet žánrů, zpravodajství a publicistikou počínaje, přes zábavní a naučné pořady až po komerční sdělení v nejrůznějších formách. V našem návrhu si však postačíme se zpravodajstvím a publicistikou, kde je televize srovnatelná s ostatními mediatypy.

Posledním blokem je internet. Patří mezi tzv. nová média a propojuje v sobě prvky všech předchozích mediatypů. Stejně jako televize nabízí velké množství žánrů, které spočívají v možnosti publikovat na síti jak psané texty a fotografie, tak zvukové či filmové soubory. Jelikož je internet jakousi kompilací předchozích médií, poslouží nám pro opakování předchozích poznatků a procvičení získaných dovedností. Jako nejlevnější médium se také stane základem pro případné pokračování práce třídní redakce či archivem vytvořených mediálních obsahů.

V případě zájmu a nevyužití časové rezervy lze ve zbytkovém čase zařadit také tvorbu reklamního sdělení a outdoorovou komunikaci jakožto pátý mediatyp. Okrajově se sice reklamě věnují předchozí okruhy, avšak tam jde spíše o doplněk. Navrhovaný tematický plán zobrazuje tabulka č. 5.

Tabulka č. 5: Tematický plán MV v hodinách informatiky a českého jazyka

Tematický okruh	Český jazyk	Informatika
1. Tisk – zpravodaj	Zpráva, interview	Typografie, sazba
2. Tisk – noviny	Reportáž, komentář	Fotografie, sazba
3. Tisk – časopis	Článek, editorial, recenze	Grafika, sazba
4. Rozhlas – zpravodajství	Rozhlasová zpráva, rozhovor, mluvní cvičení	Záznam zvuku, střih
5. Rozhlas – publicistika	Rozhlasová reportáž, moderátorské vstupy, rozhlasová reklama	Úpravy zvuku, střih
6. Televize – zpravodajství	Televizní zpráva, reportáž, rozhovor	Kamera, střih
7. Televize – publicistika	Televizní upoutávka, televizní reklama, naučný a zábavní pořad	Kamera, grafika, střih
8. Internet – blog	Blog (komentář), zpráva, článek	Tvorba blogu, grafika
9. Internet – zpravodajský server	Banner, videoreportáž, populárně-naučný článek	Tvorba serveru, grafika, multimédia
Rezerva	Reklama	Reklama

6 Popisy jednotlivých témat mediální výchovy

Následující část se zabývá implementací jednotlivých tematických okruhů do hodin informatiky a českého jazyka. Vzhledem k tomu, že receptivní forma výuky MV je dostatečně popsána v mnoha publikacích, zaměřujeme se především na popis produktivních činností. Výkladovou část pouze nastiňujeme, předpokládáme totiž, že středoškolští studenti již MV absolvovali na základní škole, a tak by mělo kratší opakování postačovat. Expozici poznatků lze nicméně realizovat v rámci dalších předmětů, např. společenských věd, jak jsme popisovali výše.

6.1 Tisk - zpravodaj

Úvodní okruh se věnuje základnímu rozdělení typů médií s důrazem na tištěná média a typy jejich obsahů. Studenti se naučí vybírat zprávy s ohledem na zaměření periodika. V úvodním okruhu je zvolen formát zpravodaje, který patří obsahově i formálně k nejjednodušším tištěným médiím. Cílem lekce v českém jazyce je zvládnutí tvorby jednoduché zprávy a rozhovoru.

Tabulka č. 6: Základní charakteristiky okruhu Tisk – zpravodaj (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: Smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), zpravodaje, noviny a časopisy, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)			
Cíle vzdělávací: Student vysvětlí pojmy médium, masmédiu, žurnalistika, tisk. Vyjmenuje zpravodajské otázky, napíše zprávu, sestaví otázky pro rozhovor. Popíše rozdíl mezi seriózními a bulvárními médii. Stylisticky upraví odpovědi v rozhovoru.			
Cíle výchovné: Student chápe kritéria výběru zpráv. Uvědomí si důsledky výběru zpráv, použitého stylu a důrazu na konkrétní detaily. Rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství.			
Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky. Výhodou jsou teoretické základy mediální výchovy.			

<p>Konkrétní učivo: Seznámení s typy tištěných médií, rozdělením podle periodicity, serióznosti a cílové skupiny. Zpravodajské otázky a tvorba zprávy. Pravidla zdrojování a využití materiálů ve zpravodajství. Kritéria pro výběr zpráv podle typu média a konstrukce zpráv ze života školy nebo města. Stavba otázek pro interview, vedení rozhovoru a reakce na výpovědi respondenta. Uskutečnění rozhovoru (mezi studenty), jeho přepis a stylistická úprava. Hotové zprávy a rozhovor studenti přepíší do elektronické podoby (např. doma) a uloží na přenosné médium pro práci v informatice. Mohou také rozhovor realizovat jako domácí úkol.</p>
<p>Pojmy: médium, masmédiu, žurnalistika, tisk, noviny, časopis, zpravodaj, zpráva, zpravodajské otázky, rozhovor, interview, respondent</p>
<p>Výstupní znalosti: Orientace v typech médií, především tištěných. Výběr zpráv s ohledem na zaměření periodika, zpracování zpráv. Vedení a tvorba rozhovoru.</p>
<p>Poznámky: Je dobré přinést do výuky několik různých typů novin (seriózní, fičr, bulvár, deník, týdeník, časopis, zpravodaj) pro názornou ukázkou a srovnání. V nich lze zároveň hledat odlišnosti zpracování stejných témat.</p>

V hodině informatiky se studenti seznámí s grafickou podobou zpravodaje a jeho sestavením v textovém nebo grafickém editoru z obsahů vytvořených v českém jazyce. Součástí lekce jsou také typografická pravidla, základní seznámení s technologií tisku a redakční činností.

Tabulka č. 7: Základní charakteristiky okruhu Tisk – zpravodaj (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: Smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: zpravodaje, noviny a časopisy, počítače s textovým a grafickým editorem (ideálně Corel či Inkscape apod., Word či Publisher aj., InDesign nebo Scribus), dataprojektor, tiskárna (ideálně formátu A3), Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004), Typografický manuál: aktualizovaný (Beran, 2003)</p>			
<p>Cíle vzdělávací: Student aplikuje v praxi typografická pravidla. Vytvoří návrh layoutu zpravodaje a zalomí ho pomocí textového nebo grafického editoru.</p>			
<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky řazení zpráv a dalších textů, důležitost správné volby titulků a jejich velikosti. Chápe kritéria výběru zpráv a rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství.</p>			

<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti práce s textovým editorem. Základní znalosti práce s grafickým editorem. Výhodou je znalost redakční práce, postupu při výrobě novin a jednotlivých profesí. Výběr zpráv s ohledem na zaměření periodika.</p>
<p>Konkrétní učivo: Seznámení se základními typografickými pravidly. Představení formátů novin a časopisů. Ukázka různých barevností a layoutů. Seznámení se způsobem tisku novin a časopisů a jejich nákladností vzhledem k nákladu. Návrh layoutu zpravodaje a základních grafických prvků. Sazba pomocí textového editoru, grafického editoru s použitím lipsa. Výběr finálního layoutu a jeho variant. Redakční práce – redakční porada, editorská/šéfredaktorská práce, sestavení špíglu či makety zpravodaje. Zlom donesených textů do layoutu zpravodaje podle špíglu, včetně jednoduchého vložení fotografií (stažení či pořízení fotografií mezi vyučovacími bloky). Editorské úpravy, finalizace zpravodaje a korektura, tisk zpravodaje.</p>
<p>Pojmy: typografie, formáty novin a časopisů, layout, sazba, zlom, textový editor, grafický editor, lipsum, špígl, maketa, korektura</p>
<p>Výstupní znalosti: Typografická pravidla, typy tisku novin a časopisů. Sazba textu pomocí textového a grafického editoru. Redakční činnosti a proces tvorby novin.</p>
<p>Poznámky: Výuku lze spojit s výukou typografie a práce v textovém editoru podle tematického plánu, nebo lze navázat na tuto výuku, která může být naplánována před tento okruh mediální výchovy.</p>

6.2 Tisk - noviny

Druhý okruh se věnuje prohloubení znalostí tištěných médií. Studenti se seznámí s formátem deníků a týdeníků (novin) a jejich odlišností od zpravodajů a časopisů. Cílem lekce je zvládnutí výběru témat a tvorby reportáže, komentáře, v případě dostatku času také glosy a kritiky.

Tabulka č. 8: Základní charakteristiky okruhu Tisk – noviny (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), zpravodaje, noviny a časopisy, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)</p>			

<p>Cíle vzdělávací: Student vysvětlí podstatu reportáže a komentáře, dokáže napsat reportáž a komentář, příp. dokáže napsat glosu či kritiku. Popíše rozdílné formy reportáží v různých typech periodik.</p>
<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky výběru témat a stylu jejich zpracování. Rozumí rozdílu mezi zpravodajstvím a publicistikou. Chápe stylové odlišnosti mezi neformálním rozhovorem a rozhovorem v médiích.</p>
<p>Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky. Výhodou jsou teoretické základy mediální výchovy. Redakční činnosti a proces tvorby novin.</p>
<p>Konkrétní učivo: Opakování typů médií s důrazem na tištěná. Seznámení s tvorbou reportáže včetně ukázek a různých zpracování reportáží podle typu periodika. Konstrukce fiktivní reportáže a její hodnocení. Seznámení s formátem komentáře a jeho konstrukcí, tvorba komentáře. V případě času možnost tvorby glosy či kritiky. Studenti také mohou reportáž vytvořit jako domácí úkol mezi vyučovacími bloky. Hotové texty studenti přepíší do elektronické podoby (např. doma) a uloží na přenosné médium pro práci v informatice.</p>
<p>Pojmy: reportáž, komentář, glosa, kritika, tisk, noviny, časopis, zpravodaj</p>
<p>Výstupní znalosti: Formy reportáží a jejich zařazení dle typu periodika. Zpracování reportáže. Výběr tématu pro komentář a jeho zpracování. Konstrukce glosy a kritiky.</p>
<p>Poznámky: Studenti by se měli seznámit s různými formami reportáží – z akcí, z přírody, s cestovatelskou reportáží, fotoreportem. Pro komentář, glosu či kritiku je dobré hledat námět ze života školy (např. z nedávné školní akce), příp. reflektovat aktuální dění, které studenti prožívají.</p>

V hodině informatiky se studenti seznámí se sazbou textu pomocí grafického a DTP editoru. Navrhnu layout novin a doplní ho texty vytvořenými v českém jazyce. Prohloubí si znalosti procesu tvorby novin a redakčních činností. Naučí se také pracovat s fotoaparátem a upravovat snímky pro použití v novinách.

Tabulka č. 9: Základní charakteristiky okruhu Tisk – noviny (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: noviny a časopisy, počítače s textovým, grafickým a DTP editorem (ideálně Corel či Inkscape, Photoshop apod., Word či Publisher aj., InDesign nebo Scribus), dataprojektor, tiskárna (ideálně formátu A3), Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004),</p>			

<p>Typografický manuál: aktualizovaný (Beran, 2003), fotoaparát nebo telefon s připojením k počítači</p>
<p>Cíle vzdělávací: Student vytvoří návrh layoutu novin a zalomí je pomocí grafického nebo DTP editoru. Pomocí fotoaparátu nebo telefonu vytvoří relevantní fotografie k vybraným článkům, upraví je do požadované kvality a formátu.</p>
<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky řazení zpravodajských a publicistických textů, důležitost správné volby titulků a fotografií a jejich velikosti. Chápe kritéria výběru témat a rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství. Osvojí si pravidla fotografování na veřejnosti a jejich význam pro ochranu osobnosti. Chápe důsledky volby kompozice a obsahu fotografie.</p>
<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti práce s textovým a grafickým editorem. Výhodou je znalost práce s DTP editorem, redakční práce, postupu při výrobě novin a jednotlivých profesí. Výběr zpráv s ohledem na zaměření periodika. Ovládání fotoaparátu a přenos snímků do počítače.</p>
<p>Konkrétní učivo: Základy fotografie – kompozice, ovládání fotoaparátu. Praktické cvičení (snímání fotoaparátem či mobilem). Jednoduchá úprava fotografie - vyvážení barev, ořez a světlost se zohledněním výsledného tisku. Opakování formátů novin a časopisů. Návrh layoutu novin a základních grafických prvků. Sazba pomocí grafického editoru či DTP editoru s použitím lipsa. Výběr finálního layoutu a jeho variant. Redakční práce – redakční porada, editorská/šéfredaktorská práce, sestavení špíglu, příp. makety novin s využitím textů z obou okruhů. Zlom materiálů do layoutu novin podle špíglu, včetně zalomení fotografií stažených či pořízených na začátku okruhu nebo mezi jednotlivými bloky. Editorové úpravy novin, korektura a tisk.</p>
<p>Pojmy: typografie, formáty novin a časopisů, layout, sazba, zlom, textový editor, grafický editor, lipsum, špihl, maketa, korektura, fotografie, DTP</p>
<p>Výstupní znalosti: Pravidla a fotografické postupy, úprava fotografií. Sazba textu a fotografií pomocí grafického a DTP editoru. Redakční činnosti a proces tvorby novin.</p>
<p>Poznámky: Výuku fotografie je vhodné realizovat ve spolupráci s učitelem výtvarné výchovy. Je třeba včas myslet na to, aby si studenti donesli fotoaparát či alespoň kabel pro připojení telefonu k PC. Výuku lze spojit s výukou grafického editoru dle tematického plánu.</p>

6.3 Tisk - časopis

Třetí okruh ještě důkladněji prohlubuje znalosti tištěných médií. Zaměřuje se na časopisy a magazíny, které stojí na pomyslné špičce tištěných médií. Studenti se seznámí s jejich specifiky a žánry. Cílem lekce je zvládnutí tvorby článku a recenze, v případě

dostatku času také editoriale, kritiky či polemiky. Důraz je kladen také na práci se zdroji a odlišnou úpravu autorských práv ve zpravodajství.

Tabulka č. 10: Základní charakteristiky okruhu Tisk – časopis (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), zpravodaje, noviny a časopisy, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)</p>			
<p>Cíle vzdělávací: Student vysvětlí podstatu článku a recenze, dokáže napsat článek a recenzi, příp. dokáže napsat editorial, kritiku či polemiku. Popíše rozdílné formy článků v různých typech periodik.</p> <p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky výběru témat a stylu jejich zpracování. Chápe nutnost zdrojování informací a ochrany zdrojů. Rozumí rozdílu mezi zpravodajstvím a publicistikou. Chápe důsledky nepodložené recenze či kritiky a nutnost dodržování pravidel v komunikaci.</p>			
<p>Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, mediální výchovy, redakční činnosti a procesu tvorby novin. Výběr zpráv s ohledem na zaměření periodika.</p>			
<p>Konkrétní učivo: Opakování typů tištěných médií podle cílové skupiny a zaměření. Seznámení s tvorbou článku včetně ukázek, práce se zdroji. Konstrukce článků s různým zaměřením a jejich hodnocení. Seznámení s formátem recenze, včetně ukázek. Tvorba recenze na knihu, píseň/album či divadelní představení. V případě času tvorba editoriale nebo kritiky, příp. možnost tvorby polemiky na komentář, recenzi či kritiku jiného autora.</p>			
<p>Pojmy: článek, recenze, editorial, kritika, polemika, noviny, časopis, zpravodaj, zdroj</p>			
<p>Výstupní znalosti: Formy článků a jejich zařazení dle typu periodika. Konstrukce článku a práce se zdroji. Zpracování recenze, příp. editoriale, kritiky či polemiky.</p>			
<p>Poznámky: Studenti by si měli osvojit především vyhledávání zdrojů a práci s nimi. Důležité je také vnímat rozdíly nejen tematické, ale i ve zpracování článků v časopisech s různým zaměřením a cílovou skupinou.</p>			

V hodině informatiky si studenti prohloubí znalosti sazby textu v DTP editoru a úpravy fotografií. Naučí se zpracovávat grafické prvky a infografiku. Cílem lekce je tvorba moderního časopisu a seznámení s odlišnostmi redakční práce v magazínech.

Tabulka č. 11: Základní charakteristiky okruhu Tisk – časopis (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: noviny a časopisy, počítače s textovým, grafickým a DTP editorem (ideálně Corel či Inkscape, Photoshop apod., Word či Publisher aj., InDesign nebo Scribus), dataprojektor, tiskárna (ideálně formátu A3), Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004), scanner, fotoaparát nebo telefon s připojením k počítači</p>			
<p>Cíle vzdělávací: Student vytvoří návrh layoutu časopisu a zalomí ho pomocí grafického nebo DTP editoru. Pomocí fotoaparátu nebo telefonu vytvoří relevantní fotografie k vybraným článkům, upraví je do požadované kvality a formátu. V grafickém editoru vytvoří grafické prvky časopisu a infografiku k vybraným článkům. Student navrhne řazení obsahu časopisu a dokáže ho obhájit.</p>			
<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky řazení zpravodajských a publicistických textů, důležitost správné volby titulků a fotografií a jejich velikosti. Chápe kritéria výběru témat a rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství. Osvojí si grafická pravidla.</p>			
<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti práce s textovým, grafickým a DTP editorem, redakční práce. Výběr zpráv s ohledem na zaměření periodika. Ovládání fotoaparátu a scanneru.</p>			
<p>Konkrétní učivo: Seznámení s infografikou v novinách a časopisech. Návrh vlastní infografiky (grafy klasické i obrázkové, zákres v mapě, obraz v obraze) a realizace pomocí grafického editoru. Seznámení s grafikou časopisů. Návrh layoutu časopisu a jeho grafických prvků. Sazba pomocí grafického editoru či DTP editoru s použitím lipsa. Výběr finálních layoutů a jejich variant. Redakční práce – redakční porada, editorská/šéfredaktorská práce, sestavení špíglu, příp. makety novin s využitím textů ze všech tří okruhů. Zlom materiálů do layoutu časopisu podle špíglu, včetně zalomení fotografií. Editorové úpravy, korektura a náhledový tisk. Případně zapracování změn kvůli barevnosti a celkovému vyznění časopisu. Mezi jednotlivými bloky je prostor pro tvorbu dodatečných útvarů (zpráv, rozhovoru, komentáře, fotografií), a to jako domácí úkol nebo v hodině českého jazyka.</p>			
<p>Pojmy: typografie, formáty novin a časopisů, layout, sazba, zlom, textový editor, grafický editor, špihl, maketa, korektura, fotografie, DTP, infografika</p>			

Výstupní znalosti: Tvorba infografiky, úprava fotografií. Sazba textu a fotografií pomocí DTP editoru. Redakční činnosti a proces tvorby novin.

Poznámky: Výuku lze spojit s výukou grafického editoru dle tematického plánu.

6.4 Rozhlas - zpravodajství

Čtvrtý okruh se věnuje rozhlasu a rozdílu rozhlasového zpravodajství od tištěných médií. Cílem lekce je konstrukce rozhlasové zprávy a otázek pro rozhlasový rozhovor. Studenti si také vyzkouší improvizaci při živém rozhovoru, hlasová cvičení, zopakují si zásady správné výslovnosti a seznámí se s hlasovou hygienou.

Tabulka č. 12: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – zpravodajství (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), noviny, záznam rozhlasového zpravodajství (rádio, PC s reproduktory apod.)			
Cíle vzdělávací: Student popíše rozdíly mezi zpravodajstvím v novinách a v rozhlasu. Napíše rozhlasovou zprávu, vyjmenuje zpravodajské otázky a sestaví otázky pro rozhlasový rozhovor.			
Cíle výchovné: Student chápe kritéria výběru zpráv v rozhlasu dle zaměření stanice. Uvědomuje si důsledky výběru zpráv, použitého stylu a důrazu na konkrétní detaily. Rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství a vnímá omezení a výhody rozhlasového zpravodajství. Student pracuje s vlastním hlasem, dokáže se rozmluvit a vnímat nedostatky v hlasovém projevu.			
Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, redakční činnosti a procesu tvorby zprávy a rozhovoru. Výběr zpráv s ohledem na zaměření média.			
Konkrétní učivo: Typy rádií podle financování, zaměření a cílové skupiny. Seznámení s formátem rozhlasové zprávy, rozdíly oproti zprávě tištěné, ukázky. Tvorba vlastní rozhlasové zprávy v písemné a mluvené podobě. Procvičování práce s hlasem – hlasité čtení, intonace, výslovnost, hlasová hygiena. Seznámení s rozhlasovým rozhovorem. Sestavení otázek a realizace rozhovoru, příp. možnost záznamu rozhovoru prostřednictvím mobilního telefonu nebo diktafonu.			
Pojmy: rozhlas, rádio, stanice, rozhlasová zpráva, rozhlasový rozhovor, moderátor, zprávař, artikulace, výslovnost, hlasová hygiena, rozmluvení			

Výstupní znalosti: Typy rozhlasových stanic a rozdíly v produkci zpravodajství v novinách a v rozhlasu. Konstrukce rozhlasové zprávy a rozhovoru. Rozmlouvání a důraz na správnou výslovnost.

Poznámky: Rozhlasovým médiem je i školní rozhlas, studenti by se tak mohli zamyslet, zda by se nedal lépe informačně využít. Je dobré pustit ve třídě zprávy ze stejného dne od několika rádií.

V hodině informatiky se studenti seznámí se schématem rozhlasového zpravodajství a bloku rozhlasového vysílání na zpravodajské, respektive „nehudební“ stanici. Naučí se pracovat s mikrofonom, zaznamenávat zvuk a upravit ho do formy rozhlasového příspěvku. Sestřihají také jednoduchý vysílací blok s využitím hudby stažené z internetu.

Tabulka č. 13: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – zpravodajství (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: PC s reproduktory a připojením k internetu, záznamy rozhlasového zpravodajství a rozhovorů, editor zvuku, mikrofón, mobilní telefon (příp. diktafon), dataprojektor, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)			
Cíle vzdělávací: Student navrhne strukturu zpravodajství rozhlasové stanice, vysílací schéma (např. pro 15-30 minut vysílání). Zaznamená hlas pomocí počítače, diktafonu nebo mobilního telefonu. Na internetu vyhledá vhodnou hudbu pro zvukové předěly a pomocí zvukového editoru sestřihá hlasový záznam a předěly do jednoho souboru.			
Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky řazení zpravodajských a publicistických textů v rozhlasu, důležitost správné volby slov, opakování informací a význam ruchů v pozadí. Chápe kritéria výběru témat a rozumí důležitosti objektivního a vyváženého rozhlasového zpravodajství.			
Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti práce s mobilním telefonem, redakční práce, výběru zpráv s ohledem na zaměření média. Výhodou je znalost práce se zvukovým editorem.			
Konkrétní učivo: Seznámení s formátem rozhlasového zpravodajství – různé formy zpráv u komerčních a veřejnoprávních stanic. Seznámení se s formátem vysílání a jeho dramaturgií u typově odlišných stanic. Základy záznamu zvuku pomocí diktafonu nebo mobilního telefonu, nácvik záznamu zvuku a mluvních cvičení. Záznam zvuku pomocí počítače a mikrofónu, základy zvukového stříhu, ovládání zvukového editoru. Výběr hudby pro znělky a předěly, úprava a stříh předělů. Redakční práce –			

redakční porada, editorská/šéfredaktorská práce, sestavení zpráv a schématu vysílání (programová skladba). Záznam připravených rozhlasových zpráv včetně výpovědí respondentů, záznam připravených rozhovorů. Střih zpráv a rozhovorů a jejich kompletace podle schématu včetně zařazení předělů, příp. hudby.
Pojmy: rozhlasová zpráva, rozhlasový rozhovor, znělka, předěl, dramaturgie, zvukový editor, mikrofon, střih zvuku, diktafon.
Výstupní znalosti: Tvorba schématu zpravodajství a rozhlasového bloku. Záznam zvuku a jeho střih s využitím stažené hudby jako předělů a znělek.
Poznámky: Studenti mohou pořídit záznamy i v reálném prostředí mezi jednotlivými hodinami. Mohou také např. v rámci hudební výchovy natočit vlastní předěly a znělky.

6.5 Rozhlas - publicistika

Pátý okruh rozšiřuje rozhlasová média o publicistické žánry v rozhlasu a moderátorské vstupy. Cílem lekce je tvorba rozhlasové reportáže v písemné podobě a příprava moderátorských vstupů. Studenti mohou vytvořit např. ranní rozhlasový blok. Prohloubí si také zkušenosti s rozmlouváním a tréninkem výslovnosti a intonace.

Tabulka č. 14: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – publicistika (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: Smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), noviny, PC s reproduktory nebo rádio, záznam rozhlasového vysílání			
Cíle vzdělávací: Student vysvětlí podstatu reportáže a moderátorského rozhlasového vstupu, popíše rozdíl mezi reportáží novinovou a rozhlasovou. Dokáže napsat reportáž a rozhlasový vstup. Popíše principy rozhlasové reklamy			
Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky výběru témat a stylu jejich zpracování v rozhlasu. Rozumí rozdílu mezi zpravodajstvím a publicistikou v tištěných a rozhlasových médiích. Chápe význam opakování informací v rozhlasu a výhody i nedostatky rozhlasu oproti novinám.			
Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, mediální výchovy, redakční činnosti a procesu tvorby reportáže. Výběr témat s ohledem na zaměření stanice.			

<p>Konkrétní učivo: Opakování typů rádií, seznámení s formátem rozhlasové reportáže a jejího zařazení do vysílání. Rozdíly mezi psanou a mluvenou reportáží. Tvorba fiktivní reportáže na papír a její přednes. Procvičování práce s hlasem – hlasité čtení, intonace, výslovnost, hlasová hygiena. Seznámení s dalšími typy rozhlasových pořadů – tzv. vstupy mezi hudbou. Tvorba písemné podoby vstupů s různými tématy – hudební (představení autora, písně), aktuálně-informační (na základě aktuálních zpráv), filmový (aktuální premiéry), poutavý (na reportáže či zprávy), rozhovorový (s hostem nebo s ukázkou hosta, který bude ve vysílání), soutěžní (soutěž, hudba na přání). Přednes vstupů a jejich finalizace v písemné podobě. Seznámení s rozhlasovou reklamou, jejími principy a formami.</p>
<p>Pojmy: rozhlasová reportáž, rozhlasový vstup, intonace, výslovnost, hlasová hygiena, přednes, reklama</p>
<p>Výstupní znalosti: Tvorba rozhlasové reportáže a rozhlasového vstupu. Rozmlouvání a důraz na výslovnost a intonaci.</p>
<p>Poznámky: Studenti mohou vytvořit skupiny, které budou reprezentovat různé zaměření, příp. mohou vstupy pojmout jako komponovaný pořad prokládaný fiktivní hudbou, což je v rozhlasu běžné.</p>

V hodině informatiky si studenti prohloubí znalosti různých typů rozhlasových bloků a tvorby jejich schémat. Zaznamenají rozhlasové pořady a vstupy připravené v hodině českého jazyka a vytvoří rozhlasovou reklamu. Sestříhají rozhlasové bloky s využitím reklamy a hudby stažené z internetu.

Tabulka č. 15: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – publicistika (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: PC s reproduktory a připojením k internetu, záznamy rozhlasového zpravodajství a rozhovorů, editor zvuku, mikrofon, mobilní telefon (příp. diktafon), dataprojektor, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)</p>			
<p>Cíle vzdělávací: Student navrhne vysílací schéma (např. pro 15-30 minut vysílání). Zaznamená hlas pomocí počítače, diktafonu nebo mobilního telefonu v terénu a v improvizovaném studiu. Na internetu vyhledá vhodnou hudbu pro doplnění bloku a pomocí zvukového editoru sestříhá hlasový záznam, hudbu a předěly do jednoho souboru.</p>			

<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky řazení zpravodajských a publicistických textů v rozhlasu, důležitost správné volby slov, opakování informací a význam ruchů v pozadí. Chápe kritéria výběru témat a rozumí důležitosti objektivního a vyváženého rozhlasového zpravodajství a publicistiky.</p>
<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti práce s mobilním telefonem, redakční práce, výběru zpráv s ohledem na zaměření média. Výhodou je znalost práce se zvukovým editorem.</p>
<p>Konkrétní učivo: Seznámení s formáty rozhlasové publicistiky – různé typy vstupů mezi hudbou a zpravodajskými bloky u komerčních a veřejnoprávních stanic, včetně ukávek. Opakování formátů vysílání a dramaturgií u typově odlišných stanic. Opakování záznamu zvuku pomocí diktafonu, mobilního telefonu a počítače s mikrofonom. Pokročilý zvukový střih a zvukové efekty. Redakční práce – redakční porada, editorská/šéfredaktorská práce, sestavení schématu vysílání (programová skladba) a výběr zpráv (z minulého okruhu nebo nových). Záznam rozhlasových zpráv, rozhovoru, připravených reportáží a moderátorských vstupů. Střih zpráv, rozhovorů a reportáží, kompletace rozhlasového vysílání podle schématu s využitím předělů z předchozího okruhu. Studenti mohou pracovat jako jeden či více týmů, každý může zpracovávat část vysílání. V případě času záznam rozhlasové reklamy podle připravených textů a jejich vložení do vysílání včetně reklamního předělu.</p>
<p>Pojmy: rozhlasová reportáž, rozhlasový vstup, intonace, výslovnost, hlasová hygiena, reklama, zvukový editor, mikrofón, diktafon, stih zvuku, znělka, předěl, moderátor, zprávař</p>
<p>Výstupní znalosti: Tvorba rozhlasového bloku. Záznam zvuku, jeho střih a úprava s využitím stažené hudby. Tvorba rozhlasové reklamy.</p>
<p>Poznámky: Studenti mohou pracovat ve skupinách, které připraví jednotlivé bloky rozhlasového vysílání a ty lze pak spojit do jednoho výsledného bloku.</p>

6.6 Televize - zpravodajství

Šestý okruh se věnuje televiznímu zpravodajství a jeho odlišnostem oproti tiskovým a rozhlasovým médiím. Studenti si osvojí specifika přípravy témat pro televizní zpravodajství. Cílem lekce je tvorba textu televizní zprávy, reportáže a rozhovoru.

Tabulka č. 16: Základní charakteristiky okruhu Televize – zpravodajství (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: Smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:

<p>Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závadná, 2009), noviny, PC s dataprojektorem nebo televizor, záznamy televizního zpravodajství</p>
<p>Cíle vzdělávací: Student popíše rozdíly mezi zpravodajstvím v novinách, rozhlasu a televizi, popíše formy televizního zpravodajství. Napíše televizní zprávu, vyjmenuje zpravodajské otázky a sestaví otázky pro televizní rozhovor. Napíše televizní reportáž.</p>
<p>Cíle výchovné: Student chápe kritéria výběru zpráv v televizi dle zaměření stanice. Uvědomuje si důsledky výběru zpráv, použitého zvukového a obrazového stylu a důrazu na konkrétní detaily. Rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství a vnímá omezení a výhody televizního zpravodajství. Uvědomuje si význam vzhledu a vystupování redaktora a moderátora.</p>
<p>Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, redakční činnosti a procesu tvorby zprávy, reportáže a rozhovoru. Výběr témat s ohledem na zaměření média.</p>
<p>Konkrétní učivo: Opakování typů médií s projekcí jejich vlastností na televizní prostředí, zpravodajské otázky a tvorba zprávy v televizi. Formáty televizního zpravodajství, kritéria pro výběr zpráv podle typu média. Specifika tvorby zpráv v televizi a konstrukce zpráv ze života školy nebo města v psané podobě s poznámkami k záběrům. Specifika tvorby televizní reportáže a konstrukce fiktivní reportáže v psané podobě s poznámkami k záběrům. Opakování stavby otázek pro interview, vedení rozhovoru a specifika televizního rozhovoru. Uskutečnění rozhovoru (mezi studenty), písemný záznam otázek. Hotové zprávy, reportáže a otázky k rozhovoru si studenti založí pro práci v informatice, příp. přepíší do elektronické podoby (např. doma) a uloží na přenosné médium.</p>
<p>Pojmy: televizní zpráva, reportáž, rozhovor, televizní zpravodajství, televize</p>
<p>Výstupní znalosti: Televizní zpráva, reportáž a rozhovor. Postup při přípravě a výběru témat pro televizní zpravodajství.</p>
<p>Poznámky: Kromě klasických televizí se mohou studenti inspirovat také reportážemi na internetu. Při výběru témat je vhodné zaměřit se na život školy a jejího okolí.</p>

V hodině informatiky si studenti osvojí redakční práci v televizním zpravodajství. Naučí se pracovat s kamerou a stříhat video. Na základě připravených materiálů z českého jazyka zpracují zprávu, reportáž a rozhovor. Natočí moderaci a vše sestříhají do zpravodajské relace.

Tabulka č. 17: Základní charakteristiky okruhu televize – zpravodajství (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: Smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: PC s reproduktory a připojením k internetu, záznamy televizního zpravodajství a rozhovorů, videoeditor, mikrofon, kamera nebo fotoaparát, mobilní telefon (příp. diktafon), dataprojektor, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)</p>			
<p>Cíle vzdělávací: Student navrhne schéma televizních zpráv. Zaznamená hlas (komentář) pomocí počítače, diktafonu nebo mobilního telefonu a obraz včetně rozhovorů pomocí videokamery, fotoaparátu nebo mobilního telefonu v terénu a v improvizovaném studiu. Na internetu vyhledá vhodnou hudbu nebo video pro znělky. Pomocí videoeditoru sestříhá záznamy, hudbu a předěly do jednoho souboru.</p>			
<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důsledky řazení zpravodajských příspěvků v televizi, důležitost správné volby výrazů a záběrů. Chápe kritéria výběru témat a rozumí důležitosti objektivního a vyváženého televizního zpravodajství.</p>			
<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti práce s mobilním telefonem, videokamerou, fotoaparátem, redakční práce, výběru zpráv s ohledem na zaměření média. Výhodou je znalost práce s videoeditorem.</p>			
<p>Konkrétní učivo: Seznámení s formátem televizního zpravodajství – různé formy zpráv u komerčních a veřejnoprávních stanic, různý typ zpracování. Seznámení se s formátem vysílání a jeho dramaturgií u typově odlišných stanic. Základy práce s kamerou, filmová řeč, kompozice. Záznam videa pomocí videokamery, fotoaparátu nebo mobilu. Základy stříhu videa, ovládání videoeditoru. Výběr hudby a videa pro znělky a předěly z webových databází. Redakční práce – redakční porada, editorská/šéfredaktorská práce, stříhači a redaktori. Sestavení scénáře zpravodajské relace a rozhovoru. Natáčení připravených reportáží a zpráv, jejich dabing a stříh. Podle možností stavba studia a natáčení moderací zpráv a rozhovoru. Stříh natočeného materiálu (studenti se rozdělí na skupiny a každý pracuje na části relace). Kompletace zpráv včetně moderací, znělek a předělů.</p>			
<p>Pojmy: televizní reportáž, televizní zpráva, televizní rozhovor, kamera, fotoaparát, stříh, videoeditor, redaktor, reportér, moderátor, kameraman, stříhač, editor, režisér</p>			
<p>Výstupní znalosti: Práce s kamerou, tvorba televizní zprávy, reportáže a rozhovoru. Televizní moderace a stříh videa.</p>			
<p>Poznámky: Studenti se rozdělí na skupiny a každá bude pracovat na jednom příspěvku. Jedna skupina připraví znělky a předěly a také improvizované studio. Kompletace by pak měla být společná.</p>			

6.7 Televize - publicistika

Sedmý okruh prohlubuje znalosti televize jako nejsilnějšího média současnosti. Věnuje se publicistickým a nezpravodajským formátům v televizi. Cílem lekce je tvorba námětu a scénáře naučného a zábavního pořadu a televizní upoutávky. Studenti se také seznámí s produkcí televizní reklamy.

Tabulka č. 18: Základní charakteristiky okruhu Televize – publicistika (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), noviny, PC s dataprojektorem nebo televizor, záznamy televizních pořadů a reklam			
Cíle vzdělávací: Student vyjmenuje typy televizních pořadů a jejich zařazení k různým typům televizních stanic. Popíše jejich informační a komerční vlastnosti, postup tvorby a náplň práce jednotlivých profesí, podílejících se na jejich vzniku. Dokáže navrhnout scénář televizního pořadu a text televizní upoutávky a reklamy.			
Cíle výchovné: Student si uvědomí vliv televizního obsahu na rozhodování diváků. Chápe důsledky výběru témat pro televizi a stylu jejich zpracování.			
Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, mediální výchovy, redakční činnosti. Výhodou jsou znalosti procesu tvorby scénáře.			
Konkrétní učivo: Opakování typů médií s projekcí jejich vlastností na televizní prostředí. Seznámení s typy televizních pořadů a postupem jejich tvorby (námět – scénář – pilot – série). Výběr vlastních pořadů – naučného a zábavního, tvorba námětu a scénáře (ideálně vzdělávací pořady k oblastem, které se právě probírají ve škole, dále např. cestopis z dovolené apod.). Seznámení s formáty televizní upoutávky a televizní reklamy. Tvorba textu pro upoutávku, tvorba námětu a scénáře reklamy (jednoduchá dabovaná reklama, hraná reklama). V případě času možnost tvorby scénáře zábavního pořadu (vtipy, scénky, písničky aj.), tvorba scénáře talk show.			
Pojmy: televizní tvorba, naučný pořad, zábavný pořad, dokumentární pořad, seriál, série, pilot, televizní upoutávka, televizní reklama, talk show			
Výstupní znalosti: Tvorba námětu a scénáře naučného a zábavního pořadu, televizní upoutávky. Příprava námětu a scénáře televizní reklamy.			
Poznámky: Jako podklad pro tvorbu pořadů je možné využít aktuální témata z výuky (českého jazyka či jiných předmětů), což u studentů povede k fixaci poznatků.			

V hodině informatiky se studenti seznámí s rozdíly mezi jednotlivými typy televizních stanic, s tvorbou televizního programového bloku a produkcí televizních pořadů. Na základě podkladů z českého jazyka natočí a sestříhají televizní pořad a reklamu, které spolu se zpravodajstvím z předchozí lekce zkompletují do televizního bloku. Naučí se vyhledávat na internetu grafické a zvukové prvky pro použití ve videu.

Tabulka č. 19: Základní charakteristiky okruhu Televize – publicistika (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: PC s reproduktory a připojením k internetu, záznamy televizních pořadů a reklam, videoeditor, mikrofon, kamera nebo fotoaparát, mobilní telefon (příp. diktafon), dataprojektor, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)</p>			
<p>Cíle vzdělávací: Student zaznamená hlas (komentář) pomocí počítače, diktafonu nebo mobilního telefonu a obraz včetně rozhovorů či vstupů moderátora pomocí videokamery, fotoaparátu nebo mobilního telefonu v terénu a v improvizovaném studiu. Na internetu vyhledá vhodnou hudbu nebo video pro znělky a příspěvky do pořadů. Pomocí videoeditoru student sestříhá záznamy, hudbu a předěly do jednoho souboru. Sestaví vlastní televizní program z navržených pořadů a zpravodajství.</p>			
<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí principy řazení informací v televizních pořadech, důležitost správné volby výrazů a záběrů. Chápe kritéria výběru témat a rozumí důležitosti objektivního a vyváženého televizního obsahu.</p>			
<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti práce s mobilním telefonem, videokamerou, fotoaparátem, redakční práce, výběru témat s ohledem na zaměření média. Výhodou je znalost práce s videoeditorem.</p>			
<p>Konkrétní učivo: Opakování typů televizních pořadů s ukázkami, důraz na odlišnosti programových schémat u komerčních a veřejnoprávních stanic. Opakování práce s kamerou a videoeditorem. Produkční práce – vytvoření týmu, porada, produkční a režijní práce, rozdělení rolí a tvůrčích skupin. Sestavení vysílacího schématu s využitím zpravodajské relace z minulého okruhu, příp. s tvorbou nové relace. Natáčení pořadů podle připravených scénářů, jejich střih. Seznámení se základní televizní grafikou vytvořenou ve videoeditoru, tvorba jednoduché grafiky. Tvorba televizní reklamy (natáčení, dabing a střih). Dabing a střih upoutávek. Kompletace televizního vysílání.</p>			

Pojmy: produkce, kamera, střih, videoeditor, znělka, reklama, spot, self, scénář, grafika, dabing, televizní reklama, televizní pořad
Výstupní znalosti: Tvorba programového schématu, produkce televizního pořadu, jeho natáčení a střih. Tvorba reklamy.
Poznámky: V případě potřeby lze natáčet části pořadů v čase mezi výukovými bloky. Studenti také mohou využít hotové grafiky z internetu či hotových znělek existujících pořadů (pro zrychlení práce).

6.8 Internet - blog

Osmý okruh se věnuje elektronickým médiím a specifikům jejich obsahů. Zároveň slouží k opakování všech předchozích témat, neboť na internetu se využívají jak psané texty, tak videa či zvukové záznamy. Cílem lekce je tvorba obsahů pro blog a internetové zpravodajství.

Tabulka č. 20: Základní charakteristiky okruhu Internet – blog (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), noviny, PC s připojením k internetu, dataprojektor			
Cíle vzdělávací: Student vyjmenuje typy obsahů elektronických médií. Popíše rozdíly mezi zpravodajstvím v tisku, rozhlasu, televizi a na internetu. Zdůvodní výhody a nevýhody elektronických médií. Napíše příspěvek pro blog, zprávu a článek.			
Cíle výchovné: Student chápe kritéria výběru zpráv na internetu. Uvědomí si důsledky zveřejňování informací na internetu a rizika s tím spojená. Rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství.			
Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, mediální výchovy, redakční činnosti, tvorby zprávy, článku a komentáře. Výhodou je znalost blogů.			
Konkrétní učivo: Seznámení s typy obsahů na internetu – firemní a soukromé prezentace, tematické weby, zpravodajské portály, sociální sítě aj. Opakování typů médií s důrazem na jejich prezentaci a vztah k internetu. Opakování formátů zprávy, článku a komentáře s důrazem na jejich podobu na webových portálech (odkazy, fotogalerie, doplňující dokumenty či videa). Seznámení se specifikací blogu jako			

soukromého komentáře. Tvorba komentáře pro blog, tvorba zprávy a článku. Hotové texty studenti přepíší do elektronické podoby (např. doma) a uloží na přenosné médium pro práci v informatice. Mohou je také realizovat jako domácí úkol.
Pojmy: blog, článek, zpráva, komentář, elektronické médium, internet, sociální síť, zpravodajský portál
Výstupní znalosti: Formy elektronických médií a typy jejich obsahů. Tvorba blogu a obsahu pro internetové zpravodajství.
Poznámky: Studenti mohou čerpat z vlastních zážitků při školních akcích nebo při hodinách ve škole. Jejich texty pak lze předat správci webu k uveřejnění.

V hodině informatiky se studenti seznámí s různými způsoby tvorby webových stránek. Navrhnu vzhled jednoduchého webu, např. blogu. Vytvoří vlastní web pomocí wysiwyg editoru nebo průvodce a naplní ho obsahem vytvořením v hodině českého jazyka a v minulých lekcích. V závěru se seznámí s tvorbou webu pomocí CMS.

Tabulka č. 21: Základní charakteristiky okruhu Internet – blog (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: PC s reproduktory a připojením k internetu, dataprojektor, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)			
Cíle vzdělávací: Student vyjmenuje typy elektronických médií. Navrhne rozložení vlastního blogu či jednoduchého webu. Pomocí průvodce nebo wysiwyg editoru vytvoří vlastní blog či jednoduchý web. V grafickém programu vytvoří potřebné grafické prvky.			
Cíle výchovné: Student chápe kritéria výběru zpráv na internetu. Uvědomí si důsledky zveřejňování informací na internetu a rizika s tím spojená. Rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství.			
Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti redakční práce, výběru témat s ohledem na zaměření média.			
Konkrétní učivo: Seznámení a ukázky různých typů webových prezentací. Základy tvorby webu pomocí wysiwyg editoru a průvodce. Základy webové grafiky, návrh layoutu vlastního webu. Tvorba vlastního jednoduchého blogu pomocí wysiwyg editoru (např. Webnode, FrontPage aj.). Návrh struktury blogu (jednoduchého informačního webu s blogem, zprávami a články). Realizace vlastní webové			

prezentace s nahráním již vytvořených komentářů, zpráv a článků. V případě času možnost seznámení s tvorbou webu pomocí CMS (např. Joomla!, Drupal, Wordpress) a realizace předchozí aktivity pomocí CMS.
Pojmy: blog, internetový server, zpravodajský portál, elektronické médium, wysiwyg editor, šablona webu, layout, zpráva, článek, komentář, CMS
Výstupní znalosti: Tvorba webu pomocí wysiwyg editoru a průvodce. Postup návrhu jednoduchého webu a jeho realizace.
Poznámky: Studenti mohou využít pro naplnění blogu nebo webu také starší materiály z předchozích hodin, z hodin slohové výchovy nebo zápisky z vyučování v jiných předmětech.

6.9 Internet – zpravodajský server

Devátý okruh se věnuje prohloubení znalostí elektronických médií se zaměřením na zpravodajské servery a tematické weby. Zároveň slouží k opakování témat z předchozích lekcí. Cílem je tvorba reportáže, populárně-naučného článku a návrh banneru na webové stránky.

Tabulka č. 22: Základní charakteristiky okruhu Internet – zpravodajský server (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
Používané učebnice a pomůcky: Sloh (Fucimanová, 1994) nebo Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závadná, 2009), noviny, PC s připojením k internetu, dataprojektor			
Cíle vzdělávací: Student popíše rozdíly mezi publicistikou v tisku, rozhlasu, televizi a na internetu. Vyjmenuje největší zpravodajské servery. Zdůvodní výhody a nevýhody elektronických médií. Napíše populárně-naučný článek, reportáž a vytvoří banner.			
Cíle výchovné: Student chápe kritéria zařazování různých publicistických témat na internetu. Uvědomí si důsledky zveřejňování informací na internetu a rizika s tím spojená. Rozumí důležitosti korektní a podložené publicistiky a vyváženého zpravodajství.			
Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, mediální výchovy, redakční činnosti, tvorby článku a reportáže. Výhodou je znalost zpravodajských portálů a tematických internetových serverů.			

<p>Konkrétní učivo: Opakování typů obsahů na internetu se zaměřením na tematické servery a zpravodajské portály. Opakování formátů reportáže a populárně-naučného článku (viz naučný pořad z okruhu Televize – publicistika). Tvorba populárně-naučného článku a reportáže. Úprava reportáže pro video/televizní zpracování. Seznámení s formátem banneru jako jednoduchého reklamního/informačního sdělení. Tvorba banneru. Hotové texty studenti přepíší do elektronické podoby (např. doma) a uloží na přenosné médium pro práci v informatice. Mohou je také realizovat jako domácí úkol.</p>
<p>Pojmy: populárně-naučný článek, reportáž, banner, elektronické médium, internet, zpravodajský portál</p>
<p>Výstupní znalosti: Formy tematických serverů a typy jejich obsahů. Tvorba banneru a obsahu pro tematické servery a zpravodajské portály.</p>
<p>Poznámky: pro zvýšení motivace je vhodné využít zájmů a koníčků jednotlivých studentů tak, aby každý zpracovával téma, které je mu blízké.</p>

V hodině informatiky si studenti osvojí práci s CMS a navrhnu strukturu zpravodajského či tematického webu pomocí šablony. Vytvoří potřebné grafické prvky a upraví šablonu do požadovaného vzhledu. Do jednotlivých kategorií webu vloží texty připravené v hodině českého jazyka a mediální obsahy z předchozích lekcí.

Tabulka č. 23: Základní charakteristiky okruhu Internet – zpravodajský server (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:
<p>Používané učebnice a pomůcky: PC s reproduktory a připojením k internetu, dataprojektor, Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů (Navrátilová a Jeřábková, 2004)</p>			
<p>Cíle vzdělávací: Student vyjmenuje typy elektronických médií. Navrhne rozložení vlastního zpravodajského serveru podle šablony ve zvoleném CMS. V grafickém programu vytvoří potřebné grafické prvky a doplní do šablony zpravodajský a publicistický obsah.</p>			
<p>Cíle výchovné: Student chápe kritéria výběru zpráv na internetu. Uvědomí si důsledky zveřejňování informací na internetu a rizika s tím spojená. Rozumí důležitosti objektivního a vyváženého zpravodajství a podložené publicistiky.</p>			

<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti redakční práce, výběru témat s ohledem na zaměření média, ovládání grafického editoru. Výhodou je znalost práce s CMS.</p>
<p>Konkrétní učivo: Seznámení a ukázky zpravodajských serverů. Základy, příp. opakování tvorby webu pomocí CMS. Výběr vhodné šablony, návrh layoutu a struktury serveru a základní úprava grafiky podle vlastních návrhů. Tvorba vlastního zpravodajského nebo tematického serveru pomocí CMS s nahráním dříve vytvořených zpráv, reportáží a komentářů, příp. dalších útvarů. Nahrání dříve vytvořených televizních reportáží a k nim doplnění textové části. Vložení již vytvořeného populárně-naučného článku s doplněním fotografií, odkazů a souvisejících souborů (s uvedením zdroje). Vložení již připravené reportáže, natočení a sestřihání videoreportáže podle připraveného textu a nahrání na web. K uveřejněným zprávám, k nimž mají studenti z předchozích okruhů k dispozici zvukové záznamy rozhovorů, lze úryvky těchto rozhovorů přiložit. Lze také nahrát články s infografikou (řazení zpráv by mělo být podle data vytvoření či data události).</p>
<p>Pojmy: internetový server, zpravodajský portál, elektronické médium, šablona webu, layout, zpráva, článek, reportáž, banner, rozhovor, komentář, CMS, infografika, video</p>
<p>Výstupní znalosti: Práce v CMS, návrh zpravodajského webu s pomocí šablony a její úprava do požadované podoby. Vkládání a aktualizace obsahu v CMS.</p>
<p>Poznámky: Při tvorbě zpravodajského serveru studenti využijí všechny mediální obsahy (zpravodajské i publicistické) z předchozích okruhů. Díky množství obsahu mohou vytvořit portál včetně rubrik, štítků a odkazů.</p>

6.10 Rezerva - reklama

Poslední okruh již není důležitou součástí navrhované koncepce, ale slouží pouze jako rezerva pro případ zbývajících času. Věnuje se formátům reklamy v tisku a outdooru. Studenti se seznámí s principy, formami, typy a záměry reklamních sdělení. Cílem lekce je tvorba reklamních sloganů, komerčních textů a návrh reklamních obsahů. Studenti by si také měli uvědomit vliv zadavatelů reklamy na obsah médií.

Tabulka č. 24: Základní charakteristiky okruhu Rezerva – reklama (český jazyk)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Český jazyk a literatura	Vyuč. hodina: 2 x 45 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:

<p>Používané učebnice a pomůcky: Žurnalistika a škola (Bartošek a Daňková, 2010) nebo Mediální výchova (Pospíšil a Závodná, 2009), zpravodaje, noviny a časopisy, PC s připojením k internetu, dataprojektor</p>
<p>Cíle vzdělávací: Student vyjmenuje typy reklamních formátů v novinách a outdooru, popíše základní typy reklamních kampaní. Navrhne vlastní reklamní box, plakát a billboard. Popíše rozdíly mezi texty zpravodajskými a publicistickými a texty komerčními. Napíše vlastní PR text na zadané téma.</p>
<p>Cíle výchovné: Student chápe důvody k omezování reklamy, rozumí principům reklamy a jejím účinkům na konzumenty. Uvědomuje si reklamu skrytou v PR textech a vliv zadavatelů reklamy na obsah médií.</p>
<p>Vstupní znalosti: Základní znalosti českého jazyka a gramatiky, mediální výchovy, redakční činnosti, tvorby článku a titulku. Výhodou je znalost reklam z tisku, televize, rádia a venkovních reklamních nosičů.</p>
<p>Konkrétní učivo: Seznámení s reklamními formáty v novinách a s formáty outdoorové komunikace (plakáty, letáky, billboardy aj.). Pravidla pro jejich tvorbu a návrh vlastních reklamních sdělení. Diskuse nad návrhy. Seznámení s komerčními texty a jejich integrací do novin a časopisů. Pravidla pro komerční prezentace. Tvorba vlastních PR textů na zadané téma.</p>
<p>Pojmy: reklama, outdoorová komunikace, billboard, plakát, leták, PR, PR článek</p>
<p>Výstupní znalosti: Reklamní formáty v tisku a v outdooru, tvorba reklamních sloganů, reklam a komerčních textů.</p>
<p>Poznámky: Žáci mohou vytvořit reklamu na svou oblíbenou aktivitu, knihu nebo film. Mohou také vytvořit např. náborovou kampaň školy nebo jednotlivých volitelných předmětů či kroužků. Praktická je také tvorba letáků a pozvánek na školní akce.</p>

V hodině informatiky se studenti seznámí se zásadami tvorby tištěné reklamy a s reklamními formáty v tisku a outdooru. Na základě připravených návrhů z českého jazyka vytvoří plošné tiskové reklamy a outdoorové reklamy (plakát, leták, billboard). Zalomí připravený komerční text na stranu novin nebo časopisu.

Tabulka č. 25: Základní charakteristiky okruhu Rezerva – reklama (informatika)

Škola: gymnázium, střední škola			Třída:
Školní rok:	Předmět: Informatika	Vyuč. hodina: 2 x 90 minut	Typ hodiny: smíšený
Den:	Měsíc:	Rok:	Poznámky:

<p>Používané učebnice a pomůcky: noviny a časopisy, počítače s textovým, grafickým a DTP editorem (ideálně Corel či Inkscape, Photoshop apod., Word či Publisher aj., InDesign nebo Scribus), dataprojektor, tiskárna (ideálně formátu A3), fotoaparát nebo telefon s připojením k počítači</p>
<p>Cíle vzdělávací: Student vyjmenuje základní formáty tiskové a outdoorové reklamy. Pomocí grafického či DTP editoru vytvoří leták, plakát, billboard a plošnou tiskovou reklamu. Do layoutu novin zalomí PR text.</p>
<p>Cíle výchovné: Student si uvědomí důležitost řazení reklamy v novinách, rozumí účinkům reklamy na konzumenty při dodržení základních pravidel tiskové reklamy. Uvědomuje si působení a potenciál reklamy skryté v PR textech.</p>
<p>Vstupní znalosti: Ovládání počítače – operační systém, webový prohlížeč. Základní znalosti ovládání grafického a DTP editoru, práce s fotoaparátem. Výhodou je znalost principů reklamy.</p>
<p>Konkrétní učivo: Opakování reklamních formátů v novinách s ukázkami. Ukázky formátů outdoorové komunikace. Realizace vlastních reklamních sdělení na základě návrhů z hodin českého jazyka (plakát, leták, billboard). V případě času zalomení již vytvořeného PR textu na jednu stranu novin/časopisu, včetně doplnění o fotografie či grafiku v souladu s grafickou identitou daného produktu.</p>
<p>Pojmy: reklama, outdoorová komunikace, billboard, plakát, leták, PR, PR článek, komerční prezentace, tisková reklama, plošná a řádková reklama, grafická identita</p>
<p>Výstupní znalosti: Reklamní formáty v tisku a v outdooru, tvorba plošné tiskové reklamy, outdoorových reklamních formátů, zalomení komerčního textu a jeho pravidla.</p>
<p>Poznámky: Žáci mohou vytvořit reklamu na svou oblíbenou aktivitu, knihu nebo film. Mohou také vytvořit např. náborovou kampaň školy nebo jednotlivých volitelných předmětů či kroužků. Praktická je také tvorba letáků a pozvánek na školní akce.</p>

7 Diskuse

Vzhledem k tomu, že navrhovaná koncepce se věnuje začlenění MV do hodin informatiky a českého jazyka v průběhu celého školního roku, případně v průběhu jednoho pololetí, je velmi komplikované ověřit její přínosy v praxi. Znamenalo by to navázat dlouhodobou spoluprací hned se dvěma pedagogy na jedné škole a získat také souhlas vedení školy s úpravou tematického plánu. To se nám bohužel nepodařilo, a tak se musíme při ověření koncepce spolehnout na jiné metody.

Výhodou je, že navrhovaná koncepce obsahuje celou řadu dílčích úkonů, které učitelé v rámci MV realizují již delší dobu. Z tohoto pohledu tedy není třeba důsledně zkoumat, zda jsou ve středoškolském prostředí proveditelné jednotlivé aktivity. Bezproblémová je především ta část obsahu, která by se podle této práce měla realizovat v českém jazyce. Tvorba zpravodajských a publicistických textů je tak jako tak součástí slohové výchovy. Poněkud horší situace však nastává u problematiky redakční práce a fungování médií, jelikož tyto okruhy dnes ve školách často realizují učitelé základů společenských věd. Někde je ovšem redakční práce součástí českého jazyka či projektových dnů vyučovaných češtináři. Z tohoto důvodu se domníváme, že by ani procesní část mediální produkce neměla být pro učitele českého jazyka problémem.

Mnohem náročnější je navrhovaná koncepce pro učitele informatiky. Přestože popisuje aktivity, které by měl dobrý informatik ovládat, nejsou tato témata běžnou součástí výuky a někteří učitelé s nimi mohou mít problémy. Celá řada aktivit se sice s okruhy v tematických plánech překrývá, avšak vyžaduje jejich výuku skrze témata MV. Tím může být současná výuka v informatice výrazně narušena. V současnosti je zcela na učitelích, jakým způsobem výuku informatiky pojmu. Příkladem je práce v textovém či grafickém editoru. Někteří učitelé nechají studenty tvořit náhodně vybrané texty a obrázky, jiní se snaží témata vybírat podle aktuální látky probírané v dalších předmětech nebo podle aktuálních událostí. V naší koncepci pro ně však máme zcela konkrétní zadání – mediální obsahy. Přesto se domníváme, že úprava tematických plánů by se v praxi nemusela setkat s výrazným odporem učitelů.

Zcela zásadní je ovšem pohled na koncepci jako celek. Navrhované začlenění MV do hodin informatiky a českého jazyka předpokládá spoluprací alespoň dvou učitelů. Společné plánování výuky je přitom na většině škol stále věcí neznámou. Existují sice výjimky, ale vzhledem k časové náročnosti společného plánování výuky nelze počítat

s tím, že si budou učitelé dobrovolně přidělovat práci. Nejdůležitějším faktorem pro úspěšnost navrhované koncepce proto bude její přijetí učiteli a vedením školy.

Abychom mohli ověřit uplatnitelnost a přínosnost navrhované koncepce, oslovili jsme pedagogy hradeckých středních škol a požádali je o její zhodnocení. K dispozici měli výtah z páté kapitoly. Své názory zaznamenali do dotazníku, který obsahoval uzavřené i otevřené otázky. Celý materiál včetně odpovědí je součástí přílohy F.

Dotazník jsme zaslali elektronickou poštou 46 učitelům informatiky a českého jazyka. Většinou se jednalo o učitele škol, které jsme porovnávali ve třetí kapitole. Zpět se však vrátilo pouze 5 dotazníků. Kvůli nízkému počtu tedy musíme brát výsledky průzkumu s rezervou. Z dotazníku nicméně vyplynulo, že názory učitelů na zavedení navrhované koncepce nejsou jednoznačné. Nejvíce souhlasných odpovědí zaznamenala otázka směřující na motivaci studentů. Pouze jeden pedagog nesouhlasil s tezí, podle níž by koncepce studenty motivovala více než současná podoba MV na školách. Většina učitelů však souhlas podměnila kvalitní přípravou nebo vypuštěním některých témat z českého jazyka. Více než polovina učitelů souhlasila s tím, že navrhovaná koncepce MV by byla pro školu přínosná. Ti samí učitelé by současně souhlasili s jejím zavedením do praxe. Na ročníku se však respondenti neshodli.

Z dotazníku vyplynulo, že navrhovaná koncepce se osloveným učitelům zdá dostatečně obsáhlá. Jeden respondent by do ní doplnil zábavné části internetu, které formují názory (YouTube, hry, sociální sítě). Vážný problém však nastal v otázce spolupráce učitelů. Zde navrhovaná koncepce naráží nejvíce. Dostatečnou spoluprací při realizaci MV považuje za reálnou pouze jeden respondent. Kladnou odpověď sice označil ještě jeden pedagog, v poznámce však uvedl, že jeho odpověď neplatí pro běžné české školy v současné době. „*Kvalitní spolupráce u nás moc nefunguje*“ (viz příloha F, s. XIII). Z toho vyplývá, že 80 % respondentů si dostatečnou míru spolupráce mezi učiteli informatiky a českého jazyka neumí představit. Neochota ke spolupráci se objevila také v odpovědích na otázku zkoumající možné zábrany při realizaci koncepce ve školách. Podle dvou respondentů by nasazení koncepce bránila právě neochota ke spolupráci, jeden označil nedostatek času ve výuce a jeden vybavenost počítačové učebny.

Komplikovanější vyhodnocení dotazníku nastává v otázkách konkrétní aplikace navrhované koncepce v hodinách informatiky a českého jazyka. Respondenti totiž odpovídali i na otázky k předmětu, který neučí. Tyto odpovědi jsme z hodnocení vyřadili. V informatice proto máme názor pouze jednoho pedagoga. Podle něj jsou navrhované dvě hodiny informatiky na jedno téma dostatečné a reálné je také vyčlenění 18 hodin

informatiky pro výuku MV. Respondent však přiznal, že by si musel nastudovat další informace. Jeho odpovědi odpovídají našim předpokladům. V návrhu koncepce jsme počítali s tím, že učitelé informatiky mohou mít s obsahem MV problém.

Odpovědi učitelů českého jazyka jsou víceméně vyvážené. Respondenti se shodli pouze na tom, že vyčlenit 9 hodin českého jazyka pro výuku MV je v současnosti problém. Jeden pedagog podmínil realizaci MV rozšířením hodinové dotace nebo vypuštěním některých témat českého jazyka. Navrhovaná jedna vyučovací hodina na jedno téma MV je dostatečná podle 50 % respondentů. Polovina učitelů by podle dotazníku zvládla zařadit aktivity MV do hodin českého jazyka bez dalšího školení.

Tabulka č. 25: Výsledky dotazníkového šetření k navrhované koncepci MV v procentech

Otázka	Ano	Ne	Nevím ²⁰
1/ Je podle vás reálné vyčlenit mediální výchově v českém jazyce 9 hodin ve školním roce / pololetí?	0 %	60 %	20 %
2/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin českého jazyka bez dalšího školení v daných tématech?	40 %	40 %	20 %
3/ Myslíte si, že navrhovaná jedna hodina na jednotlivá témata v českém jazyce je dostatečná?	40 %	40 %	20 %
4/ Je podle vás reálné vyčlenit mediální výchově v informatice 18 hodin ve školním roce / pololetí?	20 %	0 %	80 %
5/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin informatiky bez dalšího školení v daných tématech?	0 %	20 %	80 %
6/ Myslíte si, že navrhovaná jedna dvouhodina na jednotlivá témata v informatice je dostatečná?	20 %	0 %	80 %
7/ Je podle vás reálné, aby učitelé dostatečně spolupracovali při realizaci navržené koncepce?	20 %	80 % ²¹	0 %
8/ Souhlasili byste se zavedením takovéto formy výuky mediální výchovy?	60 %	40 %	0 %
9/ Co by jí podle vás na vaší škole bránilo? Spolupráce učitelů; Neochota kantorů spolupracovat, časová náročnost, strach, ego; Nedostatek času ve výuce; Vybavenost počítačové učebny.			
10/ Byla by podle vás tato forma mediální výchovy ve škole prospěšná?	60 %	40 %	0 %

²⁰ V položce neví jsou zahrnuty také vyřazené odpovědi učitelů, tedy odpovědi učitele informatiky na otázky českého jazyka a naopak.

²¹ Zahrnuje také odpověď ANO s komentářem: „Ne však na běžných českých školách v této době. Kvalitní spolupráce u nás moc nefunguje“ (viz Příloha F, s. XIII).

11/ Myslíte s, že by tato forma mediální výchovy motivovala studenty více než její současné pojetí?	80 % ²²	20 %	0 %
12/ Do jakého ročníku byste tuto koncepci zařadili? 10. roč. ZŠ, 1. – 2. SŠ; Seznamoval bych s tím děti a studenty průběžně okamžitě. Náročnost jak technická, tak obsahová by narůstala s věkem studentů; Ne; Rozpustit do 3-4 ročníky; Do ročníku, kde se na dané škole probírá publicistika.			
13/ Co vám mezi navrženými tématy chybí? Nic; Nic; Nic; Nechybí. Ale obzvláště velký důraz bych kladl na spolupráci; Zábavné části internetu, které také formují názory – YouTube, hry, sociální sítě.			

Z výsledků dotazníkového šetření není jasné, zda jsou hodinové dotace v navrhované koncepci podle učitelů dostatečné. V celkovém součtu relevantních odpovědí sice souhlas mírně převažuje, zároveň je však patrný nesouhlas s vyčleněním hodin českého jazyka pro MV a také potřeba doškolení některých pedagogů. Z šetření tedy vyplývá, že začlenění MV do informatiky a českého jazyka musí mít podporu vedení školy, jinak není v praxi realizovatelné.

---

²² Zahrnuje také odpověď: „Možná, ale v tom případě by bylo nutné vypustit jiná témata z češtiny nebo přidat hodiny ČJ“ (viz Příloha F, s. XV).

Závěr

Navrhovaná koncepce MV v hodinách informatiky a českého jazyka nastínila nový způsob začlenění tématu do výuky prostřednictvím praktických činností. U pedagogů se setkala vesměs s pozitivním ohlasem. V úvodní části se práce snažila postihnout současný stav výuky MV na středních školách v Hradci Králové. Analýza školních dokumentů a rozhovory s pedagogy přinesly zajímavé zjištění o existenci odborných seminářů na některých hradeckých gymnáziích. Tato výuka by si zasloužila samostatnou studii, která by důkladněji zmapovala jejich obsah a poskytla tak návody a náměty dalším pedagogům. Cennou informací, která vzešla ze třetí kapitoly, je také činnost školního rozhlasu nebo studentských novin. Dílčí cíle se tedy podařilo naplnit. Oproti úvodním předpokladům se však práce nezaobírala jednotlivými metodami a učebními texty. Částečně to bylo zapříčiněno omezenou komunikací ze strany některých škol, které si chránily své postupy, a také rozsahem práce, jež by tak narostla do příliš velkého rozměru.

Za účelem zmapování dostupné literatury bylo prostudováno 18 učebnic a metodických příruček. Hlavním kritériem pro jejich výběr byla dostupnost ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové. Cílem bylo zjistit, jaký výběr odborné literatury mají hradečtí pedagogové k dispozici. Vzhledem k omezeným rozpočtům škol totiž musíme předpokládat, že hlavními prameny pro výstavbu hodin MV budou právě publikace nabízené zdejší knihovnou.

V páté kapitole je navržen model začlenění průřezového tématu Mediální výchova do hodin informatiky a českého jazyka. Koncepce se věnuje nejen tematickému vymezení oblasti, ale především nutné spolupráci pedagogů, metodám a úlohám, které by měli studenti v hodinách produktivní MV absolvovat.

Návrh koncepce rozvíjí šestá kapitola, v níž jsou rozpracovány jednotlivé tematické okruhy. Oproti původním předpokladům nemají formu pracovních listů, ale tzv. prekonceptů, které jsou základem konkrétních příprav pro jednotlivé vyučovací hodiny či bloky. Důvodem pro tento postup byl rozsah a komplexnost začlenění MV do hodin informatiky a českého jazyka. Řada dílčích úloh je zpracována v publikacích, kterým se věnuje čtvrtá kapitola. Některé z nich vyšly až v průběhu tvorby této práce a je proto logické, že se její struktura přizpůsobila nové realitě. V drtivé většině pracovních listů by totiž šlo pouze o kompilaci již existujících úloh. Prekoncepty přitom na relevantní publikace odkazují. Realizace kompletních příprav by navíc výrazně rozšířila rozsah práce, která postihuje celou oblast produktivní MV.

Nastíněná koncepce přináší kromě samotné MV také zcela nový pohled na výuku informatiky. V rámci jednotlivých mediálních okruhů obsahuje celou řadu aktivit, které jsou běžnou součástí předmětu. Autor vidí v tomto přístupu velký potenciál, který by mohl při kvalitním zpracování výrazně změnit podobu informatiky na středních školách. Zatímco základy práce s výpočetní technikou si studenti osvojili již na předchozím stupni vzdělávání, na střední škole by mělo dojít k jejich profesionalizaci při používání počítače a dalších technických zařízení. Právě zde by mohlo výrazně přispět propojení s MV i dalšími předměty. Autor chce proto v nastíněném směru pokračovat a rozpracovat ho do ucelené podoby výuky informatiky na základě úloh z jiných oborů.

Současně se otevírá prostor také pro důkladnější zpracování nastíněné koncepce. Vzhledem k tomu, že jsou definovány jednotlivé bloky, chce autor koncepci prohloubit do formy uceleného studijního a metodického materiálu, který by sloužil pedagogům přímo ve výuce MV.

Seznam literatury

- BARTOŠEK, Jaroslav a Helena DAŇKOVÁ, 2010. *Žurnalistika a škola: příručka pro učitele mediální výchovy*. 2. vyd. Frýdek-Místek: Václav Daněk. 207 s. ISBN 978-80-254-6459-5.
- BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ, 2011. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 1. vyd. Praha: Grada. 439 s. ISBN 978-80-247-3028-8.
- BĚLOHLAVÁ, Eva, 2013. *Mediální výchova: pro 2. stupeň ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií*. 1. vyd. Plzeň: Fraus. 96 s. ISBN 978-80-7238-162-3.
- BERAN, Vladimír, 2003. *Typografický manuál: aktualizovaný*. 3. vyd. Praha: Kafka design.
- BOCAN, Miroslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Adam SPÁLENSKÝ, 2011. *Hodnotové orientace dětí ve věku 6-15 let* [online]. Praha: Národní institut dětí a mládeže [cit. 2012-08-23]. Dostupné z: <http://userfiles.nidm.cz/file/KPZ/KA1-vyzkumy/zz-hodnotove-orientace-deti-ve-veku-6-15let.pdf>
- Break Times*, 2010- [online]. Hradec Králové: Break Times o.s. [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: <http://www.breaktimes.cz>
- BROKLOVÁ, Zdeňka a Nina RUTOVÁ, 2008. *Média tvořivě: pro 2. stupeň ZŠ a střední školy: mediální tvorba, mediální výchova, využití médií ve výuce, technické dovednosti*. Kladno: AISIS. 321 s. ISBN 978-80-904071-1-4.
- CZ.NIC, 2012 [online]. Praha: CZ.NIC [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: <http://www.nic.cz>
- CZ.NIC, 2015 [online]. Praha: CZ.NIC [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: <http://www.nic.cz>
- FUCIMANOVÁ, Milena, 1994. *Sloh: učebnice pro osmiletá gymnázia, čtyřletá gymnázia, střední odborné školy, odborná učiliště, šestý až devátý ročník ZŠ*. Brno: Biskupské gymnázium. 194 s.
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ, 2009. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál. 413 s. ISBN 978-80-7367-466-3.

JIRÁK, Jan a Radim WOLÁK, 2007. *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. Praha: Radioservis. 152 s. ISBN 978-80-86212-58-6.

KAPOUN, Pavel, 2013. *Média ve vzdělávání*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, katedra informačních a komunikačních technologií. 100 s. ISBN 978-80-7464-399-6.

KAŠOVÁ, Jitka, 2011a. *Média - kdo koho ovládá?: [tvořivé náměty pro výuku průřezových témat na 2. stupni ZŠ]*. Praha: Raabe. ISBN 978-80-86307-73-2.

KAŠOVÁ, Jitka, 2011b. *Svět médií: [tvořivé náměty pro výuku průřezových témat na 2. stupni ZŠ]*. Praha: Raabe. 92 s. ISBN 978-80-86307-72-5.

Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007-2013, 2007 [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky [cit. 2012-08-23]. Dostupné z www: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/mladez/JC_Koncepcemladeze.pdf

KOSOVÁ, Jaroslava, 2011. *ČJL a průřezová témata pro 2. st. ZŠ: [praktické materiály pro výuku českého jazyka na 2. st. ZŠ]*. Praha: Raabe. 64 s. ISBN 978-80-87553-11-4.

KRAUS, Jiří, 2005. *Nový akademický slovník cizích slov: A-Ž*. 1. vyd. Praha: Academia. 879 s. ISBN 80-200-1351-2.

KREJČÍŘOVÁ, Olga a Ivana TREZNEROVÁ, 2010. *Pohybové hry v mediální a environmentální výchově*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 53 s. ISBN 978-80-244-2502-3.

MIČIENKA, Marek a Jan JIRÁK, 2006. *Rozumět mediím: základy mediální výchovy pro učitele*. 1. vyd. Praha: Partners Czech. 218 s. ISBN 80-239-6762-2.

MIČIENKA, Marek a Jan JIRÁK, 2007. *Základy mediální výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál. 295 s. ISBN 978-80-7367-315-4.

NAVRÁTILOVÁ, Svatava a Olga JEŘÁBKOVÁ, 2004. *Základy žurnalistiky pro redaktory studentských časopisů*. 1. vyd. Horní Slavkov: Sdružení dětí a mládeže Horní Slavkov. 65 s. ISBN 80-903331-4-1.

PAVLIČÍKOVÁ, Helena, Marek ŠEBEŠ a Michal ŠIMŮNEK, 2009. *Mediální pedagogika: média a komunikace v teorii a učitelské praxi*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita. 134 s. ISBN 978-80-7394-190-1.

POSPÍŠIL, Jan a Lucie Sára ZÁVODNÁ, 2009. *Mediální výchova*. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media. ISBN 978-80-7402-022-3.

POSPÍŠIL, Jan, 2011. *Jak na média*. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media. 119 s. ISBN 978-80-7402-071-1.

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia, 2007. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. 100 s. ISBN 978-80-87000-11-3.

Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání, 2009 [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky [cit. 2012-06-14]. 65 s. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/cinnosti/kurikulum-vseobecne-a-odborne-vzdelavani-a-evaluace/ramcove-vzdelavaci-programy/rvp-os>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2007 [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze [cit. 2012-06-12]. 136 s. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf

REIFOVÁ, Irena, 2004. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál. 327 s. ISBN 80-7178-926-7.

ROTH, Jiří, 2005. *Mediální výchova v Čechách: tištěná média*. 1. vyd. Praha: Tutor. 118 s. ISBN 80-86700-25-9.

ŘÍČAŘOVÁ, Alena, 2011. *Mediální výchova: [tvořivé náměty pro výuku průřezových témat na 2. stupni ZŠ]*. Praha: Raabe. 94 s. ISBN 978-80-87553-19-0.

SLOBODA, Zdeněk, Jan KEILHAUSER a kol, 2011. *Mediální tvorba v kontextu vzdělávání*. 1. vyd. Brno: Barrister&Principal. 113 s. ISBN 978-80-87474-28-0.

SVALDOVÁ, Barbora aj., 2010. *O reportáži, o reportérech*. 1. vyd. Praha: Karolinum. 130 s. ISBN 978-80-246-1781-7.

SVATOŠ, Tomáš, 2006. *Malá didaktika*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 80-704-715-3.

Školní vzdělávací program Gymnázium J. K. Tyla, 2009. Hradec Králové: Gymnázium J. K. Tyla.

Školní vzdělávací program Obchodní akademie, 2010. Hradec Králové: Obchodní akademie a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

Školní vzdělávací program Poznáním a láskou k moudrosti, 2014. Hradec Králové: Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína.

Školní vzdělávací program Škola bez bariér, 2009. Hradec Králové: Gymnázium Boženy Němcové.

URBAN, Jindřich, 2013. *Mediální výchova: příručka pro učitele*. 1. vyd. Plzeň: Fraus. 60 s. ISBN 978-80-7238-457-0.

VERNER, Pavel a Mária BEZCHLEBOVÁ, 2007. *Mediální výchova: průřezové téma*. 1. vyd. Úvaly: Albra. 106 s. ISBN 978-80-7361-042-5.

Wolák, Radim, 2011. Učebnice a portály mediální výchovy v ČR. In *Komunikace, média, společnost / Studia Nuntios Communicandi*, Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. č. 1. ISSN 1804–4190.

WRÓBEL, Alina, 2008. *Výchova a manipulace: podstata manipulace, mechanismy a proces, vynucování a násilí, propaganda*. 1. vyd. Praha: Grada. 199 s. ISBN 978-80-247-2337-2.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Integrace MV do jednotlivých předmětů vyššího gymnázia na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína	14
Tabulka č. 2: Integrace MV do jednotlivých předmětů na Gymnáziu J. K. Tyla	17
Tabulka č. 3: Obsah publikací Rozumět médiím a Základy mediální výchovy	24
Tabulka č. 4: Navrhované rozdělení okruhů MV podle RVP G (2007)	46
Tabulka č. 5: Tematický plán MV v hodinách informatiky a českého jazyka	52
Tabulka č. 6: Základní charakteristiky okruhu Tisk – zpravodaj (český jazyk)	53
Tabulka č. 7: Základní charakteristiky okruhu Tisk – zpravodaj (informatika)	54
Tabulka č. 8: Základní charakteristiky okruhu Tisk – noviny (český jazyk)	55
Tabulka č. 9: Základní charakteristiky okruhu Tisk – noviny (informatika)	56
Tabulka č. 10: Základní charakteristiky okruhu Tisk – časopis (český jazyk)	58
Tabulka č. 11: Základní charakteristiky okruhu Tisk – časopis (informatika)	59
Tabulka č. 12: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – zpravodajství (český jazyk) ..	60
Tabulka č. 13: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – zpravodajství (informatika) ..	61
Tabulka č. 14: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – publicistika (český jazyk) ...	62
Tabulka č. 15: Základní charakteristiky okruhu Rozhlas – publicistika (informatika) ...	63
Tabulka č. 16: Základní charakteristiky okruhu Televize – zpravodajství (český jazyk) ..	64
Tabulka č. 17: Základní charakteristiky okruhu televize – zpravodajství (informatika) .	66
Tabulka č. 18: Základní charakteristiky okruhu Televize – publicistika (český jazyk) ..	67
Tabulka č. 19: Základní charakteristiky okruhu Televize – publicistika (informatika) ..	68
Tabulka č. 20: Základní charakteristiky okruhu Internet – blog (český jazyk)	69
Tabulka č. 21: Základní charakteristiky okruhu Internet – blog (informatika)	70
Tabulka č. 22: Základní charakteristiky okruhu Internet – zpravodajský server (český jazyk)	71
Tabulka č. 23: Základní charakteristiky okruhu Internet – zpravodajský server (informatika)	72
Tabulka č. 24: Základní charakteristiky okruhu Rezerva – reklama (český jazyk)	73
Tabulka č. 25: Základní charakteristiky okruhu Rezerva – reklama (informatika)	74
Tabulka č. 25: Výsledky dotazníkového šetření k navrhované koncepci MV v procentech	78

Seznam příloh

Příloha A: Ukázka studentského časopisu Big Bob, který tvořili studenti na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína	I
Příloha B: Ukázka vysílání školního rozhlasu na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína	CD
Příloha C: Ukázka internetového časopisu Punkl, který vycházel na Gymnáziu Boženy Němcové	IV
Příloha D: Ukázka studentského zpravodajského webu Štafle, který tvoří studenti Gymnázia J. K. Tyla	V
Příloha E: Ukázka letákové verze studentského časopisu Štafle, který tvoří studenti Gymnázia J. K. Tyla	VI
Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka	VII

Big Bob

Cena: ZDARMA

www.bigybob.ph7.cz

Úvodní slovo

Tak tu máme zase nové číslo našeho školního časopisu Big Boba a s ním přichází v každé rubrice i nové skvělé články o aktuálním dění ve světě. Užijte si čtení a berte školu pozitivně – už jen dva týdny do Vánočních prázdnin!

V případě jakýchkoliv dotazů kontaktujte redakci časopisu na emailu big-bob@email.cz

Obsah

Stalo se	3
Sport	4
Seznamka, inzerce, vzkazy	5
Téma měsíce	6
Horoskopy	7
Fiktivní zpravodajství	8
Drbárna	9
Kultura	10
Rozhovory	11
Kuriózní fotografie	12

Stalo se

Projektový den

Ve středu 9. listopadu proběhl tento rok v pořadí první projektový den. V nabídce bylo hodně zajímavých témat, z různých předmětů. Mezi nejzajímavější a tudíž pro studenty nejoblíbenější tématy patřily – čeština (zhlédnutí Kráče Leara v národním divadle), dějepis (Hradec v proměně času), tělocvik (lezení po zdi), ale každému vyhovuje něco jiného... Celkově se do těchto akcí zapojila většina ze studentů vyššího gymnázia a většina z nich byla spokojena. Výstup z jednotlivých projektů spočíval v tom, že si žáci museli připravit nějaký úkol (například prezentaci). I přes listopadový termín nám přálo počasí a ti, kteří se zapsali na projekt mimo školu (např. focení hradeckých památek) nemuseli litovat. Konečné hodnocení projektového dne je velmi kladné, protože kromě toho že jsme se dozvěděli nové poznatky, vyzkoušeli si nové věci, tak jsme si také odpočinuli od normálního vyučování. Další projektový den je plánovaný na příští kalendářní rok.

(ABC)

Brigáda na plachtě

V sobotu 15.10 tohoto roku, se jako již každým rokem uspořádala dobrovolnická akce na pomoc ochrany naší přírodní památky Na Plachtě. V ranních hodinách již chladného rána jsme se setkali u rybníka na Plachtě. Poté jsme si vyslechli nějaké to povídání o chráněných rostlinách a zvířecích druhách a poté jsme si rozdělili pracovní úkoly. Pod vedením zkušených „brigádníků“ např. jako panem prof. Králíčkem, rodinou Mikátových a jiných biologů. Sešlo se nás početně z mnoha okresů našeho kraje. Pilkami jsme řezali, nůžkami stříhali a čistili památku od náletových rostlin. Nastříhané a nařezané větve jsme pálili nad ohněm, kde jsme si následně opekli buřty. Akce byla velmi zdařilá a všichni jistě přijdou i příští rok.

(tumblers)

SPORT

FOTBAL

Pilařova smlouva je neplatná

Problémem, na který již upozornila Pilař je, že Pilař smlouvu nemůže podepsat, protože platnost smlouvy v Hradci Králové je až do 30. 6. 2013.

Pilař by tedy musel mít povolení od mateřského klubu Hradec Králové a Plzně. Generální ředitel mistrovské Viktorie Plzeň Adolf Šádek potvrdil, že Pilařovi nic nepovolil.

Manažer Jiří Stejskal, který zastupuje Václava Pilaře, zůstává i přes všechny ataky ze strany České asociace fotbalových hráčů (ČAFH) i plzeňského vedení klidný.

Šunčičky

FLORBAL

Florbalistky opět bojovaly

Dne 24. listopadu se tým studentek ze tříd Quinty, Quarty a Tercie opět vrhl do okresního kola Orion Florbal Cupu, což je florbalový turnaj mezi školami z celé České republiky, odehrávající se na okresní, krajské a následně celostátní úrovni.

Zatímco se většina žáků školy oddávala libým tónům filharmoniků, florbalistky se snažily zopakovat svůj loňský úspěch, kdy se dostaly až do kola krajského, kde skončily na krásném třetím místě. Jak samy říkají, stále se těší z těch pěkných medailí a diplomů, které v loňském roce vyhrály.

Letos se bohužel našim hráčkám, které bojovaly proti většině hradeckých škol – jako příklad uvedme ZŠ Úprkova, Štefcovu, Štefánkovu či SNP – na stupně vítězů dosáhnout nepodařilo. Vítězem kola se stala ZŠ Mandysova.

I přesto je velmi dobře, že sport na naší škole a mezi mládeží žije a v různých soutěžích je naše škola tímto způsobem reprezentována. Děkujeme proto našim spolužačkám a přeje jim mnoho úspěchů v dalších turnajích.

Mistři v oboru

Příloha A: Ukázka studentského časopisu *Big Bob*, který tvořili studenti na Biskupském gymnázium Bohuslava Balbína

Zdroj: Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína

SEZNAMKA, INZERCE, VZKAZY

VZKAZ

Já bych chtěla vzkázat všem pekařům, že jim strašně děkuju za to, že pečou tak dobrý housky. A všem mlíkařům, za to, že dělají tak božský Eidamy. A taky všem prasátkům, za to, že je z nich tak dobrá šunčička. No a na závěr můj mámě, že mi z toho dělá tak dobrou svačinu!

JE TO TADY

Chtěla bych vám všem popřát klidný advent plný vánoční a přátelské nálady. Oprostěte se od všech zbytečných (ale co, od zásadních také, však ony se vrátí) problémů a užijte si deštivý a chladný prosinec. Ale pravda, pořád je ještě čas doufat, že budou vánoce bílé.

POPTÁVKA

Koupím herní notebook s grafickou kartou 1GB, procesorem nad 2,1 GHz, 4 GB a více RAM do 8000 Kč.

NABÍDKA

Nabízím výrobu šperků (náušnice, náramky, ...) na zakázku. Tvořím z hlavně z korálků. Těto činnosti se věnuju již druhým rokem. V případě zájmu mě kontaktujte na mob. číslo 732534584.

ÚBA

ZTRATIL SE MAZLIČEK

V pondělí odpoledne se nám po biologii ztratil milovaný ukázkový duplíkát. Samička tarantule má o jednu nožku navíc a nejspíše se bude vzhledem k nesnášenlivosti zimy pohybovat pouze ve vnitřních prostorách školy, avšak doteď není stále k nalezení. Při případném nálezku informujte prosím Sextu G. Samička je hodná, kouše jenom trochu.

VZKAZ

...
...Znám tvé tajemství.

...

...A tvoje taky.

SEZNAMKA

Mladá žena, 25 let, hledá doučování z informatiky. Nejlépe u skleničky vína a dobrého jídla. :) Zavolej. 455754735/435745345

PRODÁM

Úplně nové lego s Harrym Potterem, celá série, pouze za 500,- za jednu stavebnici. Kontaktujte 457875466/4547875

Téma měsíce

Advent Advent na Bigy

Je tu prosinec a my postupně rozsvěčujeme adventní svíčky. I letos můžeme v přízemí v prostoru schodiště vidět krásný adventní věnec. Ku příležitosti adventu a blížících se vánočních svátků pořádá Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína mnoho akcí. 21. prosince se koná školní besídka, na které studenti předvedou sevcené scénky, hudební a taneční vystoupení a mnoho dalších zábavných vystoupení. Poté 22. prosince od osmi hodin ráno se koná vánoční mše, na kterou jsou všichni srdečně zváni. Potom se budou v jednotlivých třídách konat třídní besídky. Současně proběhne na chodbách školy již druhý ročník Vánočních trhů. Studenti zde budou prodávat vlastnoručně vyrobené výrobky, ozdoby i vánoční cukroví.

Chtěli bychom dodat, že část z vydělaných peněz půjde na charitu. A ve stejný den si v poledních hodinách

přijdou na své příznivci zimních sportů, konkrétně bruslení. Naše škola

poprvé pořádá bruslení pro Bigy na Zimním stadionu. Tato akce je určena nejen pro studenty, ale i učitele, takže máte jedinečnou příležitost spatřit své matikáře nebo fyzikáře jak zdolávají ledovou plochu. Tato událost bude hlavně společenská, ale v průběhu ledna se možná dočkáme turnaje v hokeji, kde se bude jednat o ryze sportovní výkony.

Přejeme Vám krásné svátky plné radosti a pohody. (Fender)

Zase advent

Jak je již (všechno, co šlo) zmíněno v předchozím článku, advent dorazil i na Bigy a to se všim všudy. Nejen, že honosná Vánoční výzdoba rozsvítila školu, ale i výzdoba formou upoutávek na tradiční Maturitní ples Biskupského

gymnázia přispěla na její krásě.

Adventní koncert 2011

Ve středu 24. prosince, v kostele Nanebevzetí P. Marie proběhne od 17. hodiny odpolední adventní koncert studentů Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína. Prozradíme Vám, že již teď se můžete těšit například na díla J. S. Bacha, J. Pachelbela, W. A. Mozarta, C. Francka, L. Beöllmanna a dalších.

Nebude chybět ani již tradiční literární dramatické pásmo v podání studentů prim.

Všichni jste srdečně zváni.

P.S.: Veselé Vánoce a šťastný Nový rok přeje Mai-Tai!

HOROSKOPY

Berani nebuďte tvrdohlaví a v předmětech, kde nevíte, o co se jedná, klidně požádejte o radu. V hodinách, kde se počítá, budete vynikající.

Býk je v tomto období nebezpečný sobě i ostatním. Vyhýbejte se konfliktním situacím a učte se především humanitní předměty.

Blíženci nebudou mít tento měsíc téměř žádný stres. Zkoušení budou všichni ostatní. Tato situace ale nebude trvat moc dlouho.

Raci, dávejte si pozor. Celý měsíc budete zmateni, jako byste chodili pozpátku. Nezapomínejte se na chodbách ohlížet za roh, jinak to skončí srážkou.

Lidé ve znamení lva by si měli dávat pozor na hodiny tělocviky. Jsou příliš draví a jdou za svým cílem, bez ohledu na to co by se jim mohlo stát.

Panny budou tento měsíc mít štěstí. Ale když je jednou štěstí mnoho, podruhé bude chybět. Nebojte se písemek ani

zkoušení. Vrhňte se na cizí jazyky a přečtěte si nějakou knížku.

(džus)

Váhy, předvánoční stres Vás vytrhne z obvyklé pohody. Proto se nenechte strhnout davem a zaměřte se na to, co Vás baví.

Štír má skvělou příležitost otevřít se okolí. Mnoho vašich přátel se nachází ve složité situaci. Využijte Vaš talent a prozíravost, Vaši přátelé Vaši pomoc ocení.

Střelec nebude mít zrovna šťastné období. Zaneprázdněnost a vánoční stres zapříčiní vaši vnitřní disharmonii. Proto se nenechte vyvést z míry a upustěte od svého perfekcionalismu.

Kozoroh by si měl uvědomit své priority a tvrdě si za nimi jít. Přátelé Vás sice budou odrazovat, ale nakonec budou mile překvapeni.

Vodnář by si měl dát pozor sugestivnost reklam a věnovat výběru dárků část svého času. Možná to bude těžké, ale výsledek bude stát za to.

Ryby, v tomto období se budete cítit velice vyčerpaní a otrávení. Proto doporučujeme povyzrazit si s přáteli na

vánoční koncert nebo na něco jiného lahodícího duši.

(lassagne)

Fiktivní zpravodajství.

Více či méně důvěryhodné informace v každém čísle.

Věřte tomu nebo ne, ale je to tady! Red Hot Chilly Peppers zavítají do Čech! A to přímo na naši školu!

Jak všichni jistě víte, tak se nám blíží Vánoce a spolu s nimi i vánoční besídka na naší škole. Dlouho jsme váhali, která skupina by mohla naši besídku obohatit a zvýšit tak její návštěvnost. Po dlouhém zvažování jsme oslovili všemi známé Red Hot Chilly Peppers, kteří ani minutu neváhali a obratem nám potvrdili svoji účast. Budeme se tedy těšit na jejich návštěvu a společně doufat, že takto „velkou nálož“ hudby vydrží naše škola vecku.

/SSP/

Vánoční stromček exkluzivně u naší školy!

Naše gymnázium patří k prestižním školám našeho kraje. Proto jako jediné gymnázium v HK budeme mít svůj vlastní Vánoční stromček! Bude stát u zadního vchodu (který se po čas kdy tam stromček bude, uzavře) aby si ho mohli všichni rádně prohlédnout a zazpívat si před ním koledy. Sice tu mluvíme o „stromčku“ ale věřte, že to bude pořádný strom! Zdobit se totiž bude i ze střechy našeho gymnázia. O tom jestli ho budou zdobit studenti nebo ne se zatím jedná. Přeci nechceme, aby se někdo z našich studentů ztratil. A nesmíme zapomenout, že na větvičku bude hvězda velká asi tak jako jedno z našich oken. Jak sami vidíte, je na to se těšit! Třeba se dočkáme rozdávat dárků =)

/Five/

Příloha A: Ukázka studentského časopisu Big Bob, který tvořili studenti na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína
Zdroj: Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína

DRBÁRNA

Rajčata způsobují závislost!

Dobrý den, naši věrní čtenáři školního časopisu Big Bob. Měsíc se s měsícem sešel a do Vašich rukou se konečně dostává zbrusu nové číslo, vašeho oblíbeného měsíčníku, s novou dávkou čerstvých drbů z našich lavic. Tentokrát jsme si posvětili na nejmenovanou studentku z vyššího gymnázia. V rámci ochrany soukromí Vám bohužel nemůžeme podat konkrétnější informace. Do naší redakce přišla šokující zpráva, že dotyčné začíná startovat velice silná závislost na vitamínu B a beta karotenu obsáhlém u spousty lidí ne tak oblíbených rajčat. Ano, slyšíte (čtete) správně. Pokud jste si mysleli, že taková závislost není možná, mylil jste se. Máme ušvédčující důkazy o tom, že studentka začíná mít již při jednom dni bez rajčat, lidově řečeno „abstínák“. Sama dotýcná se naší redakci svědčila s tím, že jí dvě vaničky cherry rajčátek na den přestávají stačit. Jak se její závislost bude vyvíjet dál? Sledujte nás a dozvíte se více.

(7)

Fantóm na WC!

Vážení čtenáři! Naš školní plátek pro vás zjistil velmi zajímavou věc. NA DIVČÍCH ZÁCHODCÍCH VE DRUHÉM PATŘE STRAŠÍ! Přesně sedmnáct minut po velké přestávce se tam zjevuje zoufalá dívka, která v kabince pláče a pláče až způsobí potopu...

Ne, pardon, to je někde jinde. U nás je to duch děvčete, které začalo na naší školu chodit před dvaceti lety, při jejím založení, a zjevně se na ni hodně upnula. Vždy v již zmíněnou dobu se objeví a píše vzkazy na zrcadlo, po dvou minutách a třiceti čtyřech sekundách však zmizí a nápisy pak musí mazat uklízečka, která je na to speciálně najatá a dostává příplatek za mlčení. My však máme své způsoby jak se věci dopátrat sami...

VAROVÁNÍ: Nepokoušejte se ji tam zastihnout, je velmi plachá!
(BeKi)

KULTURA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Klicperovo divadlo

premiéry:
Zářlivost (Esther Vilar) – 10. prosince 2011 v 19 hodin
Figarova svatba (Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais) – 17. prosince 2011 v 19 hodin.

Kino Centrální

3D projekce:
Ping – 12. prosince 2011 od 20 hodin
Jeskyně zapomenutých snů – 13. prosince 2011 od 18 hodin
Velké podmořské dobrodružství – 16. prosince 2011 od 18 hodin

Filharmonie HK

Průřez pohádkovou operou v koncertním provedení – 15. prosince 2011 od 18 hodin
Vánoční koncert – 18. prosince 2011 od 19 hodin

NA BIGY

Adventní koncert

Ve středu 14. prosince 2011 v 17 hodin se koná v kostele Nanebevzetí Panny Marie

adventní koncert studentů našeho gymnázia. Přijďte se podívat!

(ILOST)

ROCKOVÝ KONCERT!

Dne 24. listopadu se naše Prímy až Sepřimy zúčastnili koncertu v Hradecké Filharmonii Rocková noc. I přes tento název se koncert uskutečnil mezi 9-11 hodinou dopolední. Za všechny mohu říct, že koncert se opravdu povedl. Zpívaly a hrály se zde velice známé písničky jako například od skupiny Queen – Don't stop me now, nebo We are the champions. Doufáme že takové koncerty za tak skvělou cenu budeme navštěvovat častěji.

(OK)

ROZHOVORY

Rozhovor s učitelem - Marie Knappová

1. Líbí se vám na naší škole?

Ano. Občas jsou však kladné pocity ředěny negativními poznámkami ze stran některých studentů. Celkem vzato jsem tu ale spokojená.

2. Poznáte když někdo opisuje? Jestli ano - jak?

To by se vám líbilo vědět, co? Myslím, že něco odhalit umím a celkem najisto. Vše samozřejmě ne. Spíš jsem ale vždycky dost rozhořčená, že někdo ještě nepochopil, že to nemusí mít valný výsledek a v důsledku to nemá smysl.

3. Jak se připravujete na Vánoce? Máte už koupené dárky?

Áá jáééé... Nejlepší přípravou je pro mě pořádné ztišení, které však vyžaduje dost času. Proto se snažím i dárky sehnat dříve. Běhat po městě a na poslední chvíli shánět, co by mohlo někoho potěšit, to není ono. Letos všechno ještě nemám, ale už se na tom pracuji.

4. Pečete cukroví nebo ho kupujete?

Cukroví si v žádném případě nekupujeme, pečeme doma svoje. První Vánoce po svatbě jsme s manželem dokonce jedli cukroví až do konce února, jak jsme to přehnali.

5. Znáte časopis BigBob?

Vím, že existuje, ale to je tak všechno. Někdy mi nějaký doneste.

(RHS)

Rozhovor se studentem - Anna Hřebíčková

1. Jak dlouho navštěvuješ Biskupské gymnázium a do jaké třídy chodíš?

Necelých 6let a chodím do sexty A.

2. Proč sis vybrala právě tento gympl?

Protože to je jediné osmileté gymnázium v Hradci Králové.

3. Už víš, kam jít po maturitě?

Zatím nevím.

4. Je pro Tebe škola hlavně prioritou nebo máš i jiné zájmy?

Mám i jiné zájmy.

5. Jaká je Tvoje oblíbená skupina či zpěvák?

Blink 182

6. Jak se těšíš a chystáš na Vánoce?

Těším se, peču cukroví, ale horší je to s dárky. Nějak chybí inspirace :D

7. Máš nějaké předsevzetí do Nového roku, se kterým by ses nám mohla svěřit?

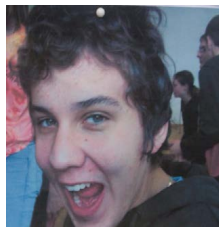
Ne, asi zatím nemám, ale zapracuju na tom :).

(Enki)

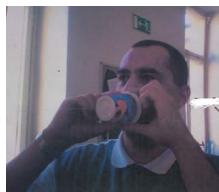
Děkujeme za rozhovor a přejeme krásné prožití Vánoc ☺

Kuriózní fotografie

Kazdy ma nejaký vyraz pred pisemkou z matematiky(Firewall)

Starý způsob komunikace je stále IN (Firewall)

Tradiční hodina fyziky aneb indiánek ve vakuu (5561)

Zřejmě trávil příliš času studiem... (5561)

Příloha A: Ukázka studentského časopisu Big Bob, který tvořili studenti na Biskupském gymnáziu Bohuslava Balbína

Zdroj: Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína

PUNKL.CZ
il pankl

Hledej

ÍTÝ VOLÁ... RUBRIKY THE FACTORY

Školní časopis studentů GYBONu

Ministr školství Josef Dobeš: „Brontosauri, to je moje!“

13. Listopad 2011, Kabinet, Reportáže, Rozhovory, názory, Štítky, Autor: Evča

 Přemýšlení o tom, s kým udělat rozhovor je často těžší, než rozhovor sám. Tentokrát jsem se pustila opravdu do vyšších sfér, a to, když mě z mé mladické nerozváženosti napadlo napsat na vyhledaný e-mail ministru školství, jestli by třeba nebyl ochotný udělat rozhovor se studentským časopisem. Tři týdny bylo ticho. A v pondělí jsem odpoledne měla na mobilu několik nepříjatých hovorů a jednu zprávu, že pan ministr souhlasí s rozhovorem a že se mám ozvat na toto číslo jeho asistentovi, který se mnou domluví podrobnosti. Když jsem se v telefonu omlouvala, že jsem nemohla přijmout hovor, protože jsem byla ve škole, dostalo se mi úsměvné odpovědi: „No né, to my jsme samozřejmě hrozně rádi, že chodíte do školy!“ a ještě, zda můžu být ve středu v poledne v Poslanecké sněmovně. A já

Nejčtenější

Charlotte z The Subways: „Všechno se musí v pět odpoledne zastavit!“

Co máme na Tylovci nejraději?

You're not allowed aneb Workcamp ve Velké Británii

Tylova léta 2011

Ministr školství Josef Dobeš:

Příloha C: Ukázka internetového časopisu Punkl, který vycházel na Gymnáziu Boženy Němcové

Zdroj: ŠTEFANIKOVÁ, Sandra. Vítězný školní web roku: Rozhovor s pornohercem je originální nápad. In: *Topzine* [online]. 1.12.2011 [cit. 2015-05-20]. Dostupný z: <http://www.topzine.cz/vitezny-skolni-web-roku-rozhovor-s-pornohercem-je-originalni-napad>

Přihlásit se

Stylově s Tylem

Na scéně Mexická vlna INfa(r)ct Chlapský vjecy Babský kecý GJKT

strict warning: Declaration of views_plugin_style_default::options() should be compatible with views_object::options() in C:\inetpub\wwwroot\stafle\sites\all\modules\views\includes\handlers.inc on line 76.

Domů

Pozvánka- Hip Hop Kemp 2015

Vložil/a komora, 22 Červen, 2015 - 09:35

Závěr prázdnin by si snad žádný Hradečák nedokázal představit bez akce zvané Hip Hop Kemp. Ať už hipopeři, či běžní občané našeho města, kteří se s touto akcí budou setkávat v podobě kontaktu s účastníky této akce. Čtrnáctý ročník této akce zdá se být na první pohled velmi zajímavý, pojďme se podívat, co vše nás na hradeckém letišti čeká.

Na scéně Analytický článek Důležitá [» Číst dál](#)

M.E.N.T.E.A.T.R.A.L.

Vložil/a weinerova, 21 Červen, 2015 - 15:10

Máte rádi divadlo? A nevádí Vám, že je tak trochu jiné? Rádi podpoříte dobrou věc? S radostí objevujete nová, krásná a svěží místa spojená s kupou zábavy?

Hledat na tomto webu:

Nejnovější články

- Očekávané výsledky!
- Čtyři kamarádky, Praha a nejbarevnější závod na světě: The Color Run 2015!
- Kam na výlet?
- Pozvánka- Hip Hop Kemp 2015
- M.E.N.T.E.A.T.R.A.L.
- Reálný socialismus na vlastní kůži

Anketa

Maturitní video které třídy ie

Příloha D: Ukázka studentského zpravodajského webu Štafle, který tvoří studenti Gymnázia J. K. Tyla

Zdroj: *Štafle* [online]. Redakce čas. Štafle, 2015 [cit. 2015-06-28]. Dostupné z: <http://stafle.gjkt.cz/>

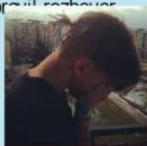

ŠTAFLE

KVĚTEN 2015

Jay Skidy, mladý rapper

Jay Skidy, vlastním jménem Honza Rutsch, je začínající český rapper. Jeho oficiální kanál na síti YouTube čítá 6 hudebních videí, kde ke dvěma z nich Honza přidal i videoklip. Mladý hudebník navštěvuje střední školu v Hradci Králové, a to Gymnázium Josefa Kajetána Tyla. S tímto začínajícím umělcem jsem si připravil rozhovor.

Klid před bouří

Každoročním dvoutýdenním zvykem třetích ročníků je pořádání bufetu pro maturanty, který slouží k občerstvení, uklidnění a zároveň rozptýlení netrpělivých a nervózních maturantů.

Politologie a „soušl stadiš“ do Prahy na Zaorálka

V Praze je blaze, a proto nikdy neodmítneme, když náš pan profesor Květina přijde s jedním z těch neocenitelných nápadů zúčastnit se zde nějaké přednášky. Samozřejmě tematické. Škoda jen, že vždy zameškáme školní den. Škoda, že jen jeden školní den...

Hradec jako divadelní srdce!

Na vědomost se dává všem dívkám, mládeňcům, dámám, pánům, babkám i kmetům ba i kočkám a psům, že se k nám vrátí „komedianti“!

„Stolní tenis není ping-pong“

Že na naší škole je nespočet sportovců, není žádná novinka. Jedním z nich je i student třetího ročníku Karel Brát. Ten se již několik let aktivně věnuje sportu, který má své kořeny v Číně. Řeč je o stolním tenisu.

Avez-vous déjà été en France?

Tradice je třeba opakovat a udržovat a taková výměna s francouzskými studenty je již na naší škole jistou tradicí. Proto se zeptáme studentů, kteří se do Francie podívali, jak ta letošní výměna probíhala.

Praha se opět roztančila!

MČ CDO. Z těchto písmenek se asi těžko poznává, o co vlastně jde. Šlo o Mistrovství Čech Czech Dance Organization (CDO), kde se soutěžilo v různých stylech tance.

Tradice 1. máje

I když se blíží Den dětí, český svátek zamilovaných máme všichni ještě v paměti. Chtěla jsem zjistit, jak a jestli vůbec Češi slaví tento svátek, který je podle mého jeden z nejhezčích vůbec.

M.JL S2015 očima nechtěně zúčastněného studenta

Největší studentský festival ve Východních Čechách se po roce znovu konal v našem krásném městě. Na staronovém místě v prostoru Šimkových sadů, ale i v prostoru louky a parkoviště u Aldisu, se v pátek 24. 4. představily přední české i slovenské kapely, které byly hlavním tahákem k příchodu na hlavní den oslav studentského života.

Příloha E: Ukázka letákové verze studentského časopisu Štafle, který tvoří studenti Gymnázia J. K. Tyla
Zdroj: Gymnázium J. K. Tyla

Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

1. Návrh začlenění mediální výchovy do výuky informatiky a českého jazyka

Navrhované začlenění mediální výchovy do výuky českého jazyka a informatiky se opírá především o produktivní činnosti. Z pohledu RVP G jde o dovednostní část umožňující vlastní produkci, při níž žáci poznají okolnosti vzniku mediálních obsahů, zároveň se však v rámci jednotlivých aktivit seznámí také s poznatky o médiích samotných a jejich chování.

Navrhované rozdělení podle RVP G pro přehlednost uvádíme v následující tabulce. Černý kruh označuje primární zařazení tématu do daného předmětu, bílý kruh sekundární zařazení. Některé okruhy mohou být realizovány současně v několika předmětech, příp. si mohou učitelé zvolit, do kterého předmětu jej zařadí a v jakém poměru.

Tematické okruhy průřezového tématu mediální výchova	Dějepis	ZSV	ČJL	Infor- matika
Média a mediální produkce				
• Vývoj médií od knihtisku po internet	●	○	○	○
• Vnější vlivy na chování médií: institucionální, regulace, neformální	-	●	○	○
• Financování médií	-	●	-	○
• Profesionálně etické kodexy	-	●	○	○
• Lidé v médiích a jejich práce	-	●	○	●
• Jaká máme práva ve vztahu k médiím	-	●	-	-
• Organizace práce v médiích: jak vzniká zpráva, jak vzniká zábavní pořad, práce v redakci, výrobní štáb	-	○	●	●
• Práce v produkčním týmu školního média	-	-	●	●
• Příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných	-	○	●	●
• Komunikace a spolupráce v týmu	-			
Mediální produkty a jejich významy				
• Kategorie mediálních produktů a formy mediálního sdělení	-	●	●	●
• Rozbor aktuálního zpravodajství, kritéria pro výběr zpráv	-	○	●	●
• Vztah mezi mediálními produkty a skutečností	-	●	○	○
• Výrazové prostředky typické pro konkrétní média	○	○	●	●
• Stereotypy, které se projevují v mediovaných reprezentacích, identifikace a vyhodnocení předsudku zpravodajství, dramatické tvorby a	-	●	○	○

<p>zábavních pořadech</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hodnoty a životní styly nabízené/nenabízené mediálními produkty a jejich konkrétní předvedení • Mediální produkce pro mládež • Reklama a její výrazové prostředky, kritický přístup k reklamě, rozbor reklamy z hlediska použité strategie • Příprava ideálního časopisu pro mládež • Příprava reklamní kampaně výstižně propagující školu • Příprava příspěvku na stejné téma do různých typů reálných novin či časopisů • Příprava televizního vystoupení založeného na textu z denního tisku 	○	●	-	○
		○	○	●
	-	●	○	●
	-			
	-	-	●	●
	-	-	●	●
	-	-	●	○
	-	-	○	●
	-			
<p>Uživatelé</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co je veřejnost, publikum, občané, uživatelé, konzumenti • Jak vzniká čtenářská/posluchačská/divácká skupina, co je cílová skupina • Média pro vybrané skupiny • Jak se měří a popisuje publikum • Co je aktivní publikum, sémantická mocpublika • Návyky při konzumaci médií • Sledování a popis návyků při užívání médií v rodině/třídě/skupině a jejich rozbor • Ohlasy čtenářů/diváků/posluchačů na pořad, formulace názorů, napsání souhlasné či nesouhlasné reakce 	-	●	○	○
	-	●	○	○
	-	●	○	○
	-	●	-	○
	-	●	-	○
	-	●	-	-
	-	●	-	-
	-	●	○	○
	-			
<p>Účinky mediální produkce a vliv médií</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vliv médií na uspořádání každodenního života • Předpokládané či skutečné vlivy některých mediálních obsahů na vnitřní rozpoložení jedince • Vlivy celospolečenské a kulturní • Činnost mediální poradny • Příprava televizní či rozhlasové diskuse na téma vliv médií 	○	●	-	○
	-	●	-	-
	○	●	-	○
	-	●	-	-
	-	●	-	○
<p>Role médií v moderních dějinách</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čím se liší postavení člověka v tradiční a moderní společnosti • Co to je masová společnost, význam 	○	●	-	-
	○	●	-	-

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

northcliffovské revoluce				
• Moderní společnost a svoboda projevu: zda mohou být média nezávislá a odpovědná	○	●	○	○
• Kdy vzniká bulvár a kde se toto označení vzalo	-	●	○	○
• Jak společnost komunikovala: od posunků přes řeč, písmo, tisk a vysílání k internetu	○	●	-	○
• Která média se v současnosti podílejí na formování našich představ o dění ve světě a proč	-	●	-	○
• Média a dějiny: proč se agresor snaží obsadit redakce, proč se v nepřehledných, zlomových okamžicích uplatňuje rozhlas	○	●	-	-
• Role médií v dějinách obce	○	●	-	-

Z uvedené tabulky jsou patrné návaznosti některých tematických okruhů. My si postačíme s koordinací českého jazyka a literatury. Vzhledem k vysokému stupni navrhované integrace mediální výchovy je třeba, aby spolu učitelé informatiky a českého jazyka spolupracovali. Jednotlivá témata se totiž prolínají a pro hladký průběh výuky jsou zapotřebí znalosti z předchozích hodin v rámci druhého předmětu. Informační proud přitom probíhá od českého jazyka k informatice, opačným směrem postupuje jen v náznacích, a to tehdy, kdy chce učitel českého jazyka v hodinách odkazovat na předchozí aktivity, které studenti realizovali v hodinách informatiky.

2. Metodika začlenění mediální výchovy do hodin informatiky a českého jazyka

Jednotlivá témata se budou věnovat tvorbě školních novin, časopisu, rozhlasového či televizního bloku. Český jazyk ani informatika se kvůli nim nemusejí vzdávat okruhů ze svých tematických plánů. Postačí, provedou-li učitelé jejich revizi a vynechají ty oblasti, které si „vypůjčila“ mediální výchova. V informatice jsou to například typografická pravidla, ovládání textového editoru, úprava fotografií nebo tvorba jednoduché grafiky. V českém jazyce se studenti učí psát různé slohové útvary v rámci slohové výchovy. Část těchto útvarů typických pro média lze v rámci učebního plánu přesunout do tematického bloku mediální výchovy.

Se začleněním mediální výchovy do hodin informatiky a českého jazyka počítáme v rámci jednoho ročníku. Ten má po odečtení prázdnin a rezervy pro státní svátky, ředitelská volna či projektové dny zhruba 36 týdnů. Vzhledem k omezené časové dotaci předmětů, navrhujeme nasazení mediální výchovy jednou za dva týdny. V rámci informatiky počítáme vždy s blokem dvou vyučovacích hodin. U českého jazyka postačí jedna hodina, nicméně aktivní učitelé, kteří v mediální výchově vidí potenciál pro začlenění dalších slohových či literárních témat, mohou taktéž využít dvouhodinovou časovou dotaci. Navrhovaný učební plán tedy počítá s 18 bloky v rámci informatiky a s 18 hodinami v rámci českého jazyka. Výuku však rozdělujeme pouze do 9 témat, která budou mít vždy dotaci dvou hodin či bloků. Učitelé tak mohou dle vlastních dispozic tuto dotaci snížit na polovinu. V tom případě může být mediální výchova realizována buď jednou měsíčně, nebo pouze v rámci jednoho pololetí. Uvažovaná redukce by však kladla zvýšené nároky na studenty i učitele, např. na předchozí znalosti práce

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

s příslušnými počítačovými programy. Alternativou je také využití nastíněného modelu v rámci projektového dne, kdy se postupně vystřídají učitelé informatiky a českého jazyka. Výuka by se tedy realizovala sice v definované podobě v devíti blocích.

Každý navrhovaný tematický okruh můžeme rozdělit na dvě části – obsah a formu. Základem je vždy obsahová část, ve které se utváří samotná podstata mediálního sdělení. Tuto část začleňujeme do hodin českého jazyka, kde dochází k definici základních pojmů, expozici teorie a k praktickým ukázkám. Následuje vlastní produktivní práce studentů, ve které má vzniknout obsah mediálního sdělení. Až po hodině českého jazyka následuje informatika, ve které získá vytvořené mediální sdělení konkrétní formu. Tou může být novinový článek, rozhlasová zpráva nebo televizní reportáž.

Z uvedeného postupu vyplývá, že nejprve je třeba v rámci jednoho okruhu zařadit hodinu českého jazyka a až po ní blok informatiky. Optimálně by v rámci dvoutýdenního cyklu měla být mediální výchova v prvním týdnu v hodině českého jazyka a ve druhém týdnu v informatice. V mezitýdnech se mohou učitelé zaměřit na související učivo ve svých předmětech. V českém jazyce se mohou věnovat dalším slohovým útvarům, v informatice mohou v těchto mezitýdnech probírat či opakovat ovládání příslušných počítačových programů. Dojde-li k podobným úpravám tematických plánů, stane se učivo mediální výchovy přirozenou součástí informatiky a českého jazyka.

Výuka mediální výchovy by rozhodně neměla být samoučelná. Právě naopak, měla by posloužit jako základní kámen nově vznikajícího školního média či jako pilíř ke zkvalitnění toho stávajícího. Principem navrhovaného modelu je, aby studenti viděli reálný výsledek své práce. Právě jeho přítomnost je výrazným motivačním prvkem celého procesu výuky. Vedle něj studenty motivuje také zpracovávání atraktivních témat a především práce s audiovizuální technikou.

Každý okruh by měl reprezentovat zhruba jeden měsíc. Z toho vyplývá, že by měly ve škole jednou za měsíc vzniknout noviny, časopis, rozhlasový nebo televizní blok. Je-li v ročníku několik paralelních tříd, může učitel látku přeskupit či posunout tak, aby se jednotlivé výstupy pokud možno nepřekrývaly, tj. aby v jednom měsíci vznikl např. časopis a rozhlasový blok. V ideálním případě takový postup povede k nastartování školního periodika nebo pravidelného rozhlasového vysílání. Výsledkem však může být také školní blog či videokanal školy.

3. Vymezení tematických okruhů

V rámci produktivního přístupu k výuce mediální výchovy by si měli studenti osvojit hlavní formy mediálních sdělení a procesů jejich tvorby. Avizovaných 9 tematických okruhů proto lze rozdělit do čtyř skupin podle jednotlivých mediatypů. Jedná se o tisk, rádio, televizi a internet. Pátým mediatypem by mohla být tzv. outdoorová komunikace (plakáty, letáky, billboardy), která však do představovaného konceptu mediální výchovy nezapadá a i obsahově je vhodná spíše k začlenění do výtvarné výchovy. Mimo navrhovaný tematický plán stojí úvodní hodina, která by měla celý blok výuky mediální výchovy uvést.

První tematickou skupinou jsou tištěná média, do nichž patří zejm. noviny a časopisy. Jelikož se jedná o nejstarší mediatyp, věnujeme mu větší časovou dotaci. Na tisku si představíme základní žurnalistické žánry a postupy, které ostatní typy médií pouze upravují

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

podle vlastních specifik. Tisku jsou proto věnovány tři okruhy, které postupují od nejjednoduššího zpravodaje, přes klasické noviny až ke graficky náročným časopisům.

Druhým blokem je rozhlas, který je do jisté míry podobný tisku. Umožňuje nasazení podobných formátů, místo psaného textu je však třeba formulovat obsah do srozumitelného mluveného projevu. Rozhlasu jsou vyčleněny dva tematické okruhy. V prvním nastíníme základy rozhlasové práce, ve druhém se budeme věnovat náročnějším rozhlasovým útvarům.

Třetí tematickou skupinu tvoří televize. Nejsilnější a nejrozšířenější masmédiu současnosti by sneslo mnohem větší časovou dotaci, neboť nabízí nejširší počet žánrů, zpravodajství a publicistikou počínaje, přes zábavní a naučné pořady až po komerční sdělení v nejrůznějších formách. V našem návrhu si však postačíme se zpravodajstvím a publicistikou, jimiž je televize srovnatelná s ostatními mediaty.

Posledním blokem je internet. Patří mezi takzvaná nová média a propojuje v sobě prvky všech předchozích medií. Stejně jako televize nabízí velké množství žánrů, které spočívají v možnosti publikovat na síti jak psané texty a fotografie, tak zvukové či filmové soubory. Jelikož je internet jakousi kompilací předchozích médií, poslouží nám pro opakování předchozích poznatků a procvičení získaných dovedností. Jako nejlevnější médium se také stane základem pro případné pokračování práce třídní redakce či archivem vytvořených mediálních obsahů.

Pro přehlednost uvádíme navrhovaný tematický plán v následující tabulce.

Tematický okruh	Český jazyk	Informatika
1. Tisk – zpravodaj	Zpráva, interview	Typografie, sazba
2. Tisk – noviny	Reportáž, komentář	Fotografie, sazba
3. Tisk – časopis	Článek, editorial, recenze	Grafika, sazba
4. Rozhlas – zpravodajství	Rozhlasová zpráva, rozhovor, mluvní cvičení	Záznam zvuku, střih
5. Rozhlas – publicistika	Rozhlasová reportáž, moderátorské vstupy, rozhlasová reklama	Úpravy zvuku, střih
6. Televize – zpravodajství	Televizní zpráva, reportáž, rozhovor	Kamera, střih
7. Televize – publicistika	Televizní upoutávka, televizní reklama, naučný a zábavní pořad	Kamera, grafika, střih
8. Internet – blog	Blog (komentář), zpráva, článek	Tvorba blogu, grafika
9. Internet – zpravodajský server	Banner, videoreportáž, populárně-naučný článek	Tvorba portálu, grafika, multimédia
Rezerva	Reklama	Reklama

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

DOTAZNÍK

Prosím označte ANO / NE, příp. doplňte vlastní postřehy do řádku pod otázkou.

1/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v českém jazyce 9 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata slohové výchovy)? Letos v ČJ asi 5 hodin.	ANO	NE
2/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin českého jazyka bez dalšího školení v daných tématech?	ANO	NE
3/ Myslíte si, že navrhovaná jedna hodina na jednotlivá témata v českém jazyce je dostatečná?	ANO	NE
4/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v informatice 18 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata práce s aplikacemi)? Neumím posoudit, neučím.	ANO	NE
5/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin informatiky bez dalšího školení v daných tématech? Neumím posoudit, neučím.	ANO	NE
6/ Myslíte si, že navrhovaná jedna dvouhodina na jednotlivá témata v informatice je dostatečná? Neumím posoudit, neučím.	ANO	NE
7/ Je podle vás reálné aby učitelé dostatečně spolupracovali při realizaci navržené koncepce?	ANO	NE
8/ Souhlasili byste se zavedením takovéto formy výuky mediální výchovy?	ANO	NE
9/ Co by jí podle vás na vaší škole bránilo? Spolupráce učitelů.		
10/ Byla by podle vás tato forma mediální výchovy ve škole prospěšná?	ANO	NE
11/ Myslíte s, že by tato forma mediální výchovy motivovala studenty více než současné pojetí mediálky / slohu / práce s aplikacemi? Vždy záleží na provedení – při dobrém ano.	ANO	NE
12/ Do jakého ročníku byste tuto koncepci zařadili? 10. roč. ZŠ, 1. – 2. SŠ		
13/ Co vám mezi navrženými tématy chybí? Zábavné části internetu, které také formují názory – youtube, hry, soc. sítě.		

Odpovědi v diplomové práci budou anonymní. Děkuji.

Typ školy: gymnázium

Předmět: český jazyk

Pohlaví: žena

Praxe: 15-20 let

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

DOTAZNÍK

Prosím označte ANO / NE, příp. doplňte vlastní postřehy do řádku pod otázkou.

1/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v českém jazyce 9 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata slohové výchovy)?	ANO	NE
2/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin českého jazyka bez dalšího školení v daných tématech? Často je potřeba speciální techniky a software používaný na hodinách informatiky.	ANO	NE
3/ Myslíte si, že navrhovaná jedna hodina na jednotlivá témata v českém jazyce je dostatečná?	ANO	NE
4/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v informatice 18 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata práce s aplikacemi)?	ANO	NE
5/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin informatiky bez dalšího školení v daných tématech? Jsou oblasti, které očividně patří jinam. Musel bych studovat jiné neinformatické obory s tématem související.	ANO	NE
6/ Myslíte si, že navrhovaná jedna dvouhodina na jednotlivá témata v informatice je dostatečná?	ANO	NE
7/ Je podle vás reálné aby učitelé dostatečně spolupracovali při realizaci navržené koncepce? Ne však na běžných českých školách v této době. Kvalitní spolupráce u nás moc nefunguje.	ANO	NE
8/ Souhlasili byste se zavedením takovéto formy výuky mediální výchovy?	ANO	NE
9/ Co by jí podle vás na vaší škole bránilo? Neochota kantorů spolupracovat (většina hledí zvládnout jen to svoje), časová náročnost, strach, ego.		
10/ Byla by podle vás tato forma mediální výchovy ve škole prospěšná?	ANO	NE
11/ Myslíte s, že by tato forma mediální výchovy motivovala studenty více než současné pojetí mediálky / slohu / práce s aplikacemi? Ale muselo by to být perfektně připravené dopředu a učitelé by museli přestat soupeřit a začít spolupracovat. Učitelé by také museli přijmout zodpovědnost za motivaci budoucích generací a nesměli by si chtít ve škole pouze "odkroutit" to své jako běžní zaměstnanci. Tomuto se věnovat poctivě je posláním, až na druhém místě zaměstnání.	ANO	NE
12/ Do jakého ročníku byste tuto koncepci zařadili? Seznamoval bych s tím děti a studenty průběžně okamžitě. Náročnost jak technická, tak obsahová by narůstala s věkem studentů.		

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

13/ Co vám mezi navrženými tématy chybí?

Nechybí. Ale obzvláště velký důraz bych kladl na spolupráci. A to jak mezi učiteli, aby takový koncept mohl vůbec fungovat, tak mezi studenty. Za svou praxi jsem zjistil, že právě spolupráce je největší problém. **Profesionálové spolupracují, amatéři soupeří.**

Odpovědi v diplomové práci budou anonymní. Děkuji.

Typ školy: gymnázium

Předmět: informatika

Pohlaví: muž

Praxe: 5-10 let

DOTAZNÍK

Prosím označte ANO / NE, příp. doplňte vlastní postřehy do řádku pod otázkou.

1/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v českém jazyce 9 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata slohové výchovy)?	ANO	NE
2/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin českého jazyka bez dalšího školení v daných tématech?	ANO	NE
3/ Myslíte si, že navrhovaná jedna hodina na jednotlivá témata v českém jazyce je dostatečná?	ANO	NE
4/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v informatice 18 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata práce s aplikacemi)?	ANO	NE
5/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin informatiky bez dalšího školení v daných tématech?	ANO	NE
6/ Myslíte si, že navrhovaná jedna dvouhodina na jednotlivá témata v informatice je dostatečná?	ANO	NE
7/ Je podle vás reálné aby učitelé dostatečně spolupracovali při realizaci navržené koncepce?	ANO	NE
8/ Souhlasili byste se zavedením takovéto formy výuky mediální výchovy?	ANO	NE
9/ Co by jí podle vás na vaší škole bránilo? Nedostatek času ve výuce.		
10/ Byla by podle vás tato forma mediální výchovy ve škole prospěšná?	ANO	NE
11/ Myslíte s, že by tato forma mediální výchovy motivovala studenty více než současné pojetí mediálky / slohu / práce s aplikacemi? Možná, ale v tom případě by bylo nutné vypustit jiná témata z češtiny nebo přidat hodiny ČJ.	ANO	NE
12/ Do jakého ročníku byste tuto koncepci zařadili? Ne		
13/ Co vám mezi navrženými tématy chybí? Nic		

Odpovědi v diplomové práci budou anonymní. Děkuji.

Typ školy: střední škola
Předmět: český jazyk
Pohlaví: žena
Praxe: 10-15 let

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

DOTAZNÍK

Prosím označte ANO / NE, příp. doplňte vlastní postřehy do řádku pod otázkou.

1/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v českém jazyce 9 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata slohové výchovy)?	ANO	NE
2/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin českého jazyka bez dalšího školení v daných tématech?	ANO	NE
3/ Myslíte si, že navrhovaná jedna hodina na jednotlivá témata v českém jazyce je dostatečná?	ANO	NE
4/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v informatice 18 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata práce s aplikacemi)?	ANO	NE
5/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin informatiky bez dalšího školení v daných tématech?	ANO	NE
6/ Myslíte si, že navrhovaná jedna dvouhodina na jednotlivá témata v informatice je dostatečná?	ANO	NE
7/ Je podle vás reálné aby učitelé dostatečně spolupracovali při realizaci navržené koncepce?	ANO	NE
8/ Souhlasili byste se zavedením takovéto formy výuky mediální výchovy?	ANO	NE
9/ Co by jí podle vás na vaší škole bránilo? Vybavenost počítačové učebny.		
10/ Byla by podle vás tato forma mediální výchovy ve škole prospěšná?	ANO	NE
11/ Myslíte s, že by tato forma mediální výchovy motivovala studenty více než současné pojetí mediálky / slohu / práce s aplikacemi?	ANO	NE
12/ Do jakého ročníku byste tuto koncepci zařadili? Rozpustit do 3-4 ročníky.		
13/ Co vám mezi navrženými tématy chybí? Nic		

Odpovědi v diplomové práci budou anonymní. Děkuji.

Typ školy: gymnázium
Předmět: český jazyk
Pohlaví: muž
Praxe: 30-35 let

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

DOTAZNÍK

Prosím označte ANO / NE, příp. doplňte vlastní postřehy do řádku pod otázkou.

1/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v českém jazyce 9 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata slohové výchovy)?	ANO	NE
2/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin českého jazyka bez dalšího školení v daných tématech?	ANO	NE
3/ Myslíte si, že navrhovaná jedna hodina na jednotlivá témata v českém jazyce je dostatečná?	ANO	NE
4/ Je podle vás reálné, vyčlenit mediální výchově v informatice 18 hodin ve školním roce/pololetí (uzpůsobit tematický plán, příp. přesunout příslušná témata práce s aplikacemi)?	ANO	NE
5/ Zvládli byste tyto aktivity zařadit do hodin informatiky bez dalšího školení v daných tématech?	ANO	NE
6/ Myslíte si, že navrhovaná jedna dvouhodina na jednotlivá témata v informatice je dostatečná?	ANO	NE
7/ Je podle vás reálné aby učitelé dostatečně spolupracovali při realizaci navržené koncepce?	ANO	NE
8/ Souhlasili byste se zavedením takovéto formy výuky mediální výchovy?	ANO	NE
9/ Co by jí podle vás na vaší škole bránilo?		
10/ Byla by podle vás tato forma mediální výchovy ve škole prospěšná?	ANO	NE
11/ Myslíte s, že by tato forma mediální výchovy motivovala studenty více než současné pojetí mediálky / slohu / práce s aplikacemi?	ANO	NE
12/ Do jakého ročníku byste tuto koncepci zařadili? Do ročníku, kde se na dané škole probírá publicistika.		
13/ Co vám mezi navrženými tématy chybí? Nic		

Odpovědi v diplomové práci budou anonymní. Děkuji.

Typ školy: gymnázium
Předmět: český jazyk
Pohlaví: muž
Praxe: 10-15 let

Příloha F: Dotazník – koncepce praktické mediální výchovy jako součásti informatiky a českého jazyka

Zadání diplomové práce

Autor: Tomáš Hejtmánek

Studium: P051284

Studijní program: M7504 Učitelství pro střední školy

Studijní obor: Učitelství pro střední školy - český jazyk, Učitelství pro střední školy - informatika

Název diplomové práce: **Mediální výchova v hodinách informatiky a českého jazyka na SŠ**

Název diplomové práce AJ: Media Education in Lessons of Informatics and Czech language at the high schools

Anotace:

Diplomová práce se bude zabývat analýzou současného stavu výuky mediální výchovy na středních školách, zejména pak používanými učebními texty a metodami, začleněním do vyučovacích předmětů a hodinové dotaci. Práce navrhne model začlenění tohoto průřezového tématu do hodin informatiky a českého jazyka, včetně doporučených úloh a metod. Součástí práce budou pracovní listy k jednotlivým tématům, které budou testovány na vzorku studentů.

Garantující pracoviště: Katedra informatiky,
Přírodovědecká fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Michal Musílek, Ph.D.

Oponent: Ing. Mgr. Josef Šedivý, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 26.4.2012